

ZOMBOR és VIDEKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166 szám, Falcione-féle ház.
Kiadóhivatal:
Oblát Karoly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölös szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Naptartók: Egész évre 8 kor., Félévre 4 kor., Egy negyedévre 2 kor.
A lapnak minden vasárnap és pihenőnapon

Karácsony.

»Nagy örömet hirdetek nektek, mert ma született nektek a Megváltó! — Így hirdette az angyalok kara az Údvözítő földre jövetelét sok-sok száz év előtt a ióságos pásztoroknak a bűbajos keleten.

Ezt hirdeti ma is a meg-megkonduolt harang s miként akkor általános volt az öröm, ugy most is minden érző szívben örömet ébreszt a mai jelentőségeltjes és magasztos ünnep.

Karácsony napja az öröm és szeretet ünnepe. Nem egy nemzet, nem egy vallás, hanem az összes emberiség ünnepe ez, mert emléke azon napnak, melytől kezdve az igaz egyenlőség és igaz emberszeretet foglaltak helyet a polgáriusult emberi fogékony szívében.

Legmagasztosabban nyilvánul az öröm és szeretet e napon a családi életben. Ez ünnepen mindenki családja körébe vonul vissza s a családtagok vetekedve iparkodnak egymásnak örömet szerezni. Kicsije, nagyja ajándékokat vár avagy oszt s a szeretet különböző külső jeleivel árasztják el egymást. Ugy szölván ujjaszületése, meg-erősödése ez a családi életnek, melyet

a szeretet melege teremt újra s edzit meg az egy évi hosszú, fárasztó és sorvasztó küzdelmek ellenében.

Mily édes érzelmek ébrednek keblünkben, mily gyönyörű kép tárul elénk!

Alig, hogy feltűnt az esti csillag, az örömtől hangosan dobogó gyermeki szív, az érzelmek ártától tulleszítve, várja a Jézuska eljövetelét. Egyszerre, mintha ezüst csengő szólott volna meg s mintha angyalok szárny csatlóságát hallottuk volna . . . s íme, a szomszedszoba ajtaja kútarul s a számtalan luhogó lángtól mintegy elkáprázva, lünnel elénk a gyermeki örömek csimborasszója: a karácsonyfa. Ki volna képes e képet lefesteni, e jelenetet leírni?!

A gyermekek öröme öntudatlan; a szülők öröme: a gyermekek öröme; s a család kimondhatatlanul boldog, — mert szeret . . .

Van-e, lehet-e a mi a szeretetet pótolhatná?

S mégis, e reális korban, nehéz már annak igaz forrására találni.

Kéves családban tanyázik az állandóan; néhány családban s egyénben

ujul fel az csak a karácsony ünnepén időlegesen.

A minden napi kenyérért küszködő ember manapság mitsem lát szeméi előtt, mint csak az anyagiakat. A nagy küzdelemben szívének ajtaja teljesen elzárul a felebaráti szeretet előtt; különösen akkor, ha az érdekkörébe is ütközik.

Az utolsó napszámotól fel a dugdagdag mindenki csak a földi javakért harcol. A fény, a kincs, a gazdagság azon cél, mely felé áramlik az emberi ár, magával sodorva az erőt és szerencsét; eltemetve maga alá a gyengélt vagy vigyázatlant.

Az emberi gomoly hőmpölygő árja magával ragad mindenkit a lévtutra, mert kevesek, a kik a szeretet törvénye szerint cselekesznek . . .

*

»Dicsőség, mennyhen az Istennek s békesség földön a jó akaratú embernek! — így énekeltek az angyalok. Mily jelentőségeltjes szavak! Vajjon hányan éneklék manap ezt el igaz szívvel, őszinte elmével?

A valóság, az áhitat, a humanizmus immár nem lelki meggyőződés és gyönyör, hanem divat, képmutatás

A „ZOMBOR ÉS VIDEKE” TARCZAJA.

Mama levelei.

(Karácsonyi elbeszélés)

Írta: Krasznov N. P. Oroszról fordította: dr. Czveskovits Péter.

I.

Bokov Ivanovits Miklós idegesen koto-rászott egy szekrényében, telve levelekkel és papírral. Kereste azt a két darab száru-bele bankjegyet, melyet különféle eshe-tőségre való tekintettel, abba elrejtett s most megtalált. Az nap reggel ugyanis egy illatos levélkét kapott Fischer Varától, melyben értesíti őt, hogy Imatran piknik készül, a karácsonyfát az erdőben állítják fel, kirándulás Helsingforba stb. szóval pompás mulatság lesz s arra kéri Ivanovits Miklóst, lenne neki ez alkalom-ra lovagja.

Természetesen elfogadja a meghívást. Igaz ugyan, hogy ez a kirándulás háromszáz rubeljébe fog kerülni, bizony

a pénz másfél élt elkelne, de majd jut még arra is. Különbben sem mulaszt itt semmit, ha az ilyen unalmas ünnepekön elkerülheti a Newszkin hemezsgő száruke-tőmeget s ha a karácsonyi újságpeldá-nyok rettenetes cizkikeitől megmenekül. Képzetelemben már kirajzolódott a kényel-mes vasuti szalonkoesi belseje, melynek egyik részében ott ül Vara ezobolypré-mes bundájában hanyagul hátradülve, látja ábrándos zemeit, telete sűrű szem-öldjeit, finom hamvas arcát, már színt-e érzi bajainak varázsát és a lényéből kiáradó bódító illatot.

Kiszedven a pénzt félretöltte a szekrénykét s lázas izgatottsággal készült Varának a választ megírni. Ekközben tekintete ráesett egy vidéki bélyegű, nehézkés vonású, másik levélre mely, Vará-éval együtt érkezett, azonban még fel-bontatlan fekszik az asztalon. Kézbe vette s felbontotta, a levél anyjától jött, mesz-sze vidékről. A levélben elsőbben men-tegetődzik és arra kéri fiát, hogy küld-

jön neki kétszáz rubelt, mert a bank-nál adóssági részletet kell törlesztenie, az idei termés nagyon gyenge volt; a falusi iskola elszegényedett és mint hely-beli egyetlen földes urnak, kötelességök az iskolát fenntartani. — pénze azonban jelenleg nincsen. Azt írja továbbad „kül-önösen az iskola helyzete bánt engem s nyugtalanít. Te tudod, hogy a telet mi-nő unalmas magányban töltöm, csakis az iskola szórakoztat. Azt is tudhatod, hogy csak érted és az iskolámért élek; azon-ban te messze vagy édes fiam s így csak az iskola marad számomra. Ugyan jól tudom, hogy az én kedves Nikoláskám nem lehet el a fővárosban pénz nélkül, csakhogy nem sok időre kérem a pénzt, amint eladom a gyapút, vagy megka-pom a hátralekös áruját, azonnal vissza-fogom azt neked küldeni; ha valahogy nem bírnál kétszáz rubelt küldeni, úgy küldd legalább a felét, majd a többjét megszerzem itt valahogyan stb.” — Az-tán jött még sok mindenféle jótanács, jó

(feljebb) — 14 méter — póstakár- és vámmentesen szállítva! Mintak kiválasztásra, nemkülönbben fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!

HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben.

Cs. és kir. udvari szállító.

Báli-selyem-ruha

6 firt 30 krtól

vagy éppen közöny. A vallásosságban nevelt gyermek ritka, mint a fehér holló. Pedig az élet küzdelmeiben, nehéz napjaiban mi adhat enyhét, vigaszt, hanem a mély gyökerű vallásosság?

És ezt a támpontot, ezt az életirányt nem megadni gyermekeinknek a legnagyobb vétek önmagunk, gyermekeink, a haza és az Isten ellen.

És vajjon van-e békessége földön a jóakaratu embereknek? — Nincs. Az erkölcsi romlottság, a nagy száju hitványosság, irigység út tanyát a békés ember fölött. Az arany borju utáni vágy, futkosás elallatja a felebaráti szeretetet és az ilyen minden ember-társálat versenyzőt, ellenséget lát, a kit letiporni vágy.

Éppen azért nagyon szükséges, hogy évente az egész föld kerekéségén visszhangozzék a szeretetet hirdelő angyali ének: »Békesség a földön! . . .

Szükséges, hogy önmagunkba szálljunk és értsük meg, hogy szeretet nélkül semmik sem vagyunk.

Zengjünk igaz szívből, átérezve tehát mindannyian:

»Dicsőség mennyben az Istennek, békesség a földön a jó akaratu embereknek! . . . Fárhás József.

Művészet.

A karácsonyi ünnepek hangulatának emelésére szolgál az a hangverseny, melyet filharmonikusaink karácsony másnapján, d. u. 5 órákor tagjaik részére rendeznek. Bizonyos solennitás nyilatkozik meg magában a programban. Egytől-egyig úgy lett az válogatva, hogy az a karácsony magasztosságát nem profanzálta, hanem melni legyen hivatta. A Mozart hangversenyének előadásával oly zeneművet fogunk megismerni a tagok, a minőt a vidéken csak nagy ritkán, Zomborban pedig még soha elő nem adtak, azon egyszerű okból, mert az előadásához szükséges művészi erő, a ki a technikai nehézségekkel megküzdni képes lenne — hiányzott. Mozart hangverseny darabjának még az az előnye is megvan, hogy classici-

kus formái dacára mindenki által megérthető és élvezhető zenét nyújt. Ez lesz az első darab, a melyben a filharmonikusok vonós zenekara közreműködik.

Gondoskodott az igazgatóság arról is, hogy ebben a hangversenyben a kamarazenenek egyik gyöngyét, a Schubert-féle vonós hangszerekre írt quintettjét bemutassa. A zenei szépségnek majdnem összességét egyesíti önmagában ez a 2 gordonka, 2 hegedű és mély hegedűre írt mű. A vezérszerep a két gordonkának jut, mely a fő motívumnak isteni melodijában együtt működik.

Rubinstein Azra-jának előadására jobb erőt alig választhatott a társulat, mint az ambiciozus, a fiatal erőtlől és szenvedélytől duzzadó ifjú Késmárky Bélát, a ki tetszetős bariton hangját Hammerstedt Vendel János zenetanár tanításával megcsiszolván, oly előadásban fogja az ismeretes szép kis dalt bemutatni, hogy a társulat tagjai csak elismeréssel adózhattak ez énekszáim ilyenén reprodukálásáért.

Utoljára hagytuk az est legkimagaslóbb picét, a Mózés fantáziát. Ezt csak hivatott művész interpretálhatja. Kubelik, Burmester és Sarazatenak programjaiban állandólag ott szerepel a Mózés fantázia. Legjobb bizonyítéka annak, hogy azt közönséges halandó előadni nem képes. Megvagyunk győződve róla, hogy a mi Csavojaicunk derékasan meg tud felelni ez elvállalt feladatnak. Paganini a Mózés operát vette e szerzemény alapjául s azt a jelenetet örökölte meg, a midőn Mózés a napot először meglátta. A tónus lélekemelő és bámulatot kifejező a bekezdésben és az elragadtatás hangja vegyülve a tomboló örömmel nyilatkozik meg a későbbi kidolgozásban. Erdekes a Mózés fantázia megalkotásához fűződő monda. Paganininak, a legnagyobb hegedűsnek igen természetesen sok irigye és ellensége akadt. Ezek a koncertet megelőzőleg bemetszették hegedűjének három húrját. Alig kezdte meg Paganini játékát — leszakadt az egyik, másik s később a harmadik húr, s megmaradt egyedül a g húr. S Paganini mintha semmi sem történt volna, játszott tovább, s játszott oly szenvedélyvel, ügyességgel és a technika legmagasabb fokát a g húrton folytatta, a nélkül, hogy csak egy arczima is megáradt volna. A nagy közönség pedig ámult-bámult s azt hitte, hogy annak így kellett történie, hogy Paganini ezt mes-

terségesen csinálta s azért elismérésének tomboló jeleivel tüntette ki a nagy művészt. Ez az incidens szolgált állítólag okul arra, hogy Paganini a Mózés fantáziát csupán a g húrta írta.

Még egy apróljéka monda jár a zeneészeknél szájról-szájra, a melyben Paganininék bérkocsisa szerepel. A midőnugyanis a concertból hazakerkeve Paganini fia-kerje nagy igényeket támasztott s a vitelbér ötszörösét kérte, ezt azzal indokolta, hogy hisz Paganini egy húrton ezeket szerez egy este, miért ne követelhetné tőle a vitelbér ötszörösét. Paganini azonban azzal replikázott, hogy majd ha a kocsisa is egy kerekű kocsi fogja őt hazaszállítani, akkor szívesen fogja neki a vitelbér ötszörösét megfizetni.

A filharmonikusok ezen érdekesnek ígérkező és magas zenei nívón álló hangversenye elé a legnagyobb érdeklődés mutatkozik.

Itt adjuk a programot : 1.) Schubert vonós ötös Op. 163. 2 hegedű, mély hegedű és 2 gordonka. Csavojaic János, Ribiczey Kálmán, Winter Antal, Henneberg Géza, Csavojaic Ferencz. 2.) Rubinstein A. Azra Op. 32. ének zongora kísérettel. Ifj. Késmárky Béla, Hammerstedt Vendel János. 3.) Paganini Mózés fantázia, hegedű és zongora. Csavojaic János és Csavojaic Ferencz. 4.) Mozart d moll zongora hangversenye vonós zenekarral.

Hammerstedt Vendel János, dr. Lalló-Sevits János, Linczinger Gyula, Heisinger Antal, Ribiczey Kálmán, Csavojaic János, Vuics Péter, Késmárky Béla, Orkonyi Ede, Tomcsányi X. Aladár, Winter Antal, Henneberg Géza, Csavojaic Ferencz és Sey Sándor. S.

Hírek.

*** Boldog ünnepek kívánunk barátainknak és jóakaróinknak.**

*** Közigazgatási bizottság.** A közigazgatási bizottsága az ez év végén kilépő öt tag helyébe — megválasztattak: Bigli József, Ertl János id., Fernbach Antal, Vissy Károly és Zákó Milán.

*** Tudomására** hozzuk az ág. evang. híveknak, hogy f. hó 26-ikán 1/2 10 órákor. Urvaosrával egybekötött Istentisztelet fog tartatni. Gertinger Pál s. k. felügyelő, Korossy Emil utazó lelkész.

kivánság és a szokásos áldás, amit azonban Ivanovits Miklós már nem olvasott. A levelet eldobta s nyugtalan léptekkel kezdett fel és alájárni legényes szobájában.

Oh az a falu! Annak mindig csak pénz kell . . . S emlékében feleléd a tornáczos falusi ház nagy, alacsony szobájában, középen a nagytölggyfaasztallal leboritva tarka terítővel, rajta zümögő szamovár, előtte pedig az őszhajú tisztas matróna. Eszébe jutott öreg, jó anyjának nyájas tekintete, kedves szemei, melyek olykor könnyekkel teltek meg, szeretetreméltó mosolya s az a földöntúli boldogsága, melylyel fogadni szokta, ha időnként hazajött falujába . . . Milyen unalmas is lehet az élete. Az öreg tanítónő Michelowna Olga bizonyára ott van örök-ké a házban. S közöttük azok a hosszú beszélgetések, lamentációk, az öröm kitörései és az egyhangú háztartási dolgok. Isten legyen velök, de én nem kívánkozom oda az öregek közé. Ugy is csak addig élvezek, míg fiatal vagyok! Oda-haza pedig már beütött az öregség s vége az élet örömeinek. De minek is kellene nekik kétszáz rubel! az iskolára? Ugyan — ugyan ki látta ilyen szűk időben adni a maecenast! Ó pedig emiatt kénytelen legyen egyháznál lakásán trespenni, azon biztos tudatban, hogy Vara mással teszi meg a kirándulást. Nem, kedves mamácskám, nem küldhetem el Önnek a pénzt . . .

Nekem is kell . . . Későn is van . . . Majd megírom neki, hogy későn kaptam levelét . . . Maga is fiatal volt mamuska, maga is szeretett mulatni s bizonyára maga is így gondolkodott . . .

Ivanovits Miklós az ablakhoz lépett, kitekintett az utcára. Az idő gyönyörű volt. Az ég telezőrvá a csillagok miáryádjával. A friss hó csábitón fénylett a vilámvilágításnál. A csengő szának ide s tóvarépültek, az utcákat elleppte a vigkedélyű közönség. A szemközti levő házban kígyultak a karácsonya gyertyái, melyet a gyermekek újjongva körülfigogtak. A szép idő, a nyüzsgő utca kifelő csábitották.

Elhatározta nyomban megírni anyjának röviden az elutasító választ, hídgen, bocsánatot kérve — aztán elmenni Várához. Melléje tlni a puha kerevetre, nézni szép szemeit, bámulni igéző alakját, csókolni, megölelni . . . önfelédten, boldogan . . .

II.

Ivanovits Miklós erre íróasztalához ült s gyors mozdulattal kihúzta az egyik fiókot, melyben különféle levelek voltak. A rázkódás folytán néhány levél kiesett az asztalra. Ivanovits Miklós felszedte őket, egy csomó fakó, régi levél volt édesanyjától, melyeket ez egyik jó barátinjához, néhai Tesztov Annához írt. Ennek örökösei átadták a leveleket neki s ő már több-

szőr akarta azokat anyjának megküldeni, de mindig elfelejtette. Gépiesen nyúlt az egyik után s látta, hogy az húsz év előtt íratott — biztos, ügyes vonásokkal. A leveiben róla volt szó, Miklósról . . .

„Bármily csábitó is a te ajánlatod, kedves Nyutaacska, én nem fogadhatom el. Való igaz, nagyon, teljes szívből szeretem Szt.-Pétervárt, úgyszólván nem is élhetek nélküle és távol tőle, nagyon unatkozom Turováknak, az olasz opera szívéhez nőtt — azonban Nyuta, én anya vagyok! Kíre hagyám fiamat, nem bízhatom senkiben. Jobban szeretem talán, mint kellene egész életemet neki akarom szentelni s ő miatta itthon maradok.“

Miklós a levelet félretette s mást vett elő.

— Szememre veted kedves Nyuta, hogy elhanyagolom a társaságot, hogy nem rajzolk többet, nem énekel, nem tánczolk. Nincs nekem ezekre időm, mert az egész napot igénybe veszi a mi Kőlyánk. Férjem nem tud vele bánni s így egész nap én kocsikázatom fiamat. O ugyan még nem beszél, de mindent ért. Te persze kinevetsz, gyermektelen barátóm. Te nem hiszed ezt, pedig biztosítalak, hogy így van. Neki külön nyelvezte van, egy kis vadember saját külön nyelve; egész tömegével rendelkezik a felkiáltásoknak, melyeknek a hangsúlyozása különböző. Én azonban mindegyiket tel-

*** Városi közgyűlés.** Zombor sz. kir. városi törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtti 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Hauke Imre polgármester elnöke alatt. A közgyűlésen a bizottsági tagok közül a tisztviselőkkel együtt harminczketten jelentek meg. A polgármester pont tizokor megnyitván a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésével Gyurics György főjegyzőt, a szóbeli kivonók feljegyzésével pedig Maximovics aljegyzőt bízta meg. Az első tárgy a földművelésügyi miniszter intézkedése volt az állatorvosi közszolgálat államosításának életbeléptetése iránt. A tanács utasított a szükséges intézkedések megtételére. A második tárgy a vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedése volt a városi felső kereskedelmi iskola ügyének rendezése iránt. A miniszter öhajlásának eleget téendő a közgyűlés Zsulyevits Ernő, igazgató fizetését 400 koronával, Novakovics Izidor és Trencsény Károly tanárokat 200—200 koronával emelte személyiüköz köztöten. A harmadik tárgya a város polgármesterének előterjesztése volt Hildsberg Gyula dresdai és Goldenring Pál berlini czég által létesítendő központi vajgyár iránt. Ez a két czég vajgyárát akar felállítani Zomborban. Minthogy ezzel a szarvasmarha tenyésztés elősegítés és nagyszámú munkásnak adnak kenyert, azért a várostól 1200 □-ölnyi ingyen felket kérnek a vaspályához közel. A közgyűlés pártolja az állandó választmány javaslatát, csakis annak a szerződésnek a bejárását hagyja meg kérvényezőknak, amelyet a tejszövetkezetekkel kötöttek. A tárgyszorozat letárgyalatván, a polgármester indítványára a közgyűlés a jegyzőkönyv hitelteliségre Blumenthal Lajos, Ehrlich Nándor, Fratricsevics Béla, Vukicsévics Péter, Frey Imre, bizottsági tagokat küldte ki.

* Gromon Dezső arcképe.

A múlt év december hó 21-én megtartott megyei közgyűlés azon határozatot hozta, hogy a vármegye egykori illusztris főispánjaak Gromon Dezsőnek életnagyságú arcképet, hazai festőművész által lefesteti és azt a közgyűlési teremben elhelyezi. Az arckép elkészültvén, annak letelepzése a február havában tartandó diszközgyűlésen, és ez alkalommal Karácson alispán fogja az ünnepi beszédet mondani.

*** Alakuló ünnepély.** „A Zombori Iparos Önképző Egyesülete” 1900.

jesen megértem. Ha azt látja, hogy valami hiányzik, a mit ő megszokta, kezecskéit szétterjeszti s azt mondogatja „a—u”! A midőn valami meglepi, bámulatba ejti. — kacsoit felemeli s bariton hangon folyton énekel. Múlt nyáron Péter nagybátyám feleségével náunk volt, olykor elvittük fiamat magunkkal vadászatra; a lövésekre kissé megjött s ha most azt kérjük tőle, hogy kell löni — felemeli kezét s azt kiabálja „pú!” Szegény nagybácsi a télen meghalt s ha azt kérdezzük „hol van Péter bácsi” tagadólag intget. . . .

Ivanovits Miklós visszatette a levelet s egy másikat hozott ki.

„Két hónapja hogy nem irtam nekéd kedves Nyutam! ezt a két hónapot igazolom és bánat közt töltöttem, jóformán álmatlanul. Kólya beteg volt. Oh! miért is vannak gyermekbetegségek — miért is kell folyton remegni bálványunk életéért. Most már hála Istennek túl van a veszélyen s napról-napra javul. Ó! ha tudnád, milyen borzalmas napok voltak azok! Nyuta! ha látnád nem ismernél meg — annyira megöregedtem! Nem esoda — folyton nála voltam, mellette virasztottam. Láztól gyötörve, hányszor kérdezte „mamám, itt vagy?” Ekkor kezembem vettem drága kezecskéit, mire esendően elaludt. Azt mondják az én önfeláldozó ápolásom mentette meg a haláltól.

évi december hó 26-án, karácsony másodnapján, saját helyiségében (Pokol Vendéglő) műkedvelői előadás, szarperintin- és konfetti csatával és táncszalag egybekötött első évi alakuló ünnepélyét tartja. Belépti-díj: Előre váltott személyijegy 1 korona, családjegy (3 személyre) 2 korona 40 fill. Este a pénztárnak személyijegy 1 korona 20 fillér, család egy 2 korona 80 fillér. Felülfizetés-közönnettel fogadtának és hirlapiag nyugtáztának. A tiszta jövedelem az egyesület köznevelődési és segélyezési czéljára fordítatik. Jegyek előre válthatók Kollár József könyvkereskedésében és a rendezőség bármely tagjánál. Kezdete este 8 órakor. A zenét ifj. Lakatos János zenekara szolgáltatja; Táncz kivilágos kiviradik. — Műsor: „A nagyszagos asszony.” Vigjáték 1 felvonásban. Irtá: Iványi J. n. Rendező: Irsai Leó. Személyek: Vedressy Géza, földbirtokos Ujkéry Antal. — Vedressy Leona, nővére, Kovalovszky Berta k. a. Borsódy László, ügyvéd és nagybácsijuk, Weil Miksa. Sasváry Péter, gazdag marhakereskedő, Bruder János. — Róza, gazdasszony, Kristóf, inas, Juliska, szolnala, y. Vedressyknél, Lukits Amália k. a. — Kovalovszky István. — Ujkéry Erzsike k. a. — Kükürtözblazer Salamon hordár, Bischof József. Történik: Vedressyknél, Idő: Jelenkor. — Ezt megelőzi: 1. Nyitány. Előadás: Lakatos János zenekara. 2. Ünnepi beszéd. Mondja Harpf László, elnök. 3. Prolog. Előadás: Weil Miksa, athenk. 4. Népdalok. Éneklj: Ujkéry Antal. 5. A falusi kis leány Pesten. Költemény. Irtá: Czuczor Gergely. Szavaija: Kovalovszky Berta k. a. 6. A modern menyország. Paródia. Irtá: Marossy Géza. Felolvassa: Kovalovszky István. 7. Költemények. Szavaija: Czettl Vilmos.

* Jutalmazások és segélyek.

A legutóbbi megyei közgyűlés a következő jutalmakat és segélyeket szavazta meg: Zottományi Mihály 200 korona, Poppovits Mirkó, Schmidt György, Krusetz János, Khloyber Lajos, Késmárky Endre, Horváth József, ifj. Mihály János 100—100 korona; Zombori Lajos, Tóth István, Dudás József 80—80 kor. Czallinger József, Csuzdy Halász Béla, Illés Máté, Piszároovits György 50—50 korona. Tóth Gyula 60 korona. Tomcsányi Aladár 40 kor. Forkli Kálmán Takács Mihály 60—60 korona. Dekker József 50 kor. Szabó Árpád, Hertelendi Dezső, Nemes Samu, Székely Simon, ifj.

Egyedül én ápoltam őket a tífuszban és vér henben; azóta ő nemek még kedvezőbb, sokkal drágább. . . .

Ivanovits Miklós mélyebben helyezkedett el a székben, sorbarakta az egész leülésomót s egymásután szedegette elő azokat.

„El nem képzelheted kedves Nyuta, hogy birtam ily hamar elveszteni szépségemet; azonban nem sajnálom. A szépség jó önmagunknak, kell a férfiaknak, hogy vele őket megbódítsuk — de a gyermeknek nem szükséges, annak kényeztetés kell. Azt írod, hogy a kicsikém önző — én azt mondom, hogy „kis isten!” „s milyen boldog az a tudat, hogy én vagyok neki mindene.”

„Nem, Nyuta. — szolt a következő levél — én nem építetek homokra, a szeretet és igazság alapja, a mit fiamba elhelyeztem, biztos és szilárd. Kólya az én egyetlenem, akire bizon számíthatok s ha majd magamra maradok és megöregszem, én az övé leszek s ő engem soha el nem hagyand — ilyképp én is önző vagyok, így biztosítom magamat öregségemre, mert tudom, hogy akkor ő lesz egyetlen támaszom! . . .

(Vége köv.)

Hruby Illés, Tóth Ernő, Pelye József, Pischner Pál, Schaffner Márk, Bácskai József, Vicsay Nándor, Nikolits Demeter, Ulrich Gyula, Pánszer Lipót, Nagy Lajos 40—40 korona; szolgák: Hóssz Lipót 60 korona, Maros Gergely, Kovács István, Grosner Mihály, Kubatov András, Galacz Vendel, Hajnal János, Kandler János, Lukácsév Szilveszter, Mátyus Ferenc, Vidákovics József 20—20 korona; öröklők: Allaga Antal, Guzsvány András, Ispanovits Gergely, Korompatis Mátyás, Tóth Károly, Gyurkovits Antal, Ivánkovits Alajos, Kaich Péter, Mihelits Károly, Vidákovits Márton 20—20 korona; járási hivatalosok: Sibalin János, Kovács József, Takacs Sándor, Vida Károly, Parkas András, Popovits István, Dzsinitz Zsig, Lestár Károly, Vadoncz János, Takács Pál, Brancsics Maxim, Bolloh Gyula, Kresics István 20—20 korona.

† **Halálozások.** Koril Antalné 25 éves korában Zomborban elhunyt. özv. Raits Andrásné szül. Dzsinitz Apollonia 62 éves korában Zomborban elhalálozott. Csavka Julianna 70 éves korában péntek reggel 3 órakor elhunyt.

* A megyei házipénztárban

kezelő alakok állagát az alábbi számadatok tüntetik fel: A) A vármegyei tisztviselő, segéd- és szolgaszemélyzeti tagok nyugdíjintézmény alapjának állaga kitett készpénzben 1231 kor. 10 fillért, takarékpénztári betétben 448000 koronát, összesen 449231 kor. 10 fillért. B) A községi és körjegyzők nyugdíjintézmények alapjának a múlt közgyűlés alkalmával volt hátralék 41658 kor. 33 fill., erre befolyt december hó 1-ig 12732 kor. 27 fill., marad 1900. december 1-én 28926 kor. 06 fill., 1900. évi december 1-én készpénz 10187 kor. 70 fill., kötvényben, illetve takarékpénztári betétben 108187 kor. 07 fill., az alap összes állaga 1900. december 1-én 147310 kor. 83 fill. C) A régi közmunka-alapban a multkor közgyűléskor volt hátralék 18160 kor. 42 fill., erre befolyt készpénzben 1000 kor., leiratott 1786 kor. 18 fill., így tehát apadt 2786 kor. 18 fill., behajtás alatt áll 15374 kor. 24 fill., takarékpénztárilag gyümölcsöző tőke 129620 kor. 17 fill., házipénztárban pénzkészlet 6719 11 fill., az alap állaga kitesz 151713 kor. 52 fillért. D) Az utadólalban a mult közgyűléskor volt hátralék 522922 kor. 32 fill., ebből szabályszerűen leiratott 1640 kor. 19 fill., időközben készpénzben befolyt 190328 kor. 84 fill., így tehát apadt 191969 kor. 03 fillért, behajtás alatt áll 330553 kor. 29 fill., a zombori takarékpénztárban gyümölcsöző tőke 900000 kor., folyó 1-én a házipénztárban pénzkészlet 17994 kor. 34 fill., az alap állaga 1900. december 1-én kitett 1.248.947 kor. 63 fillért.

*** Munkás jutalmazás.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Pap Ferenc, zombori lakos, mezőgazdasági munkás és családneke hosszú és hű szolgálatát elismerésül 100 korona jutalmat engedélyezett és részére kiállított okiratot küldött. Ezeknek ünnepélyes átadása 23-án d. e. 11 órakor a városháza nagytermében volt.

* Háztulajdonosok figyelmébe.

Zombor sz. kir. városi rendőrfőkapitánya a következő hirdetményt adta ki: A teli évad beálltával újulog figyelmeztetem a lakosokat, miszerint a köztisztviselési szabályrendelet 2. §-a értelmében minden ház előtt (rendkívüli időjárás esetét kivéve) járdáról reggelt 8 óráig a hó, sár és szemét eltávolítandó, sikamlós időben a járda köpor, fűrészpör, homok avagy hamuval behintendő. Háztetőről és házkerélekről a hónak az utcára való lehányása a szükséges intőjelek felállítására, illetve kitűzése nélkül szinte tilos. A háztetőről lehányt, valamint az udvaron halomra gyűlt hó és jég a háztulajdonos, illetve bérlő által csakis az e célra hatóságilag

kijelölt lerakodási helyre szállítható. Az udvarból havat vagy jeget az utcára kihordani tilos. A járdákat rongálni, azokon talicsák tolni, vagy bármily járművet, — kivéve a gyermekbölcső-kocsikat, — felhajtani, kerékpározni, barmot vezetni, nagyobb terjedelmű tárgyakat és bőzős folyadékokat tartalmazó edényeket vinni tilos. Szigorúan tilva van a járdán vizet elönteni. Ennek képesai: figyelmeztetem a lakosságot, miszerint a házak kéményeit rendszeren tisztíttassák, esetleg a hanyag kéményseprőket megbüntetésük végett nálam jelentsék be. Ova figyelmeztetem továbbá azokat, a kik szármával szoktak fűteni, hogy a pórnéyt, mielőtt az udvarra kivinnék, arra alkalmas edényben előzőleg vízzel jól öntessék le. Élő pórnéyt az udvarra kivinni szigorúan tilva van. A pórnéy lehetőleg szabad helyen, távol szalma s egyéb gyúlékony tárgyaktól, kellő mélységre ásott gödörbe helyezendő. A ki a fentemlített rendelkezések ellen vét, kihágást követ el, s az érvényben levő köztisztasági, illetve tűzrendészeti szabályrendelet értelmében súlyos pénzbüntetés, esetleg elzárásra lesz elítélve.

* **Eljegyzés.** Góth Gusztáv ó-becsei kereskedő eljegyezte Szobotka Marika kisasszonyt, Szobotka Vilmos uradalmi nagybárló leányát Szegedről.

* **A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta** Bács megyének azt a határozatát, a melylyel az az ó-becse zombori helyi érdekű vasút felépítéséhez 580,000 koronával járult.

† **Halálozás.** A szabadkai takarékpénztár és népbank ez évben már a második buzgó és vasszorgalmu hivatalnokát veszítette el. Prodanovics György főkönyvelője hosszas betegség után 47 éves korában elhunyt.

* **Eljegyzés.** Csepella Tamás magy. kir. adóhivatali pénztárnok eljegyezte. Mikovics Margit kisasszonyt Szabadkán.

* **A közbiztonság állapota,** a lefolyt évnegyedben határozottan kedvező volt, különösen a vagyon elleni merényletek jelentéktelen számúak — mit a magy. kir. csendőrpáncsnok-ságtól beszerzett számadatok is igazolnak. Előfordult: hatóság elleni erőszak. 2. szemérem elleni cselekmény 5, melyek kiderítettek; szándékos emberölés 7, kiderítve 6, vizsgálat alatt 1; élet és testi épség elleni cselekmény 81, kiderítve 80, vizsgálat alatt 1; rablás 3, kiderítve 2, vizsgálat alatt 1; gyújtogatás 4, mely kiderítettek; lopás 190, kiderítve 97, vizsgálat alatt 93; vagyon elleni egyéb vétség 188, kiderítve 141, vizsgálat alatt 47; egyéb büntett és vétség 7, különféle 365, melyek kiderítettek.

* **Szabadkai pénzhamisítók.** Szabadkán az utóbbi időben ugyancsak elszaporodott a hamis pénz. A rendőrség keresett, kutatott a hamisítók után — eredmény nélkül. Most végre — mint szabadkai tudósítónk táviratozza — a rendőrség nyomára jött a pénzhamisító bandának. A főkolompóst: Mikuska Bódog gazdag vendéglőst és egy czinkostársát már le is tartóztatták és átkísérték őket a szegedi ügyesség börtönébe. Az eset Szabadkán nagy feltűnést keltett. Híre járt, hogy a napokban több szabadkai embert letartóztatnak, akikről azt hiszik, hogy részeket van a hamis pénzgyártásában. A gépet és egy csomó hamis forintost elkobozott a rendőrség.

* **A vidéki újságírók sorsjátéka.** A Vidéki Hirlapírók Szövetségének nagy küldöttsége tisztelettel szerdán Száll Kálmán miniszterelnökönél, Lukács László pénzügyi miniszternél és Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternél, hogy kikérjék az engedelmet, illetőleg a kormány támogatását ahhoz a nagyszabá-

su országos tgyorsorsjútétköz, amelyet a szövetség nyugdíjalapja javára terveznek. Endrey Gyula dr. országos képviselő mutatta be a küldöttséget a kormány tagjainak, kik előtt a küldöttség vezetője, Kulinyi Zsigmond szövetségi elnök, szegedi szerkesztő tolmácsolta a vidéki hirlapírók kérését. Lukács László pénzügyminiszter a legmelegebb elismerés hangján méltatta a vidéki sajtó működését és megígérte, hogy a tervezet áttanulmányozása után a sorsjátéknak nem fog akadályt górdíteni az utjába. Száll Kálmán miniszterelnök és Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ugyancsak a legszívesebben fogadták a küldöttséget, amelynek tagjait egyenként bemutatatták maguknak s mindegyikkel kézszorítást váltottak.

* **Központi választmány.** A központi választmányba Dr. Hoffmann Károly választott meg.

† **Halálozások.** Dr. Thurszky Pál, titeli járási orvost mély gyász érte; két kedves kis leánykaja: Pancsika és Katóka együtt meghalt. A család által küldött gyászjelentés így szól: Fájdalom teljes szívvel tudatjuk rokonainkkal és barátainkkal, hogy Pancsika és Katóka gyermekeinket a Mindenható magához szőltotta. A kis angyalkák földi maradványai folyó hó 19-én délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Titel, 1900. évi december hó 18-án. Dr. Thurszky Pál és családja.

* **Ingyen tej a szegényeknek.** Szanisicsról írja levelezőnk: Weigand Antal tejcsarnok tulajdonos az ottani szegényeknek hetenként ingyen tejet ad. Naponként igen sok szegény részesül ingyenes adományban. Szép, követésre méltó példa ez.

* **Értesítés.** A szegedi m. kir. báképőzítő intézetnél a legközelebbi — március hó 1-én kezdődő — magyar-német tanfolyamra 12 tanuló részére egyenként 80 korona állami ösztöndíj van rendezesítve. Felhívom mindazokat, kik azt elnyerni óhajtják, hogy a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett keresztlevéllel, erkölcsi, illetőségi és szegénységi bizonyítvánnyal főszerlet bélyegtelen folyamodványukat január hó 31-ig hozzám nyújtsák be. Szegeden 1900. december hó 20-án. Dr. Mann Jakab kir. tanácsos, igazgató-tanár.

* **A ragadós állati betegségek állása** Bács Bodrog vármegyében december 12-én. Vétségesség: topolyai j. Szeghegy 1 u. zombori j. Uj-Szivácz 1 u. Takonykőr és bőrtőreg: bácsalmási j. Bácsalmás 1 u., németpalánkai j. Német-Palánka 1 u., Tovarisa 1 u., topolyai j. Bajsa 1 u. Rühkőr: ó-becsei j. Petrovosszello 1 u. Sertésorbanéz: bajai j. Borsód 1 m. Sertésvész: apatini j. Bodrog-Monostorszeg 1 u., Kupnszina 1 u., kulai j. O-Verház 1 u., Torzsa 1 p., topolyai j. Bajsa 1 u. O-Moravicza 2 u.

() Valódi francia gummy és halhólyag tuzatja 80 krtól 4 frtig, **Engel Mór** uri-divatárak raktárában Zomborban.

() **Durator** által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ótszór óly tartós és vízáthatlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemsokára. Ara 1 és 2 korona. Póslán küldi a Duratorgyár, Budapest, Lipótkörút 3. Kapható azonban mindenütt.

() **Egy köcsisszóló betegsége.** — Grandfontainei levelezőnkől. — Chappatte Arsene urnak, köcsisszóló Grandfontaineben, Berni canton (Svájc) nehéz megpróbáltatásokon kellett keresztülmennie. Többféle betegségtől egyidejűleg meglátogatta, egymásután minden képzelhető gyógyszert megpróbált, amelyek neki azonban csak néha szereztek egy kis muló könnyebbülést. A gyengeség és

vérenek tisztáltsága oly nagy volt, hogy egy hathatós megújító és energikus erősítő szer okvetlenül szükségesé vált. Szerencsére a legjobbat, a regeneráló tulajdonságainál fogva oly ismertté vált pink-labdacsokat választá, melyek rendkívüli hatást idéztek elő nála. Ezeknek tényleges nagy hathatóságát számtalan gyógybizonylat igazolja a vér ki-mérőléseinek minden esetében, ami rendszeren vérszegénységet, sápkórt, neurastheniát, rheumat és gyermekeknel angol kórt és Vitulánczot von maga után. Chappatte ur levele meggyőző módon kioktat bennünket ez iránt: „El vagyok ragadtatva azon meglepő hatásoktól, melyeket a Pink-labdacsok nálam elő-déztek. Egészségem rég idő óta komolyan meg volt rongálva s minden gyógyítás daczára csak könnyű javulásokat voltam képes elérni, amelyek nem soká tartottak. Csak a Pink-labdacsok erősítették meg ismét egészen meggyógyították meg rheumatám és üz-ték derékfájásomat Ismét visszanyertem erői-

Chappatte ur, egy fénykép után.

met és azon személyek, akik eng-m napon-kint lálnak, a nagy változáson, amely rajtam történt, egészen el vannak képedve. Továbbá még fűlzugásom és genyedésim is volt, amelyek majdnem teljesen megszűntek. Hogy ez utóbbi kellemetlenségől teljesen megszabaduljak; a kezelést még folytatom. Most csakugyan úgy tűnik fel előttem' mintha új életet kezdtem volna. Örvendek, hogy önnek meglegedésemel kifejezhetem s a Pink-labdacsok minden erőmből ajánlani fogom.“ Kaphatók minden gyógyszertárban, valamint a magyarországi fővárosban: Török József gyógytárban Budapest, Király-utca 12. Dobozonként 1 frt 75 krét vagy 6 dobozon-ként 9 ftrét.

Színház.

K e d e n, folyó hó 18-án színre hozták egy meglehetősen furcsa nevű szerzőnek, valami dr. Arnhold Györkönyi Károlynak 4 felvonásos népszínművét: „**A muzslai bankó**“-t. A darab, daczára egy pár hatásos jelenetnek és csinos, eredeti nótáknak, nem igen üti meg még a középzszerű mértékét sem, a mit a közönség úgy látszik, előre sejtett, mert oly üres ház előtt folyt le a különben elég jó előadás, hogy talán ez volt az ez idei saison leggyengébb napja — bevétel szempontjából. A szereplők közül külön ki kell emelnünk Pálfi Ninát és Gyárfás Odónt szépen és bizonyos szeretettel kidolgozott alakításukért. Erzéssel és tüzzel előadott nótáikat a közönség zajosan megtapsolta. Berki a Szabó János bíró szerepében excellált, Szalóki (Flóri), Turkai (Serák suszter), és Vadász (Koczán plébános), (ki Lomnitz helyett az utolsó pillanatban beugrott,) pedig valósággal remekeltek. Dulics Marika a régi kedves-séggel játszott, míg Irseit, ketűs dícséret illeti sikerült alakításáért. A karokat jobban kellene betanítani, mert például a II. felvonásban igazán botrányosan énekeltek.

S z e r d a n, folyó hó 19-én ismét jutalomjáték járta. Fiaatal és törhetlen ambíciójú színésznőnk, Murányi Juliska volt a jutalmazandó és a publikum, méltányolva a társulat e törekvő tagjának lehetőségét, majdnem egészen megtöltötte a színházat. Shakespeare örök szépségi darabját, „**Romeo és Julla**“ került színre Murányival és Gyárfással a czimszerepben.

Rendkívül nehéz, mely tanulmányt és sok inventívül igénylő szerepre vállalkozott Murányi és hogy a merész kísérletével ki tudta vinni magának a közönség sokszor zajosan megnyilatkozott tettségét, ez minden hosszadalmas bizonyításnál is élénkebben mutatja az ő igazi

hivatottságát. Nagyon szépen játszott és gondosan alakított; remek dictiója felölelte mind azt az érzés hevében megémesült pathoszt, mely Julia szerepétől elválaszthatlan s helyenként igazán megérző erővel játszott. Csak egy tekintetben emelhetünk kifogást: Juliája nem volt eléggé poetikus, már pedig e szerepek épen ez ad különös bájít és varázserőt. A vége felé, mintha a nagy szerep kissé kifárasztotta volna, a sirbólti jelenetben legalább úgy tapasztaltuk, hogy játékaának drámai heve jelentékenyen alászállott. No de ezek többnyire csak apróbb kifogások, általában örülünk, hogy felette nehéz feladatát nagyjában oly sikeresen s oly nagy bátással oldotta meg. Gyárfás Romeója még nem áll azon a fokon, hogy érdemes volna róla körülményesebben írni; mindazonáltal el kell ismernünk, hogy tudatosan és elég szép technikával alakított. Ha jobban bele mélyed szerepébe, úgy bizonyára nagyobb hatást tudott volna elérni, hisz meg vannak benne az összes kellékek, melyek ily szerep eljátszására egyenesen praedestináltak.

A többi szereplők becsületesül iparkodtak egy Shakespeare-előadás színvonalát elérni, s ha ez nem is sikerült mindnyájuknak, úgy mégis méltányolnunk kell a jó szándékot, mely nagy dolgokban sokszor elegendő jogczim az elismerésre. Ki kell azonban emelnünk Berki kitűnő alakítását a Lőrinc barát, és Kantai Teréz remek játékát a dajka szerepében.

Mint a színházi események híró krónikása, kötelességemnek tartom az előadásnak nagy vonásokban megrajzoltam képét még azzal kiegészíteni, hogy a nézőtérrel két gyönyörű csokrot nyújtottak fel az ünnepelt színésznek, — mely gyönyörű figyelem szülte virágadomány a közönséget lelkes tapsokra bírta.

Csütörtökön, december hó 20-án ismét premiere-ben volt részünk. Két magyar társzerzőnek, Rákosi Viktornak és Guthi Somának „**A tartalékos férj**” című kacagató bohózatát adták állandó, olykor szinte harsogó derűltség mellett. A szereplők kivétel nélkül remekül voltak disponálva és teljes mértékben érvényre juttatták a jó hírű szerzők sikerült szójátékait, ötletes mókáit és pajkos szellemi sziporkáit. Mindnyájan megérdemlik a feltétlen elismerést s mi szívből örülünk, hogy legalább egyszer alkalmunk nyílott az összes szereplők fentartás nélküli megdicsézésére. A mi pedig a directort illeti, hálával tartozunk neki ezért, hogy ezt a komikus itt ott pikáns, de minden léhaságtól és trágárságtól ment magyar terméket oly gyorsan megszerezte és velünk is megismertette.

Igen érdekesrestére van kilátásunk. Szintársulatunk egy érdekemben gazdag tagja Lomnitz Béla, a kitűnő szalon- és bonvivant-színész e hó 26-án, azaz szerdán üli meg színészkedésének 20-ik évfordulóját. Eletének oly kiemelkedő momentumra ez, mely a közönség részéről is méltán számíthat figyelemre. Becsülettel töltött be hosszú pályát, melyen erejének és nem mindennapi tehetségének legjavát áldozta fel egy nemes ügy, egy nagy országi érdekében, s e mellett megtudta hozni a maga teljességében lelke üdőségét, a művészetért hevülő szívének fiatalosságát.

Bizton hisszük, hogy a közönség, mely a jubilánst nem egy szerepében lelkesen tapsolta és megkedvelte, tömeges megjelenésével fogja megtisztelni a kívá-

ló színészt, ki ez alkalomból a „**Minta-férj**” című kitűnő francia vígjátékot választotta jutalomjátékául.

Fogadja a magunk részéről is, őszinte szerencse kívánatunkat: Ad multos annos!!! P.

HA BETELIK...

*Ha betelik a reményem:
— Oh, kis Jézus, add megérnem!
Rózsából építék házat
„Neki”, — a legszebb rózsának.*

*Gyöngysort adok a nyakára...
Illatos szegfűt hajába...
Zengő nótát a szíveből...
Ara-gyűrűt ékességül.*

Nándor.

Csarnok. Szavazat nélkül.

A Z. és V. eredeti tárcaja.

Ira: Nemes-Mihály.

Nagy ünnepek alkalmával emlékeink is szentel az ember egy kis időt. Visszapillant a multba és elgondolkodik ifjúságának nevezetesebb eseményeiről.

Az én multomban mindig nagy szerepet játszott a politika.

Lehet valaki jó politikus, ha nincs is szavazata. Csak bele kell tekinteni az apatini Duna mélységés vizébe, utazgatni kell a bácskai rónásagon, figyelni kell a kupuszini tölgyenyek szívből fakadó éljeire, és a legpompásabb politikai programmal lesz tele a szív: csupa hazafisággal, hazaszeretettel és lelkesedéssel. A bácskai nép lelkéből úgy öled fel a hazaszeretet, mint a gazdag talajból a tavaszi vetés. Itt lettem én is politikussá és így egész természetesen Apponyistává.

Igaz, hogy egész politikai szereplésem nem állott egyébből, mint folytonos éljenzésből és tőlem telhető kiabálásból és az igazat megvallva, ma sem igen jut fontosabb szerep az országdolgának intézésében; de mikor azelőtt ez az utcai lármázás is olyan rendkívül nagy dolognak tűnt fel előttem és felette jól esett és jól esik még ma is.

Godá Géza Eötvös Károlyról írt tárcájában azt mondja, hogy ha az igazi magyar író egy kicsit megvakarják, hát politikus van alatta, mert az igazi magyar író két részből áll: a politikusból és a tollforgatóból. Godának ez a mondása a

magyar egyetemi hallgatókra még jobban reáillik, mint a magyar írókra. Akármilyen kolloquáló, stipendiumos és magoló egyetemi hallgató legyen is valaki: politikus természete a legelső alkalommal kitör és eget kéri.

Az az egyetemi hallgató, — a jogászokról nem is szólva — a ki Apponyi Albert grófot hallotta beszélni, az szonnulla és örök életre, legalább titokban: a nemzeti párt zászlaja alá szegődött. Nemzeti párti is volt Magyarország egész fiatalága.

Valahányszor Apponyi Albert gróf nevét leírom, mindig a büszkeségnek, bizonyos nemét érzem szívemben. Úgy vagyok vele, mint az óriási tölgy mellé kerülő bokor. Bámulom a magasságát, csodálom az erejét. A viharban lenségés, a dicsőség melegítő sugaraiban tisztá, mint maga az érnny. Mindig nagynek és bámulatosnak ismertem.

Sohasem felejttem el azt a nagy igazalmat, a melyet Apatinban való első megjelenése okozott. Akkor ütött ki belőlem legelőször a politikus természet.

Politikai pályafutásomnak akkor élttem át a legkedvesebb pillanatait. Apponyit és Szilágyi Dazsót láttam és hallottam, Szemző Istvánnal keztem fogtam, kitűztem házunkra az ellenzéki zászlót, eljártam az ellenzéki gyűlésekre korteskedni tanulni. De mi is telhetett tőlem szavazati jog nélkül?

Végzett munkánkkal már akkor is nagyon megvoltunk elégedve, ha Rudics Misi bátyánktól azt hallottuk, hogy ismét alaposan megkaragítottuk rajongásunkkal Schmausz Károly bácsit: Apatin öreg jegyzőjét, a kormánypart apatini főtényezőjét. Azt reméltük, hogy a szerencse istenasszonya arra a ki a korteskodások alkalmával haragszik: nem fog kegyteljesen mosolyogni.

Igazak is lett. Szemző Gyula ezerkétszáz szótöbbséggel gyűrte le Matlekovics Sándor államtitkárt, az ellenjelöltet. Úgy megvoltam elégedve, mintha legalább is az én érdemem lett volna a diadal.

Apponyi bevonulásakor hatalmasan szóltak a pellemek, az arcom örömtől ragyogtak, az asszonyok könyeztek, az öregek táncoltak.

A népgyűlést a községházban tartottuk meg. Szilágyi akkor beszélt életében először németül a néphez és óriási hatást ért el.

Felelős szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád** ügyvéd.

Kiadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

Csak **40** fillérért már
1901 Január hó **12**-én

10.000 kor.
1000, 500 stb. stb.

ÖSSZESEN **1311** NYEREMÉNY NYERHETŐ,
a **DIÁK-OTTHON**-SORSJÁTÉKBAN
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

Nyiltér.)*

A legjobb és legolcsóbb
ü d i t ó - i t a l,
 mely mint asztali ital kőfőzőn kedvelt és borral, coga-
 cackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
 vegyület ad a

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 legújabb öngyöző
SÁVANYÓ-KUT

oltja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb
 az a nyári hőég átkasztó hatása ellen.

Szőlővessző eladás.

A BERNHARDT FERENCZ
 és társai-féle szőlővesszőtele-
 pén, **B.-Bresztovátzon** minden-
 nemű amerikai vadoncz és oltott

szőlővessző,

valamint oltott

gyümölcsfák

kaphatók; igen **jutányos** árért.

Szabadalmazott

sodronyüveg-gyártmányaink

proviziora való eladására
 keresünk

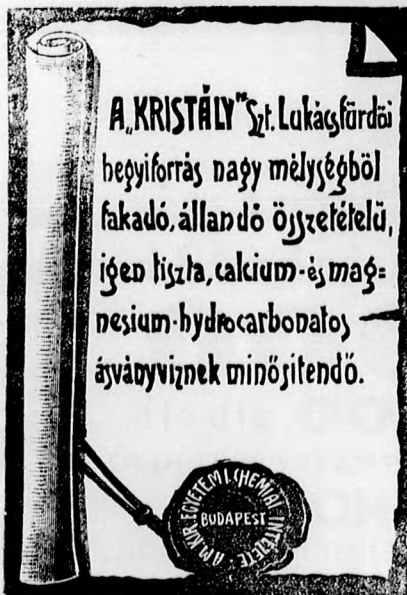
Zombor város és környéke részére
 ügyes képviselőt.

Csak oly rellaktánsok, kik építészetről,
 ipar-oknál, hatóságoknál és vasutak-
 nál be vannak vezetve, ajánkozhatnak,
 ezen nagy mennyiségekben szükségeltető
 cikk eladására.

Ajánlatok küldendőek ezen czim alatt:

Aktien-Gesellschaft für
Glasindustrie
 vorm. Fridr. Siemens,
Neusattl b. Ellbogen
 (Böhmen.)

A „KRISTÁLY” Szt. Lukácsfürdői
 hegyiforrás nagy mélységből
 fakadó, állandó öryzetételű,
 igen tisztá, calcium-és mag-
 nesium-hydrocarbonatoy
 ásványviznek minősítendő.

LENGYELI (HEGYI) FÜRDŐ
 BUDAPEST

„Több száz kiváló orvos által ajánlva. A leg-
 izletesebb és legolcsóbb ásványviz. Kapható
 minden jobb fűszerkereskedésben és vendég-
 lőben.”

Kukoricza-morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül,

Gabona rosták,

Konkolyozók (trieuők):

kézi kezelésre való

Széna- és szalmasajtók

lekvőn vagy kocsira szerelve,

Takarmány-füllerztők,

Szállítható takarék-főző-üstök takarmány stb. részére

zománcz bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül.

Szeceksavagók.

szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapagykkal igen könnyű járással körülbelül
 40% erő megtakarítás mellett.

Répa és burgonyavágók,

Daralók

»Agricola« sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel)

mindenemű vetemény számára, váltóke ckek nélkül,

Egy-, két-, és több va-ú ekék

jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. és TÁRSA

esász. és kir. kiz. szabad.

gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámoz

Bécs, II., Taborstrasse Nr. 71.

Allapítottatott 1872. Kitértetett több mint 400 arany, ezüst 750 munkás.
 bronz éremmel és első díjakkal.

Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve kül-
 detnek. — Képviselők és viszontárúsítók felvételnek.

NÉVJEGYEK

a legszebb
 választékban
 és
 legesinosabb
 kiállításban
 oleső áron
 k a p h a t ó k

Oblát Károly könyvnyomdájában.

Nelkülözhetetlen és fölülmulhatatlan, hatásában hibálatlan.

Világcozikk, kivitel minden országba.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s világszerte dícsért és legkeresettebb
 házi szerek.

Thierry A. balzsam-csöppei.

Fölülmulhatatlan mindennemű mell-, tüdő-, máj-, gyomorbaajok
 s minden belső bajok ellen. Kivülről a legkikeresebb

SEB-GYÓGYSZER.

Valódi csak a minden művelt államokban teletiltott zöld Non-
 nenschutzmarke és: Allein echt (egyedül valódi) firmával
 ellátott ölonba préselt dugasszal. Évi gyártmány — bebizonyítható
 — 6 millió üveg. Póstával franco 12 kis, vagy 6 dupla-üveg 4
 korona. Próbátve, prospectus és minden országban levő raktárak
 jegyzékével 1 korona 20 fillér. Szétküldés csak az ár előleges beküldés mellett.

Allein echter Balsam
 für die Bekämpfung aller
 Krankheiten
 von
 A. Thierry in Prag
 (Holl. Balzsam-Sauerbrunn)

Thierry A. Centifolien-Salbe (kenőcs)

(csodakenőcs elnevezéssel) eddig elérhetetlen felszívó- és győgyerővel! Leggyakrabban
 főlölegessé teszi a műtéteket. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendei, gyógyíthatatlannak
 tartott csontszű, újolag még egy 22 esztendei, öreg, nehéz, ráknemű baj is meg-
 gyógyíthatott! Fertőtlenítőleg hat, gyorsan enyhítő, hűsítő és teljes gyógyítást biztosít
 gyulladások és mindenféle sebeknél. Gyors puhítással és elosztatással hat és bár-
 mily mélyre behatolt idegen anyagokat biztosan eltávolít. Egy tégely tartalma 1 ko-
 rona 80 fillér csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrende-
 lésnél olesőbb. Kimenthető évi előállítás 100.000 tégely. Mindkét szeről egész
 leltárra az elismeréseknek és dícséreteknak a világ minden országaiból van fölhal-
 mozva. Ovakodjunk az utánzásoktól és ügyeljünk a tégelyre égetett czégre: Apo-
 theke zum Schutzensel des A. Thierry. A hol raktár nincs, ott ne engedje magát
 senki sem a hamisítványok, vagy állítólagos egyenértékű készítmények megvételére
 rábeszélletni, hanem rendelje meg közvetlenül e címzés alatt:

Thierry A. gyógyszer. gyára Pregrada. (Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

(A cs. és k. osztrák állami tisztviselők szövetségének szállítója.)

(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

A magyar kir. államvasutak téli menetrendje.

Winter-fahrordnung der königl. ung. Staatsbahnen.

Érvényes 1900. évi október 1-jétől. — Gültig vom 1ten Oktober 1900.

Oda							Budapest k. p. u. — Zimony — Belgrad.							Vissza				
k. expr.	szem. v.	lv. sz.	gyors v.	szem. v.	szem. v.		k. expr.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.				
11.20	7.35		2.40	3.25	10.20	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	11.20	7.05	10.00	1.05	6.40					
2.44	12.33	7.28	5.47	8.23	4.05	érk.	SZABADKA	ind.	7.57	11.50	5.20	9.46	1.67					
2.51	1.22	4.50	5.56		5.40	ind.	SZABADKA	érk.	7.52	10.48	7.40	9.34	1.21					
	1.51	5.25			6.08		Osantavér			10.16	7.05		12.56					
	2.18	5.56	6.27		6.34		BácsTopolya			9.52	6.40	9.32	12.34					
	2.44	6.27	6.42		7.02		HegyesFeketehegy			9.22	6.06	8.46	12.06					
	3.05	7.01	6.56		7.22		Vorbász			9.01	5.42	8.33	11.48					
	3.26	7.40			7.42		Ózsvér			8.36	5.13		11.29					
	3.44	8.16			8.07		Kiszén			8.16	4.51		11.13					
4.23	4.06	8.42	7.41		8.29	érk.	UJVIDÉK	ind.	6.18	7.51	4.24	7.50	10.52					

Oda				Szabadka — O-Becse.				Vissza			
V.	SZ.			V.	SZ.			V.	SZ.		
5.10	1.37	ind.	SZABADKA	érk.	8.54	5.27					
5.38	2.05		Békova	ind.	8.27	6.00					
7.00	3.28	érk.	ZENTA	ind.	7.01	3.40					
8.12	5.27		Ada	ind.	6.06	2.24					
8.35	5.42		Mohol	érk.	5.45	2.07					
8.55	6.02		Bács-Petrovoszellő	ind.	5.18	1.42					
9.21	6.28	érk.	Ó-BECSE	ind.	4.48	1.16					

Oda				Szeged-Rókus — Zenta.				Vissza			
V.	SZ.			V.	SZ.			V.	SZ.		
4.15	2.05	ind.	SZEGED-RÓKUS	érk.	9.32	5.55					
4.40	2.29		Rószke	ind.	9.09	5.33					
4.58	2.48	érk.	HORGOS (136)	ind.	8.50	5.15					
5.01	2.57	ind.	Horgos	érk.	8.38	4.56					
5.20	3.16		Bács-Martonos	ind.	8.20	4.38					
5.43	3.39		O-Kanizsa	érk.	8.06	4.24					
6.05	4.00		Adorján	ind.	7.37	4.00					
6.30	4.25	érk.	ZENTA	ind.	7.10	3.35					

Oda				Szabadka — Baja.				Vissza			
V.	SZ.	SZ.		V.	SZ.	SZ.		V.	SZ.	SZ.	
6.02	1.47	6.43	ind.	SZABADKA	érk.	9.37	12.43	10.28			
6.41	2.22	7.18		Csikéria	ind.	9.04	12.10	9.62			
7.22	2.54	7.50		Bács-Álmás	érk.	8.42	11.48	9.23			
7.28	3.00	7.56		Álmás	ind.	8.27	11.33	9.02			
8.01	3.26	8.25		Bikity-Borsod	érk.	8.02	11.08	8.34			
8.41	4.00	8.59	érk.	BAJA	ind.	7.25	10.32	7.43			

Oda				Baja — Ujvidék.				Vissza			
V.	V.	SZ.	SZ.	V.	SZ.	SZ.	V.	V.	V.	V.	
4.00		1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	6.50				
4.11		1.25		Bajaszállásváros	ind.	9.08	6.42				
4.25		1.38		Vasút	érk.	8.53	6.26				
4.51		2.01		Gara	ind.	8.32	6.00				
5.09		2.16		Rigylea	érk.	8.17	5.35				
5.37		2.39		Sztanisloa	ind.	8.00	5.12				
5.56		2.56		Gakova	érk.	7.36	4.40				
6.15		3.14		Nenadies	ind.	7.15	4.16				
6.25		3.23	érk.	Zombor (érk.)	ind.	7.05	4.05				
2.55	6.51	3.51	ind.	Zombor (érk.)	érk.	6.30	11.18	7.00			
3.01	6.57	3.57		Amborvásártér	ind.	6.23	11.11	6.52			
3.11	7.07	4.07		Pernbachszállás	érk.	6.14	11.02	6.41			
3.20	7.16	4.16		Zsárvölgy	ind.	6.06	11.54	6.32			
3.36	7.30	4.30		O-Sztápár	érk.	5.52	10.40	6.15			
4.05	7.49	4.49		Bresztovác	ind.	5.37	10.26	5.52			
4.35	8.10	5.12		Hódásgh	érk.	5.12	10.02	5.23			
5.11	8.35	5.37		Parabuty	ind.	4.53	9.45	4.54			
5.25	8.49	5.51		Paraga	érk.	4.32	9.25	4.29			
5.46	9.16	6.09	ind.	GAJDOBRA	érk.	4.14	9.07	4.03			
6.00	9.30	6.23		Bulkesz	ind.	4.00	8.56	3.48			
6.22	9.45	6.38		Petrovacz-Glozsán	érk.	3.49	8.44	3.34			
6.51	10.10	7.03		Futtak	ind.	3.20	8.16	2.53			
7.14	10.31	7.25	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.55	7.55	2.53			

Oda							Szeged-Rókus — Szabadka.							Vissza.				
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.			szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.				
3.15	8.10	11.56	4.43	8.43	ind.	SZEGED-RÓKUS	érk.	7.01	11.00	3.26	7.46	12.18						
3.32	8.27	12.12	5.00	9.09		Rószke	ind.	6.42	10.44	3.10	7.30	12.01						
3.46	8.43	12.26	5.14	9.36		HORGOS	ind.	6.25	10.30	2.55	7.16	11.46						
3.59	8.56	12.38	5.26	9.56		Királyhalom	érk.	5.58	10.16	2.39	7.02	11.31						
4.15	9.11	12.53	5.40	10.17		Pállos	ind.	5.43	10.05	2.27	6.51	11.18						
4.27	9.22	1.04	5.51	10.35	érk.	SZABADKA	ind.	5.25	9.51	2.12	6.37	11.03						

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő óraszámai kővér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók.

Zusmerkung. Die Stunden von Abends 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt. Die Zahlen auf der linken Seite sind von oben abwärts, und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Gummis

és
 halhólyag
 elsőrangú orvosi
 tekintélyek szer-
 rint a legmegbiz-
 hatóbb és feltét-
 lenül ártalmatlan
 óvszer urak és
 hölgyek számára.
 Megrendelések
 pontosan és disz-
 cretén eszközöl:
KELETI J.
 es. és kir. szab. or-
 vos sebészeti mű-
 és kötőszersz. gyáros
 Budapesten IV
 Kornalercz-p. 17.
 Alapítástól 1878.

15 koronáért 12 koronáért
disz- **disz-**
harmonikát harmonikát

10 háromsoros, 3-gona acél-
 hanggal, aczélesengettyű, összesen
 72 acélnyelvel.
 — Magántanuló-isko- la 25 krajczár. —
 10 dupla acél-dalhanggal,
 aczélesen ettyű, összesen 25
 acélnyelvel.
 A legjobb kivitelben, utánvételt vagy az összeg előleges beküldése mellett. Kétsoros
 19 kottás hanggal, 6 erős baszus, többi mint fent említett: **20, 30, 40** korona és
 feljebb, háromsoros chromalikus, a legjobb készítmény, a világkir, kere k. törvény-
 székileg bejegyzett, 30 év óta fenálló cégzénél:
Johann N. Trimmel harmonika készítő Bécs, VII/3. Kaiserstrasse 74.
 Részletes képes árjegyzék ingyen. Magántanuló iskolák, 2 és 3 éves, ugyanint chroma-
 tikus harmonikumokhoz 3 korona és 3 kor. 60 fill. Egy harmonium megvételénél
 az iskoláért csak fél árt számítok. Flóták, hegedűk, eziterák, gitárok játszmuvek,
 albumok zenével, sőrő-kanesók, stb. mindíg raktáron.
 Ausztriába küldendő levelezőlapok 5 filléres bélyeggel látandók el.

**HOTTER J. I. R. Szt. József gyógyszerháza a sz. Józsefhez Bécs, XII/2. Schön
 brunnerstrasse 182.**

Hotter-féle Absorbimol-
 1/2 palack frt 6.—, 1/4 palack frt
 3.50. Eltávolít mindennemű kiné-
 vést és zstos testtapadékat, annél-
 küül, hogy a szőrt tonkire tenne.
 Erősít a megtamadt és gyenge
 inakat, eltávolít és tonkire tesz
 minden esomott az izmokon és meg-
 vösen minden gyulladástól: különö-
 sen beváltó a pehonyol, esülődaganata-
 nal, patibülyökön, vastag terdnel
 esomóknál az inakon, vastag bo-
 kánál, daganatoknál, ahol lyuek
 fellepnek. A terdek remegését meg-
 szünteti és meggyógyítja a zúzó-
 dásekat.

HOTTER'S

Hotter-féle Training-Fluid
 1 palack frt 1.20

Az inakat és izmokat a magas
 öreg korig állandó erőben és friss-
 sen fenntartja, az állatot a ledor-
 zsélesek után a legnagyobb fára
 dalmakra és vontatásra képesíti.
 A túlerőltetés következményeinek,
 a bémulás, szeggyatás és merevedésnél
 meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora
 1 kiló frt 1.20.

Legjobb érendi szer a disznók és
 vagyanak és az azzal járó emész-
 tésnek előmozdítására; kitűnően
 bevált orvószert. A II. számú
 hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle Agril táppor
 lovak és szarvasmarháknek,
 1 esomg 80 kr.
 Kétféle pótlék a takarmányhoz az
 állat erje és egészsége nek fene-
 tartására; minden veszt, májt, hó-
 lyag és ledgójnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttermen kenőcs
 1/4 tegely ára 2 frt, 1/2 tegely 1
 frt 20 kr.
 Földmullhatatlan holttermen eltávo-
 lókára régi bakoknál is.

állalgyógykészítményei
 a jelesnöke legkitűnőbbek, melyek
 számos bizonylat szerint semmi más
 hasonló szerrel által hatásukban
 el nem esettek. Raktarak a gyógy-
 szertárakban és drogetárakban.
 Forakár: — Zombor és környé-
 ke részére:
TÁRCZAI ISTVÁN
 gyógyszerháza ZOMBOR

Hotter-féle kolika elleni szer
 1 üveg 1 frt 50 kr.

Lorskán mindennemű kolika s
 hufyfelakadás, szarvasmarháknel
 pedgipuffadsággelleni alkalmazandó

Árak tucatonként eredeti párisi esoma-
 golásban:

Gummi és halhólyag elsőrendű
 Sugyártmány 1.— 8.— frtg
 Cpottes americans (rövid) 2.— 5.— ”
 uspensorium 0.60 3.— ”
 Párisi női szivaeska (Safety-
 Sponges) 2.— 6.— ”
 Irrigator teljesen felszerelve 1.805.— ”
 Eredeti pessarium oclusitaivum
 (Peliporus) aenzinga tanár szerint 1.80 2.50
 „Diana-óv” szab. havibaj elleni
 kól. 3.50 5.—
 (minden hölgynek nélkülözhetetlen)
 Árjegyzék ingyen és hérmertve.

HAZAI IPAR!

WEIN KÁROLY és TÁRSAI
 szővőgyár **KÉSMARK**
 elismert hírneves

Szepességi vászon

és

ámaszt árúi

**minden nagyobb üzletben
 kaphatók.**

Gyáraiból származó minden darab áru ezen véd-
 jegyvel van ellátva.

HAZAI IPAR!

KLYTHIA A BŐR APOLÁSÁRA
RIZSPOR

Az arezbőr szépi-
 tése és finomítása.
 Legelőzansabb toillette-, hál- és szalon-puder fehér, ró-
 zaszin vagy sárge.
 Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. es. kir.
 tanár által Bécsben.
 Elismerő levelek a legjobb körökben minden dobozhoz
 mellékelve.

Taussig Gottlieb
 es. és kir. udvari toillette-szappan és illatszergyár.
 Bécs I., Wollzeile 31 sz.

Kapható: a legjobb illatszert-droguin- és gyógyszerhá-
 rokban valamint Zomborban: **Weldinger S. és Zs.** ke-
 redősek céznél.

MAGYAR SZÓ

az egyetlen, minden részében
 független, szókimerítő fővárosi
 napilap.

Szerkesztő: **Dr. Páry Ede.**

Vezérelketi a legjelesebbek.
 Egyéb cikkei a politikai és társ-
 adalmi élet napi jelenségeivel
 foglalkoznak. Hírrova a leg-
 jobb és legokéletesebb. Külföldi
 rovat a nagyvilág eseményei-
 vel szemel be. Tárcaí és regé-
 nyei a legjobb írók művei.

Elfizetési ára: negyedévre 7 kor., egy hóra 2 k. 40fill.
 Mutatványszámot egy héttig küldünk.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, IV., Sarkanyus-utca 3. szám.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

SCHERER FERENCZ

ZOMBOR.

Miután raktáromat az őszi idényre újonnan felszereltem, batorkodom a n. é. közönség becses figyelmét cézemre felhívni, és kérem személyesen meggyőződni arról, hogy a legegyszerűbből a legfinomabb házi berendezésnek megfelelő raktárom van.

Választékos készletben található raktáromon több rendbeli

HALOSZOBA, EBÉDLŐ, SZALON- és IRODAI BERENDEZÉSEK és VASBUTOROK.

Ezen kívül ajánlom legújabb **tüveg- és porcellán** készleteimet, továbbá

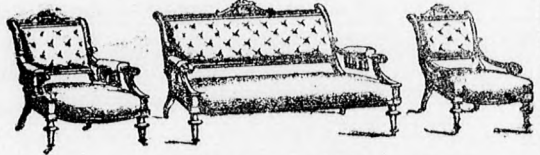
asztal- és függő-lampákat.

küinézüst, tükrök, képek és különféle szobadisztrgyalmat.

Mindenemű beüvegezés a legpontosabb kivitelben eszközöltetik.

Kárpitos munkákat olcsó áron elvállalok.

Nagy raktár kereskedők és vendéglősök számára.

Kiváló tisztelettel

Scherer Ferencz.

Itt egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik.

NAGY OCCASIO.

NAGY OCCASIO.

Üzletmegnyitás.

T. cz.

Zombor, 1900. december hó.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **ZOMBORBAN, Kossuth Lajos (fő) utcában, KRIZMANITS IMRE** úr házában,

köny-, zenemű- és papirkereskedést nyitottam.

Tisztelt ismerőseim és jóakaróim szives támogatását kérve, maradtam mély tisztelettel

Hecht Mark
könyvkereskedő.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Vendéghelyek: RUDA ÉS PLOCHMANN Budapest-Bécs.

KUDLIK ADAM
hang-zerkészítő
SZABADKÁN.

* VI., Petőfi-utca 86. szám. *

Ajánlja saját gyártmányú **csengő hangu czimbalmait** a n. é. közönség figyelmébe

Állandó lerakatot tart Zombor és vidéke részére **az Arúcsarnokban** Zomborban.

Képes árjegyzék ingyen.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

Dusválaszték mindennemű

ÓRÁKBAN.

Ékszeresek, arany, ezüst china-ezüst

s ehhez hasonló sok ujdonság, a **KARÁCSONYI IDÉNYRE** való tekintettel

árakban,

mélyen leszállított árak

mellett kaphatók

STEBLER ANTAL

órás és ékszerész, Zomborban.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Karácsonyi melléklete.

Karácsony.

A Megváltó születésének évfordulója még akkor is ünnepe volna évről évre az emberiségnek, ha nem intene rá a naptár, ha nem lenne a szokásaink, szertartásaink egész serege hagyomány erejével e naphoz fűzve.

Amit az egyház ünnepek tesz, az, amíg az egyház fennáll, megmarad ünnepek, habár történetét, jelentőségét rég elfelejtettük.

Amit a hatalom tesz ünneppé az rendszerint csak addig tart, amíg az a hatalom. Hiszen a fejedelmek születési és évfordulója, ha folytonosan megmaradnának ünnepeknek, úgy amint a saját és legfőbb utódjuk uralkodása alatt azok, — annyira megtöltenék az évet, hogy mindennap tarthatnánk requiemeket.

Meg merem jövendőlni, hogy az április 11-ike sem marad meg soká nemzeti ünneppé, hanem mielőbb lesz állami ünneppé, ha el nem törölik véglegesen.

De a Karácsony ünnepe, habár napját az egyház határozta meg, szertartásait a keresztyénség szervezte, szokásait a népek hagyományai fejlesztette — több mint vallási, egyházi ünnep, az az egész emberiség ünnepe.

Az emberiség összes fejlődésében, minden törekvésében és küzdelmében számtalan kudarcot él meg. Ugyanannyiszor van szüksége vigasztalásra, biztatásra, segítségre, ugyanannyiszor kell neki szabadító és megváltó.

A megváltás a kis és nagy bajtól, a testi és erkölcsi nyomortárságotól, ez az, amiért az emberiségnek mindig kellett áhítoznia és fog kelleni.

Es a megváltás mindig a megtisztulással van egybekötve.

Amily biztos a letérés a jó útról az emberiség minden korszakában, bizonyos ideig tartó magamegbecsülés után, oly biztos a megváltásért való könyörgés szüksége, és oly biztosan részesülünk is a végtelen Kegyelenség részéről benne.

A kishitű embert a megváltás

eszméje tartja fenn, és a hitetlenné váló emberiséget új, nemes eszmében való megtisztulás, újjászületés váltja meg.

A naptár és az egyház segítségünkre jön, hogy kicsinyben évről évre ismételjük, amit az emberiség fejlődésének folyamata évszázadok nyújtanak. A korok és nemzetek megváltását eszmék útján.

Amint a karácsony elsőbbit a kisdetek ünnepe, akiknek örömet nyújt az ajándékok által, ünnepe a nagyoknak, akiket hivatva van a szeretet ünnepe közlebb hozni egymáshoz, úgy legyen mielőbb ünnepe a nemzeteknek is, akiket egy rég várt megváltással kell, hogy megszabadítsan a gyűlölködés, harc és önzés túlaradót szennyjétől.

Ugy legyen!

Dr. Patay Sándor.

A secessió az építőművészetben.

Írta: Böhmöfő Győző.

Minden különválás, minden eltérést, minden szokott, jobban mondva a megszokott formáktól való különbözést: secessiónak nevezhetünk. Sőt a politikai életben is beszélhetünk secessióról. Már az ősi Rómában is azokat a plebeusokat a kik a polgároktól különválva a „mouso saer“-re mentek „secessionisták“-nak nevezi a történetírő. Az életnek minden terén való megnyilvánulásában oly régi a secessió, a milyen az emberiség. Mert minden korban voltak és minden korban lesznek is, kik a megszokott formáktól eltérve, újra törekednek. Seccessiót teremtenek az egyesek, de seccessiót szülhet egy egész nép, — társadalom, — új szellemi áradat. A míg az új formák teljesen át nem mennek a közszokásba, a míg egyesekké, vagy egyes köröké, a társadalom egyes osztályai lesznek, addig még mindig az egész szemében a secessió zománczával bírnak; de a mint az új formák az egész társadalomban tért foglalnak, lehullik a zománcz, s megszűnik a secessió, hogy helyét adjon egy újnak.

Egy új népnek megjelenése, egy új felfogás keletkezése, magával hozza a seccessiót. Azok, a kik egy régi megszokott viszonyok között éltek,

seccessiót látnak egy közelükben letelepedett új nép egész társadalmi, — politikai és művészi életében. Vajjon a régi rómaiak szemében nem volt-e kezdetben seccessió után a népvándorlás után letelepedett „barbárok“ építészeti modora? A román építészet stílus, de még inkább a csucsvés melyet a régiek „gót“-nak^{1*)} (barbárnak) csufolták. Miért? — mert nem alkalmazkodott a régi — tehát megszokott — klasszikus formákhoz! Így volt ez a XI. és XII. században. De mit látunk a XIII. XIV. és XV. században? A gótika hatatmas fölvirágzását.

Ime, azok, a kik előbb külön osztályt a régi olaszok szemében a seccessionisták csoportját alkották, azok a barbár népek, melyek új felfogást, új szellemet hoztak magukkal, képesek voltak átszurni az egész építészeti-művelést. Megszüntek seccessionisták lenni, s Olaszországban ép úgy mint Franciaországban, Németországban és úgy mint Magyarországon, felfelé törő, csucsvés ornamentikával építkező templomaiakat és egyéb műremekeiket. Megteremtí e kor a sievai domot azon a helyen, a hol előbb oly éles gúny tárgyat képezte a gót stílus.

Seccessió-e ma a gót építészeti mód? Nem! mert az egész művelt társadalom befogadta. — De menjünk tovább.

Azt mondtuk, hogy nem csak egyesek, vagy egy új nép, de a változó szellemi áradat is képes seccessiót teremteni.

Tudjuk, hogy Itáliában, ha befogadták is a gót stílust, sohasem virágozott fel az annyira, mint pl. d. Franciaországban. De azért szívesen foglalkoztak vele. A komor ívezetű kötött formájú ablakokat gépiesen konstruálták az építészek. Ha nem is szerették meg soha annyira, mint a németek vagy francziák, még sem vonhatták ki magukat ugyszólván egyetlen alkotásukban sem a gót stílus hatása alól. Még e bizánci — görög, — ó-római, román motívumi épületeken is feltalálhatjuk a gót elem hatását, akárcsak egy csucsvés templomi szék faragványában.

Mint mondánk, a gót stílust kötött formák jellemzik. Nincs benne szabad gondolkodás, nemzeti szellem. Rideg alapörvényekhez alkalmazkodik egy Olasz, valamint Franciaországban. Úgy a kölni, mint a kassai dómon; úgy a rheimsi, mint a yorki székesegyházon. A gondolat szabadságának tere nincs. Valamint nem volt tere sem a polití-

1*) Innen az elnevezés.

ka), sem a társadalmi életben, virágzásának idejében. A hüberiség elnyomott mindent; szigorú szabályokhoz ragaszkodott; nem tűrt semmi szabadságot. De lassankint tágultak a hüberiség korlátai. Az önkény megbukott; a királyi hatalom feljult, a népek boldogulása bekövetkezett. És ezzel a szeltem rablánczaiból felszabadult. Új áramlat indult meg, a szabadság, de különösen a nemzeti érzés áramlata. Ezen nagy áramlatnak szele áthatotta az építő művészetet is. Kezdték idegenkedni a görkától. Kerestek oly formákat, melyekben a nemzeti sajátosság melyekben a nemzeti génusz, jobban érvényesülhet. Visszafordultak a régi, a klasszikus építészekhez; s megszületett a renaissance művészet.

A renaissance építészeti modor nem terjedt el paralell. Olaszországban indult meg. A képzőművészetek története mondja, hogy mennyire idegenkedtek eleinte az olasz áramlattól. Mennyire nem akartak hallani a világos, görög és órómai motívumokkal díszített templomokról. Franciaországban határozottan védekeztek *) a befolyás ellen.

Ime, itt is nyilvánvaló, hogy a renaissance építészet első képviselői is a külföld szemében secessionisták voltak. Így volt ez addig, míg az érintett politikai áramlat részleges volt. De a mily mértékben bomlott a hüberiség, a mily mértékben lett szabad a szellem, ép oly mértékben terjedt a renaissance. Belátták, hogy a nemzeti génusz, mely immár felszabadult rabgájából, ebben a stílusban jobban érvényesülhet.

Így vált az új szellemi áramlat terjedésével az előbb secessiónak mondott új építési mód bevetté és általánossá.

*

Ha ezen, a jelen esetben csak az építészetben kimutatott, rövid vázlat után keressük, melyek azok az indokok, azok a csirák, a melyek eredményezhetik, szülhetik a secessiót? azt mondhatjuk: hogy egyrészt az emberben élő, de örökké háborgó művészi lélek, másrészt új népalakulás szellemi változás és felfogás. Ezen okok közül, — a manapság általánosan hirdetett, de tévesen felfogott secessiónak, — egyesek háborgós művészi lelke a forrása, mely nem talál kivételt valót abban, ha a jón oszlopfej tojás-füzér diszíménye helyébe szavagancsot, vagy kigyófejet illeszt. Nem talál kivételt valót abban, ha a gót stílus épületekre renaissance kupolát tesz, ha alkalmazkodik is az alapstílushoz. Példá erre a magyar parlamenti új palotájára.

Az a secessió, melyet manapság főleg az építőművészetben látunk, egy alakulásban lévő állapot, mely ma még jó secessió, de ha kiforrja magát, ha elfogadja az egész társadalom, — végeredményében egy új építészeti stílust fog megteremtteni, melyről előre

láthatjuk, hogy a renaissance egy új alfaja lesz, mert nem annyira a gót és román, mint inkább az alapjában renaissance stílusban alkotott épületeken tapasztalhatjuk a ma még secessiónak nevezett torrongásnak jeleit.

Van reményünk, hogy megszületik a renaissance harmadik alfaja is, a barokk és rococo mellé. Alkalmat névről majd akkor gondoskodunk.

Képes levelező-lapra.

Te, kis szöske angyal, a szívvel keredben
Hiába kínálsz, hogy „vegyen szívet, lelkem!”

*

Péternek meg Pálnak

Szívre volt szükség.

„Kell, — hát vesztük.” — S Péter

Pénzt tett a zsebébe.

Pálnak meg a rangja

Szólt három határra.

— Pénzzel és ranggal jó

Menni ily vásárra! —

Elmentek hát szívért . . .

A vásárt hogy járják,

— Úgy határozták, hogy

Veszik, a hogy adják —

Ne mily ragyogás, csín,

Fény, — máz —, arcon, szemben!

S mily édes kínálsz:

„Vegyen szívet, lelkem!”

Szíves kínálástól,

Külső ragyogástól

Megszödulnek, s ki — ki

Hamar — bevásárol.

— Am, otthon kinyitván,

Látják, — oh, retentő! —

Rosz portékát vettek:

Üres mind a kettő.

*

Te, kis szöske angyal, a szívvel keredben,

Hiába kínálsz hát, hogy: „vegyen szívet

[lelkem!]

Bármily édes szavad, én nem megyek lépre!

Szívet nem veszek, csak úgy kérek — cse-

[rébe.

L.

Boldog napok.

— Egy hiteles krónikából. —

Irtá: Spitzer F. Zoltán.

Félszázada lesz ma-holnap . . . 1853. augusztus tizenhólezadikát írták. Még a nap is mosolygóbban szórta sugarait a földre: örült rajta a nagy természet is, a mi azon a napon történt. — Ferencz József, felséges Urunk aznap jegyezte el a hercegnők legszebbjét: Erzsébetet, a mi imádott, immár megdicsőült királyasszonyunkat.

Meglátta és megszerette . . . Ez az ő szent szerelműnek egész regénye. A fiatal uralkodónak nemes szíve megtalálta benne azt, a kit méltónak tartott arra, hogy hatalmas fényességét vele megossza.

És a jószágos király negyvenkét évnek annyi öröme és fájdalom bánata után, bizonyára visszaemlékezik arra a régmúlta, annak a régi időnek édes emlékeire. Vissza

emlékezik és a szíve elkomorul . . . Lelkének fele immár elveszett, elment kipihenni földi záradokságának fáradsalmait.

És az Uralkodó ott ül fényes csarnokában, és fölujulnak lelkében a negyvenkét év előtti idők drága emlékei.

— Mert drága annak az időnek minden perce, édes és felejthetetlen minden emléke.

Följutunk mi is egy emléket a múltból . . . Legyen az emlékezés enyhítő ír a sebre, melyet a királyi szíven olyan fájjón ejtett a végzetes sors . . .

Történt pedig pár nappal az eljegyzés után, hogy az uralkodó kirándult az ő bájos menyasszonyával. — Ischlből Lauffenba mentek. Kéz a kézben haladtak tova; beszéltek a jövő végtelen szerelmükről, csevegtek az ő boldogságukról. Regényesen-regényesebb helyeket jártak be . . . a nagy természet a maga igazi szin pompájában tárult eléjük. Künn a mezőn, az Isten szabad ége alatt, gyönyörű mezei virágágy ragadta meg a szép Erzsébet figyelmét . . . Röpke pillangóként futkosott ide s tova: szedni virágot, kötni csokrot az ő felséges Urának.

És boldogságtól ittas uralkodó kéz csókkal pécsettélte meg az ő lángoló szerelmét.

— Mintha csak az Íg szózatát hallanám, — szólalt meg azután. — Mintha csak a természet szin pompája a mi jövő boldogságunk képet tárná elém! . . .

— Szereted-e a virágot?

Kérdezte ezután a bájos menyasszony. És tekintete a legodaadóbb vonzalmat árulta el.

— Szerettem valamikor a világon mindenek fölött volt a felelet; most már csak a második hely illeti meg őket.

És a bájos királyi jegyes csak szedte a virágot, kötötte csokorba. . . . Azután odafutott az ő Urához és tarka szép, mezei virágból bokorét nyújtott neki.

— Elragadó! . . . Szólt a felség.

Add nekem . . . nagyon kérek, becsesebb lesz a világ minden kincsénél . . .

Hála és odaadás sugárzott Erzsébet szeméből . . . boldog volt, végtelentül boldog. Az udvarias Ferencz József forró csókot nyomott a kedves, kis csokorra és a szív oldalára tűzte azt.

Vigan csevegve folytatták utjokat — és már nyugvóféltben volt a nap, mire visszatértek a kedélyes Ischlbe.

Hirtelen komolyra vált az Uralkodó arca.

. . . Oda kapott a szívoldalára, a hova a kis csokrot tűzte volt és — nem találta azt.

*) Nem volt szabad olasz építészeknek Franciaországban telepedni.

— Mi bajod? Szólt Erzsébet, kinek a figyelmét és a hirtelen változás nem kerítte el.

Kénytelen-kelletlen megvallotta a Felső, hogy elvesztette a kis csokrot. — Ketten indultak a keresésére; elmentek messzire a bejárat utakon . . . Hiába! A csokor sehol sem volt.

Nyomott hangulatban tértek nyugvóra mindketten. És a komornyik egy csillogó könyvesepet vett észre Úra szemében, amiközben az neki a kis csokor végzetes történetet elmondotta. Másnapra, szerencsére helyreállott a felséges pár jókedve és az örömmámorban az eset feledésbe ment.

* * *

A komornyik pedig hozzálátott a kedves emlék kereséséhez. Alaposan vizsgálgatta Úra kabátját és egyik oldalzsebében rá is akadt a kis csokorra.

Fonnyadtak voltak a levelei, hervadtak a virágai. És mintha csak sugalta volna valaki a hűséges komornyiknak hogy mindazonáltal meg kell őriznie a fonnyadt virágokat. . . . És megőrizte. Hirtelen jó ötlete támadt: hogy majd csinosan elkészíti a kis csokrot — kellemes meglepetéssül az ő Úranak.

* * *

1879. április huszonkilencedikén ezüst lakodalmát ülte a mi jóságos Királyunk . . . Ország-világ üdvözülte akkor ő Felsőgeiket. — És az időzölők hosszú sorából kivált az immár megöszült komornyik.

— Felső — monda, a megindultságtól reszkető hangon . . . Felsőges Úram, kegyeskedjék csak visszaemlékezni a huszonöt év előtti időkre. Néhány nappal történt az eljegyzés után, a mit el akarok mondani. Arról a csokorról beszéllek, melyet a Felsőges Asszony költött amaz emlékezetes kirándulás alkalmával . . .

És ő emlékezett meg rá . . . Meghatva kérdezte a komornyiktól: — És miért épen ezt az esetet idézi föl az emlékezetemben?

— Mert végtelen nagy örömet akartam szerezni Felsőges Úramnak.

És a boldogságtól sugárzó arcával nyújtotta át a gyönyörtelen elkészített csokrot.

És a férfinak, a hatalmas Úralkodónak könny szökött a szemébe.

. . . Könnyeivel áztatta és csókjaival borította az édes emléket. — Nemsokára ezután a Felsőges Asszonynak is megmutatta a csinos kis csokrot . . . és Ő is sirt keservesen.

Följultak lelkében a multnak édes emlékei, — melyek olyan hamar, olyan hirtelen tűntek le.

* * *

A poetikus emlék pedig ott van Ő Felsőge dolgozó szobájának leg-

szebb helyén . . . Üveg alatt; aranyos keretben regél a multról, annak az édes multnak annyi boldogságáról.

Dal.

Engém a vágy, mely messze szárnyal,

*A tiszta, nyájas ég engém,
Engém a bűvös csalogánydal,
A legsodásabb költemény.*

*Engém a mezők vadvirága,
Az édes illat, szín, a fény,
Engém, óh, minden ragyogása,
Ah, minden árnya az engém.
Lantos.*

Az özvegy.

— Karcolat. —

Ebben a perczben becsuktam az ablakot. Lámpámat meggyújtottam és asztalomhoz ülve, megírom az imént történt szomorú jätéket. . . .

Néma minden. Unalmas tétlenségemben nyitott ablakom párkányára könyököltem és néztem a borús eget, melynek felhőiből néha egy ezüstös csillag dugta ki fejét. A hold nagy tányérja elmosódva sietett a felhők között és némi-lykor fátyolozott fényével megárynyékozta a fehérre meszelt házakat és az őszi idő által megkopasztott fákat. Az utca csendes. Oly csendes, mint a miniszter, ha pártfogásáért járnak nála. Csak a már messze járó bakter lépteinek tompa koppanása hallatszott. Friss őszi szellő megzizegtette a fákat. Szinte én is fáztam. — Már le is akartam fektüdni.

De ni! Egy sötét magas termetű alak ozon végig az utczának tulsó oldalán. Megáll és hallgatózik. Nem látott meg. Amit abból gyanítok, hogy besurrant az átellenes ház nyitva hagyott kapuján.

Izgatottan álltam ott és gondolkoztam. Mit akarhat ez? Vésd el magad, utána! Egy pillanat, az ablakon kiugrottam és utána rohantam.

Megvallom a dicsőség hajhászás is serkentett. Megérkezett az alkalom. Mí-dőn én, teljesen egyedül, pusztá kézzel talán rablót fogok, amiért az emberek áldólag emlegetik nevemet. Megmentek egy özvegy asszonyt az anyagi romlásról. Megtakarított filléreit visszaszerzem neki. Vagy talán még életét is megmentem. — É ezt mind a Mindenhatónak köszönhetem, és kinek jóvoltából néztem az ég játékait és kinek irtalmasságából kiugrottam az ablakon. Utána!

Halkan és figyelmesen lopódtam be a kapún és egy deszkákkal bekerített gödör mellé esücsülve, figyeltem a befüggönyözött ablakra, melyen pislogó gyertyafény szűrődött keresztül. —

A csendet mormolás követte, ezt meg víg csevegés.

Minden szót hallottam. A szomszédi özvegy hangja volt.

— Csakhogy megjöttél, alig birtalak várni. Hiszen tudod, mily epedve várlak és még sem jöttél. Pedig, hogy ígérted hogy kilenczkor itt leszesz.

A férfi megszólal. Hangja ismerős. Mintha már hallottam volna. Mindegy.

— Igen, megígérted édesem — felelé —, de ígéretemet nem tarthattam meg. Az utolsó perczben annyi munkát kaptam, hogy szinte borsózdik a hátam, ha rája gondolok.

— Azért jöhettél volna!

— Nem, te édes. Be akartam fejezni a munkámat, hogy annál tovább maradhassak nálad. —

Megkövülten hallgatózdtam tovább rejtekemben.

— Ez aztán kedves mentség — viszonzá az asszony.

Siettem is hozzád.

— Csakhogy itt vagy már. Tudod, mily epedve szeretlek. Meghálnék érted! Szeretsz te is?

— Mint saját magamat.

— Nagyon?

— Nagyon, nagyon. Végtelenül.

A válaszra egy czuppanó csók felett. Szinte megijedtem. Azután újra, meg újra csattantak el a czuppanósnál-czuppanósnál csókok, ami engem nem igen mullattatott.

Feltápaszkodtam kényelmetlen helyzetemből és egy-két perczig várakoztam.

Feltekinttem. Nézzék csak! Egy új alak jön be nagy robogva a kapun, melyet izgalmatlanul becsap. Azt hittem, megérkezett a végső ítélet napja.

Lázás türelmetlenséggel újra lehasaltam.

A konyhaajtó nyikorog, zárjában a kules csikorog, a megfigyelt ablak függönye félrecsuszlik, az ablak szintén nyikorog és a sötét alak egyet ugrik. Czip . . . czup

Mint egy leforrázott macska kapaszkodik valaki a gödör deszkáiba. Azután kimászik és fehérre megváltozott ruhájában baktak kifelé a kapun és siet haza . . . haza . . .

Vig kacaj kíséri.

Én meg mint egy leforrázott szakácsnő szintem siettem haza, be az ablakon. Azután mésszel befreccsent kalapomat a a szekrénybe dobtam.

Neuser Ármin.

Erzsébet királyné.

*Volt egy királyné, mesébe való,
Lelke fehér volt, tiszta, mint a hó;
S amerre járt, amerre elhaladt,
Nyomán virág és napsugár fakadt. . .*

*És volt egy ország véstől hanyatott,
Vihar virágot mind kitepe ott —
S mint büszke fát, ha Észak szele ráz,
Romba döntötte szörnyű pusztulás . .*

*S a királyné, a szent, hogy utra kelt,
A lombvesztett fa új virágra lelt,
S a pusztulásnak utlan éjjelén
Végig hullámozott reszkető a fény . . .*

*Volt egy királyné, látta Napkelet,
Ígéje volt a tiszta szeretet —
S pusztá nevére hármaz bércz alatt
Időtlen időn új virág fakad . . .*

Pakots József.

A szikladom Móriah Hegyén.

(Kubbet esz Szakhra.)

Uttrajz. Irta: Vértesi Károly.

Világvezetes tér. — Bejutás bakhséért. — A hol az irástudó almélkodik. — Három vállfestekezett szenthelye. — Le a sarukkal. — Szekemben való dőszölés. — Világhíres szikla. — Mohamed tizenkét lemez szége. — Mohamed szárnyas lova. Híretlen dolgok. A honnét Mohamed a paradicsom hurjait először pillantotta meg. — A bofozatos alatt a szabadban. — Csökö galambok. — Ünnepe volt szemem ek.

Nagyon nevezetes ez a hely, melyhez törekedtünk. A Szikladom, melyet közönségesen, de hibásan, Omar-mecsetnek neveznek.

Világvezetes téren állunk, mely Jeruzsálemnek csaknem egyötödét teszi, s a melyhez tizenhárom kapu juthatunk, míg a Szentváros falának csak tíz kapuja van, és ezeknek is csak a fele nyitott.

Ezer esztendeig áldozott ezen a helyen, Istennek, a zsidó. Rövidebb ideig a keresztény és a pogány. Ismételve is a keresztény, most újra a pogány, mohamedán.

A Szikladom légies könnyedséggel épült. Gazdag építészeti ornamentikával bíró kupolája tetején csillag és kereszt helyett, arany féldold ragyog.

A keresztetek idejében ezen a helyen állott az „Istenháza“, Templum Domini. A történelem kanyarodása kiszámíthatatlan.

Biztosan és vígan járunk. Kezünkben volt a felpéNZelt basa és a seikk engedélye, melyet jellemhajlékonyságuk következtében, akarnók konzulink útján akkor nyertünk meg, mikor elhomályosult a leménységünk oda bejutni. Szavának állított mind a kettő; kérésünket teljesítlenül nem hagyták, ha hitorsosaik nehezrelését is vonták magukra a magasba felért emberek — a szinarany cségsére hallgatók, a mérleget jobbra billentők. Pénzelnek a századok multjának eme hatalmas műemlékéből.

Elöl tekintélyképpen megy a görbe kardos, tele arany paszományos kavaszunk. Bajusza kandur módra volt szétfésülve. Haja kezét képezett a koponyáján, ő maga — örvendetesen gyarapodott volt.

A fanatikuskoknak mielőtt az idők folyamán oda érlelődött volna gondolatuk, hogy jó pénzért a gyauroknak is megmutassák ezt a szenthelyüket, halálbüntetést szabtak arra, a ki az iszlámnak erre a szenthelyére merészelt irányítani lépteit, tenni lábait.

Miért? A képzetre nem ró semmi nemű munkát — megmondom. Azt hiszi Mohamed követője, hogy ez a hely olyan szent hely, hogy ezen a helyen, a mit csak kérnek Allahtól, Allah megadja azt. Es mert a keresztény jót nem kérhet, ne hogy az fogjon a moszlímnak, inkább ne is jöjjön ide, a ki a moszlímnak rosszat akar.

Kacsaringós az okoskodás, de ők jónak tartják, itt Keleten éppen úgy, mint az iszlám legszélsőbb nyugati határán Marokkóban. Tangerben, a nagy mecsetbe lépni most is tilos minden kereszténynek. Protekcióval sem juthattam be. A megérezhetetlen ellentéték ott még jobban vannak kiélesedve mohamedánok és keresztények között.

Móriah * hegyén, a templomtéren vagyunk. Hasam és Serifnek — az arabok, „szentkerület“-nek hívják a zsidók, mert itt állott a zsidóknak fényes és nagy gazdagon, sőt pazaron ékített temploma, melyet Salamon király emelt Istennek. Szenthely, melyhez a zsidó népnek egész története csatlózik.

A templom körüli téren voltak felállítva a szószékek, melyekről a lángszavú proféták látnoki divinációval szóltak, a keleti véralak epikus hevével tanítottak,

* Móriah annyit jelent mint lát az Isten (Jehova).

zúgtak le a néphez a páthosz szárnyalásával.

Beszédük omlatag szikla sütyával vágta magát a nép közé, de ez csak nem eszmélt fel, a nép járt tovább a rossznak útján.

Abban a tempóban almélkodik és tűnődtek az irástudó elsőbben a tizenkét éves Jézus, az isteni lángszellem gyors felfogásán, világos és okos feletlen, mikor ajkán túlráradt a bölcsesség, isteni erővel kapván meg az elméket, elméje legdesebb logikájából már előre kiismerszett az új tan. Beszéde folyt mint a völgy patalkja. Szavai az el nem eszarhatott igazság erejével hatottak. Ervei mint nehéz pörölyütések, úgy érték az irástudó farizeusokat.

Itt, a téren, áldozták fel a zsidók azt a temérdek állatot az Istennek, és ebből a templomból nyerte ki a Megváltó a vásártápaszokat, fyerészkedő pénzváltókat. Egy oldalsó lépcső-maradványt is mutatnak a jöttünkör, melyen szt. Pál szóno-kolt.

A tér kiálló sziklaja nyerse, az őreres helyre kitéllve. Az egyenetlen ekkép kiigazítva, a folytonosság helyre van állítva, hogy szépen és jól lehessen e talajra építeni. A középen négy méter magas terrasse. A kockakövek között cziprusok.

Szenthely a zsidóknak, mert rajta állott az Isten háza. De azért a zsidó, habár just vált vele, soha sem teszi ide lábát, nohogy tapodja a helyet, a hol egykor a szentek szentje állott és a hol Jehova ígérgetett tenni a zsidó népnek. A zsidó népnek egész története ekkörül a hely körül pontosul.

Szenthely az iszlám követőinek, mert a szikla alatt van a lelkek kútja, a hol azok összejönnek (!) imádkozni. Itt — a sziklán — fog trónolni az Isten, mikor az ítélet napján megharannak a trombiták, kürtök és itélkezni fog az igazságos bíró a jók és gonoszok felett.

Végre azért is szent ez a hely, mert Mohamed, követőinek, a gyönyöröknek a gyönyörét ígérve, szárnyas lován érrel a szikláról ment fel az égbe. (Soha itt sem volt.)

Szenthely a kereszténynek, mert Jézus első és utolsó éve, az apostoloknak a cselekedetei kapcsolódnak hozzá.

Tiszta szemmel olvasok multban, jelenben.

Szép nyolcezszeg alakjában a szaracén építésznek egyik tündérrjátéka bontakozik ki a szemem előtt, mely itt a örömtől, gyönyörökkel a műrekek arányának a szép összhangjában, látván a remekbe foglalt sok követ, melyeket egykor százezer aranyat érő tető fedett. Most csak a kupola tetejéről magasán kinőtt féldold van dúsán megaranyozva. A nap fénye cikázik az érczen. Reszketve ragyogott a nemes érczen a fény sugar, szinte sziporkázott, mikor a nap tányérja magasán állott. A török dicsőség elfakult ragyogásából maradt meg.

Mindig szép templom állott ezen a helyen. Akkor is, mikor Hadrian, Jupiter templomát építette ide. Elöl is, mikor a Salamon, Zorobábel, * Herodes temploma állott itt, utóbbi is, mikor a Szikladomból alakították át a keresztény vezérek a Templum Domini, Isten templomát, végre most is hogy az arabok léptek fel a cselekvő élet szinpadára.

A hosszúkás négyszeg téren lépcső vezet fel a terrassera. Gyönyörűen ivelt magas árkdók szegélyezik azt. Ezekre az ívekre — mondják kavazék — lesznek majdan függesztve a mérlegek, melyeken itélet napján mérni fogják az emberek jó vagy rossz tetteit. — Akkor jó lesz a karban tartás — gondoltam.

A szep ívek közül, közepükből, tete-

* Zorobábel vagy Sernabábel, Dávid házából származó vezér volt, a ki a zsidókat Cyrus engedelméből a fogságból hazavezetette. (537 Kr. e.)

jükről emelkedik fel diadalmasan a világot egyik legzebben kögült kupolája, a mely sokszoros ragyogványával, a keresztény világban is, messze elhírült. Látása élvezet az izlésnek, — az emberi alkotásnak egyik legkiválóbbja. Láttam, nagyon sok szép kupola domborulata szolgál Isten lábának a zsámolyául a mohamedán világban, de ez, a legszebbek között is szép. Nagyon megragyogtatja a mult idők dicsőségét.

Kiváncsiságunk nagyon fel volt lo-kozva.

A szikladom körül ívsoros nyitott folyosók, márvány medencék, vizkagylók a vallásos mosakodásra, imafülkék, imaszékek. Kelet világában minden a vallásból indul ki, oda tér vissza. A kondor, szemszibbasztó arabeszkék, a nap derűjében még inkább azokká váltak.

Le a sarukkal, fel a tartalékos eszes-csosz gyékény papusokkal, mert a hely, hol márvány mozaikon állani fognak nagyon szent hely, mondja Jusszuf, Ibrahim, Hasszán, — és szentségére csak a mekkai Kába mulja ezt felül. Mekkában kelt fel tudvalevőleg a mohamedán világ fényes napja.

Válaszoltam nekik: rém is telemlőleg hat a hely szent volta, de magamban azt gondoltam, hogy csak a mítosz folyja repkényi módra körül ezt az egész mesterművet.

Szivesen mentünk a hívős istenházába, mert a kövezett téren ugyancsak izzott a levegő, nem volt lehetlenyi fuvalom.

A márvány-dsámi, Kubbet esz-Szakhra, nyolcz szegletes, minden oldala húsz méter. Rovácsolt óntáblás kupolájának az átmérője is húsz méter és harmincz méter magasán, inkább lebegni látszik, mint vasbordakkal körülhálózva szilárdan állani, a négy hatalmas pilléren és tizenkét oszlopon, a szép, nagy kupola. Minden két pillér közé három oszlop sorakozik. Ezeket ívek kötik össze. Mintha csak szemünk előtt ezeken törekednék fel merészen a nagyszerű kupola, az építőmesterek gigantikus gondolata. Négy kapu nyílik a kupolából a négy világtáj felé.

Csillag és féldold, kacsaringósan irt Korán mondatok, arabeszkék, egymástánban mesés színekkel váltakoznak, csavarognak egymásba a fayence*) lapokon. — A bizanczi stíl nyomaival keleti izlés ömlik el a disz épületen, amely sokszoros arany kérgésével, Jeruzsálem legnagyobb szerű alkotása: építészeti csodaszámiba megy. Csodálva csodáltam milyen, összhangzásban van itt minden a mohamedán templom nagy tömbjével. Meg-megcsillan rajta a régi aranyozás nyoma.

Omar-mecsetnek — inkább dsáminak — hívják tévesen, mert Omar khalifa (637-ben) vette birtokba a tért, a városal együtt, míg a dsámi csak 1417-ben, tehát azután, mikor ommár már rég a Mohamed árnyékába költözött, épült fel. Épült azon a helyen, a hol Omar imádkozott, Allahnak halát adott, hogy Jeruzsálemet bevette. A tért a szeméttől saját köpönyegével tisztította meg.

Mikor a khalifa üdvözölte a követ, ez is viszont üdvözölte (!) őt. Szélem alejkum es szelám. Es a szikla üdvözölte (!) Mohamedet is, mikor légi (!) uton Mekkába ide jött.

Omar khalifa meghagyásából a Kábával szemben építette fel később a Szikladomot egy másik khalifa, Abd-el-Melik, noha róla az a hír is jár, hogy nevének a vésetével látta el, mások építették a

*) Fayence-lapokkal szeretik a keletiek szobák falát is felkeszteni. A fayence vagy faience finomabb szines agyagút, Faenza olasz városától a neve. Az agyaghoz körülbelül egy negyed résznyi szensavas kalciumot kevernek, hogy jobban tartsa az ónos máz a mely fénylik s hordja szét a színeket szemképrészletű módra.

remek díszítést nagy pénzzel, azon a helyen, hol a zsidó templom elpusztulása után Jupiter temploma, azután egy keresztény templom állott. Elégyesen hangzott fel e helyről az Úr dicsérete. A dsámíhoz sok szép oszlopot hordtak össze a keresztény, zsidó és pogány templomokból. A ki győzött, hordotta. Az oszlopok is jól hordják a büszke és nagy építményt, melyről a mosolygó égallon már nagy idő múlt le.

A külső díszítés szemképrázátató ragyogvány Tündöklék a derűs napfényben. Napsugár tánczol a sok fényes tárgyban, melyek sugározza vernek vissza minden fényt. A megsimitott acézl szokott ilyen színt vetni. A mozaik öv és virágtűzerek színgazdagsága nagyon változatos a trónoló kupolán. Faragott kép egy sínos a mostani templomban, az iszlám tiltja azt.

Lépjünk be a csoszogóval Allah remekműnkéjé, koránverses, márvány, kőcsillagos hajlékába. Hídegen lehet ránk a nagy ajtózáruk, meg míg elcsúzik szemünkben a főlhomály s feleventünk a díszek, az arabeszkék, melynek a fonadéka a Koránnak mondatait rejti. Arany-arabirásos a fal. Az arabirás nagyon díszít, a Korán-mondat elcsúszol. Majd megbotlunk egy jámbor muzulmánba, aki homlokával sűrölja a követ. Csak azért a követ, mert beborítja a földet.

Élnek volt az érdeklődés részünkről, de a vezetőnk is dőzsölögtek a dicsőítésben. Szabad szárnyat adtunk nekik ebben, mert harmonikus volt a képek színhatása.

Aranykítésű a mennyezet, élénken tárkák az ablakok, sok szín szűrődik átfraktuk, lila- és rózsaszín leginkább. Pedig nem is üvegfestészet ez. Attört művű fősztáblákat raktak ki hátulról, színes üvegekkel. Mintha a szivárványt törték volna össze darabokra ablaknak. A szíriai nap beszűremlő fénye, ragyogó színekkel vonja be azokat, míg a beszűrdött napsugár a porszemeket táncoltatja, derűt osztva minden kis zugolyba. A színek összhangjától, árnyéklátástól, mondjuk a színek skálájától, szinte ittasul a szürke éghez szokott szemünk. Valami szép! Nehéz képzelni ezt a színes, hihetetlenül szép fényvilágot, mert nem egy, tíz szivárvány színompája, az egymásba olvadó színek harmoniája az. Fényes szintanulmány, színekben való dőzsölés. Való igaz az, hogy az üvegfestett cziprásos színompája, teljes erejével káprázatólag hat, szinte kábítóan ragyog, szinte mesét szór róla a képzeletem. A ki nézi, bővös színompá hatása alatt áll. Csak az, a ki látta, tudja elképzelni — milyen. Ahítatra gerjesztő. És a fényébe, — mégis árnyék esik...

Mit ki nem eszel a keleti pompavágy, pompaszeretet, mondjuk: a sokszínbeli pompának az oceánja!

Középpütt karmazsin-szín selyemsátor alatt van az egy meternél magasabban emelkedő, szürke, ősi, szentszikla. Derékig erős korlát őrzi, vasrúdos könyöklő.

Jól megnéztük. A csúcsos ablakokon beözönlő fény sugarak, halaványabb színekre voltak tompítva a szikla körül a templom közepén. A külső színes üveg sokat vet vissza a nap sugarából.

Esz-Szakhra. Esz-Szakhra. Ismétlik közöttünk titokzatosan sutogva az arabok. A sziklán egy kerek kivájás van, melyről sokat tudnak regélni. De hagyjuk. Úgy se a Mohamed kerek turbánja vágta ki azt.

Az Irás nem szól erről a szikláról, de annál jobban kapaszkodik bele a zsidó- és mohamedán legenda-kör. Arról is hírült el.

Ebből a sziklából teremtette Isten az egész világot!

Ezen a kopár sziklán mutatta be áldozatát Istennek, Melhizedek főpap.

Ezen a sziklán akarta Abraham Istennek feláldozni fiát Izsákot.*

Elhittették Omnárral, mikor Jeruzsálemet elfoglálá, hogy ezen a sziklán állott a Jákob létrája, álombeli, mikor erre a kőre hajta fíradt fejét. Ugyanez az őtátya kente meg a sziklát olajjal.

Ezen a sziklán állott a frígysekerevény. A szövetség lédáját azért tették ide, mert azt híveik, hogy itt a világ közepe.

Ezen a sziklán mutatta be Dávid király, Izrael égő áldozatát.

Itt, a szikla körül, a Paradiesomkapunál, van Salamon eltemetve.

Esz-Szakra. Esz-Szakra. Hangoztatják a szent sziklát minden oldalról. Tunódóm a vakbuzogóság fölött. Amulok a költői szárnyalású abszurdumok. Orűltség sem tud megálmodni ilyeneket.

Látjuk ezekből, mi mindennel akarták e helyet megszentelni a zsidók és, kiknek egyik töredéke maig hiszi, hogy Jeremiás ide valahova, a szikla és föld alá rejtette el a frígysekerevényt. Azt is mondják, hogy Jézus azt megtalálta s ennek erejével csinálta a csodákat.

A beszédes kavaszunk fontoskodó komolysággal, aprólékos körülhígyességgel, sok, mesébe való furesaságot tudott erről a szikláról mondani. Azt is, hogy erről a kőről fog a tárogott végítéletkor felharsanni; meg azt is, hogy az Istennek a trónja ezen a sziklán lesz felállítva; végére még azt is mondta, hogy akkor ide jön majd a mekkai Kába. Kábaság valóban. S ők, a kik ebben a képzeletben leledzenek, hánytorgatják, hogy a tuskó milyen szem...

Több titok kipatantása után, ráadásul, megmutatta odább a Mohamed lányomát, a honnét a hét menyországba emelődött. A kő is utánna kezdett szállani, csak úgy maradt mégis itt, hogy Gábor arkangyal, erős kezével visszatartotta azt. Azóta folytonosan levegőben lebeg a kő, szabadon. Az arkangyal keze nyomát viseli most is a sziklakövön egy vjadék. Egyre mutatják ezt a vjadékat, hogy a valóságról meggyőződjünk, meg arról is, hogy valósággal lebeg a kő

— Hogy lebeg a kő, azt jól tudom, — mondtam — hogy a Földdel együtt lebeg, csak azt a két pontot kerese, a melyek között lebeg szerintök. Kerese, de nem találom. Mondtam neki, nem látom.

A világrűben Archimedes hiába kereste azt az egy pontot, a melyre fázaskodva, kiemelje a Földet sarkából. Csak-hogy ezt az egy pontot is hasztalanul kereste, nem lelta. Mi nem találjuk a két pontot, a mely között lebeg a kő szabadon. De a moszlim, a jó moszlim, erősen hiszi tovább is. Boldogítsa őt a hite, Kelet lehetetlenségekkel teljes világában sokaig!

Mondottam a magyarázómnak, hogy a másik társa, az a fűstös, kinek Jusszuf volt a becűseletes neve, röviddel előtte dagadt áradozással, ellenkezőleg azt mondta, hogy a látnokok, a kik Jeruzsálem pusztulása előtt erről a lőről mondták meg a jövendőt, mikor Jeruzsálem pusztulásakor innét menekülni akartak, a kő is utánuk iramodott. Gábor arkangyal tartotta a megrengett sziklát vissza és mindaddig tartogatta, a mig Mohamed ide jött és mindenkorra ide kötötte a követ.

Útő kártyát tartogatta kezében, a velem ismét szembe kerülő vezetőmnak mondtam — rángatva a leplet a különböző dolgokról: — Látod, barátom, keleti, barnult atyámfia, hídd el, ármány nincsen bennem, mégis szavon foglak, rád szólok a dolgban ludasra, mert egy szót sem veszték el a beszédedből. A kő sem

* A szentsi-temploma mellett Abraham-ko ostor kápolnájában a görögök is mutatnak egy helyet, a hol Abraham kést von elő, hogy fiát Izsákot feláldozza.

lebeg, mert le van kötve. Legendás Mohamedetek kötötte le maga, magatok mondátok, szavatokat megtörve.

Mohamed buzógó híve erre se szólt, se beszélt. Rágtá az ajkát, mikor őt rövidre fogtam. A szó fojtogatta a torkát, az elfojtott harag a kréta színével vonta be az arcát, végül szembeszegte magát s kigyult a szemében a megsértődés fényve. Tele arcából juva felfortyant. A sérített érzézet kezdett belőle apróbb rohamokban kitörni, a fojtott haragja fel-tamadni. De csakhamar, s már ezzel a kő esettel is szemköt, esdőtt, mondott. — Megbékélt azután a maga kenyereén, kenyérkeresetből, de letett azután róla, hogy mindent elhitesse, így került ki lassanként a csávából, melyből magát hírtelen kivágni nem tudta.

— Mondtam neki kis vártatva: Ne legyen olyan érzékeny, mint egy aneroíd barometer, de nem értete. Hamarjában én sem tudtam neki megmagyarázni, mik azok. Helveseltem azért a példaszót hogy „a kimondott szót ezüst, az elhalgatott, szinarany“.

Hallom, hogy az utitársaim is simítottak el hasonló fájós kérdéseket, dolgoztak, szándéktalanul elődézett izetlen helyzeteket. De azokban az esetekben is bakh-sis-reményében, lenyelték az epeíz az elszontyulódott mohamedán vezetőink.

A keleti népek világában nagy hajlam van mindenféle meseszövegítésre. A szent legendák költésére pedig éppen nagy a hajlamuk. Több kegyeletes helyre is történik a rá való utalás. Így három hely is tart arra igényt ma, hogy az volt Emaus. Lehet, hogy egyik sem volt az igazi, mert az Irás különféleképpen határozza meg a távolságot.

Kavaszunk elvezetett azután ahhoz a jáncis-kőhöz, a melybe Mohamed tizenkisép szegzet vert be. Ezek a szegek időnként megoldnak és kihullanak. Most még három szeg egészen áll, egy pedig már megdőlt. Ha majd az utolsó szeg is kiesik, akkor lesz — bizonyosan — a világ vége.

— A vég vége ugyebár? — Ugye lehet, hogy a világ végével. Falb — az ismert leveli béka — előtt is ijesztgették az embereket — álpróféták és rossz időjósok, kiröpített hírekket.

Fen is, len is, a csendben halk csoszogás hallatszott. A szószerk melletti lépésőn, a szikla alatti barlangba szálltunk le. Fojtogató, nehéz volt a levegője.

Magára erőszakolt képzelgéssei megannyi hihetetlen csodadolgot, őrtit lehetetlenséget mesélt meg az egyik-másik vezetőnk. A rejtelmesség homályába burkolva adják elő a dolgot, Mohamednek itt őrzött szakaláról, a szárnyas lova (Borák) nyergéről. Hagytam őket erősködni — magától értődik. De a mikor az egyik azt regélte, hogy ez a szikla (még mindig a szikla!) a paradiesomkertből való, és hogy azt most is egy pálmafa tartja fel (!) a mely pálmafának a gyökereit a paradiesom patakjának vize táplálja — ... és a mikor a másik, — hogy betetőzött a dolgot, erőnek az erejével azt akarta ismételve elhitetni velem, hogy az a nagy darab kő, a dsámi közepén, tulajdonképpen a levegőben lebeg, akkor mondtam a logika és a természet törvényein csorbát ejtőnek: fálek attól, ha az ilyen nagy kő mozog, azért el szaporán innét, hol a csodák esnek.

Ez ismét nem tetszett az emberemnek. Felszisszent, mintha kigyó csippte volna meg.

Olyan meggyőződéssel beszélnek ezeket a dolgokat, mint a kik aból egy csipetnyit sem engedhetnek.

Természetes. Addig vájjuk bele az agyvelejükbe, mig maguk is elhiszik.

Nagyon sok szó esvén a csodálatos dolgokról, fejem kábult már azoktól!

Én itt csak a remekműnek jöttem

csodájára. Es az emberi kéz munkájának remekét bearanyozta egészen a napfény ragyogása. Szépen aranyozta be.

Mentem tovább nézni az éjszaknyugoti részt, azután a nyári szöszöket, a szép márványkalkotást, a szép lépcsőzetével, formás kupulájával, melyet hat szép oszlop tart. Allandósítva a szokást, több mint négyszáz éve annak, hogy Ramazán* hónapjának minden péntek napján, a köfaragás eme remekéről pezsdül fel a mohamedán világ aranyzójú papjainak, imámjainak a szónokhangja. Felgyújtják az unott, tepsedt véru embereket, nagy szózással.

A Szikladomb keleti kapujának átelében egy kisebb építmény vonja magára a figyelmünket a többi között. Dávid prófétának az itélőszéke, így nevezik azt. A monda szerint ugyanis Dávidnak a kupola alatt volt bírói széke. Ugyanerről a helyről pillantotta meg Mohamed először a paradicsom huriáját (!)

A közeli Aksza-mecssetben, két oszlop között próbálják ki Mohamed hívei azt, vajjon látják-e majd a tulvilágon a huriakat? Ha a két oszlop között átbujhatnak testüknek a terjedelmével, akkor igen, ellenkezőleg nem. Az egyik oszlop gömbölyűségéből el is van nyerve valamelyes rész. Valaki, a ki át nem fért, gondoskodott arról, hogy átférjen, s így — a hurrakkal télt paradicsomba juthasson.

Körülöttem esőkös galambok udvaroltak egymásnak. Nevetni megberzengették tollukat meg szárnyukat. A szelíd szárnyasok napsugárban sütkéreztek.

Volt közöttük egy ritkaszép bóbás példány, fényes és tarka. Torkából kacagott a párjának. A galambokat nem hessegetti el innét senki sem. Vidám hurogatással röppenek ki a környékből, oszlopok álló ducczokból, hogy a közelben gyűlést tartanak. Aláereszkedtek, hol meg felkaptak. Suhog, csattog a szárnyuk, melynek horgos profilja lerajzolódik az égboltozatra. Összegyűlve a napfényben, bárányfelhőt mutatnak.

A régi zsidók, a madarak világából, egyedül csak a galambot áldozták fel Istennek. A moszlimok azért kedvelik a galambokat, mert Gábor arkangyal galamb alakjában sügött Mohamed fülébe isteni igazságokat. Az ellentétben úgy fejtették fel ezt a titkot, hogy az a galambot maga Mohamed tanította be arra, hogy a füléből buzazemelt szedegessen.

Gyors egymásutánban váltakoztak előttem a templomi képek, de egy milánói, toledo-i, szevillai, s több más helybe ivelt ablakú katedrálé-ehez képest, mégis könyvebb volt ez a tanulmány. Nem szorult úgy meg az emlékezet, mint azoknál.

Oda álltam ismételve a kupola homorúlatára és a szép boltozatok alá, melyeket a dsámi körül díszül, a szabadban emeltek. Es boldog voltam bele, hogy Jeruzsálemben ilyen szép dolgokat láttam, annak multján merenghettem és rajta a művészetek iránt fogékony lelkemet táplálhattam, Ünnepe volt szememnek. Ünnepe volt lelkemnek. A valóság túl szárnyalta várokozásomat.

* Ramadán vagy ramazán, a mohamedának holdévének a kilencedik hónapja, melynek nappalait szigorú böjttel töltik el, meg a dohányzásól is tartózkodván. Bö kárpótlás: nyelnek az estében (iftár) és az ezt követő vidám mulatozásban.

Reminiscentiák.

..... Emlékszik Nagyságos Asszonyom! Tavaly egy nyári mulatságon történt. Féloldalt állottam Öntől, nézegettem (hogy ne mondjam fixirozotam) s biztatlónak vélt tekintete felbátorított, hogy magamat bemutathassam. Mindjárt fel is kértem egy tour-ra. Ön se, én se beszéltem; egyszer körül-

jártuk a termet, helyére vezettem — megköszöntem.

De azután, szinte szemrehánytam enmagamnak viselkedésemet; elébe ugrottam; egy másodikra kértem fel. Apróbb megjegyzéseink vezettek a beszélgetésbe. Ön megengedte, hogy mellé telepedjem. Leültem, s Nagyságod sziporkázó szellemessége quasi belém suggerált egy jó adag kedélyt . . . Nagyon vígan töltöttünk ugy el egy kis időt.

Lejöttünk utána egy kis boston-t — azaz, hogy akartunk, de sehogy sem sikerült. Nevetgeltünk — szinte káviárnak vettük a tánczot, hogy annál jobban mulassunk . . .

Az első quadrille-ra már beharangoztak — s Ont Nagyságos Asszonyom sehol sem találtam. Kétségbeeséséből végre is On ráz fel — férjura karjában van. Beállunk a sorba, kritizálunk, nevetgélünk. Nem halljuk a rendezést, csak sablonszerűen utanozzuk a figurákat . . .

Egyezzerre azonban elsáppad az arca — rosszullettől panaszodik, — helyére vezetem.

Körülöttem forgott a terem; nem hallottam a zenének csabos, édes hangját. A mulatózókat örülteknek véltem, a kik ugrálnak . . . Gondolkodtam szavai felett, malicziának vettem viselkedését.

Félóra multán ismét a rózsás pirt láttam megjelenni arczán. Odavánszoroztam — nem is kérdezősködve hogy-létéről — legyezőjét adtam vissza . . . Elmentem.

Mondom, ez tavaly nyáron történt. Azóta sokszor gondolkodtam már a kimagyarázásra — de . . .

Örülök a véletlennek, mely a színházban Nagyságod mellé hozott. Fel is használom mindjárt az első alkalmat. Deklaráljuk kérem közösen gyereksziliklinek.

S most, kérem ezen legyezőjét zálogba — a legelső alkalommal kicserélendjük a másikkal. Egyben, ha nincs ellenére, ígéretét veszem a közelgő mulatság első négyesére . . . Kiszlíhand!

KI.

Az angyal.

— G.-nak. —

Csengő, bongó hangok
Töltik be a léget . . .
Szemekben ragyogás,
Az ajkakon ének.
Megalégedés van
Nagy és kicsi szívbem . . .
Boldogságról beszél
Körülöttem minden.
Minden arcon ott a
Piros öröm — hajnal . . .
Kérdem, mi az oka? —
. . . Az angyal . . . az angyal.
Csak az én lelkem fáj . . .
Nincs benn ragyogós, fény . . .
Bánat, keserűség,
Van a szívem mélyen.
Nem tudom, mi kéne:
Mindenem hiányzik . . .
Édes mosoly helyett
Arcom könyben ázik . . .

Mért, csak én kinlódom
Szívbeli nagy bajjal? —
Mért? — Mert rám nem gondolt

I.

Karácsonyi képek.

Fehér minden. Nyilván azért fehér a kereszténység legszebb, legörvendetesebb ünnepe, mert az ártatlanok kedves boldogsága. Oh, mint dobog a kicsiké szíve ha a jó anyuska vagy a tanító úr első ízben említi a kis Jézuskát! Láttátok már azt az ártatlan áhitatot, melylyel hallgatják a kis Jézuska jószág tetteit?! Hallottátok azokat a naív de szívet megüditő kérdéseket? Oh mi boldog lehet a jó anya ha azokat a szelíd és vágytóljes szemeket nézi! Mily szent, mily szép lehet az az oltár, melyet a kicsiké szívében önmagának festett!

Oh mi boldogtalan lehet a jó anya ki nem tud gyermekének örömet szerezni, ki nem tud boldogságot varázsolni a gyermek szívébe, a szeretet isteni ünnepén! Mily fájdalomteljes lehet az oltár, mely a kicsiké szívében támadt!

Ne higgyétek hogy a szent karácsony minden hova boldogságot visz. Oh nem! Hány anya ejt keserves könyveket, hány ártatlan lélek ismerkedik meg a fájdalom és családós szomorú tényével, a szeretet, a boldogság ünnepén? Jöjjetek velem boldog anyák és apák, jó létben élő nemes lelkek, unatkozó világfik és gazdag szerencsétlenek, nézzük meg a karácsonyt nálatok, a szegény árváknál és a boldogság hajlékában.

* A kopasz úr az első emeleten, ki monoklit visel és aglegény, mellesleg elsőrendű világi behivatja komornyikját s következőképen rendelkezik:

— Most olvassam a lapokban, hogy holnap karácsony lesz. Menjén el N. ékszerészhez és vegyen egy gyémántokkal kirakott karperecet, vigye el P. primadonnának, egyben adja át tiszteletem.

Aztán végig sétál kilencz szobáján s rettenetesen haragszik az életre, szidja az Istent, amiért ilyen unalmas ünnepeket teremtett. Majd a szobai levegőt találja kevésnek, majd a tulságos meleg ellen esik kifogása. A lapokban semmi érdekes; unalmasak, maguk az emberek.

A kedves úr felette boldogtalan a miéért neki unatkozni kell, mikor más emberek örvendenek és boldogak. Végre is megnyukszik sorsában, előveszi bejárt váltóit s szivarra gyujt velök.

— Szánalmas karácsony!

* A nagy világi hölgy valami mulatságról, vagy estélyről érkezik haza kegyelmes férjével. Mindkető saját szobájába vonul. A kegyelmes asszony a komorna segítségével megszabadítja magát az alkalmatlan öltözékektől, mi közben eszébe jut a karácsony. Rögtön magához kéri férjét. A kegyelmes úr nem nagyon siet, egy fél óra után azonban mégis megjelenik.

— Miért kéretek, édesem?

— Holnap karácsony előestéje lesz. Szeretném ha venne valamit a gyermekeknek, de vigyázzon, hogy méltó legyen a gyermekek rangjához! Tudja jól, milyen a világ.

Mindent ócsárol!

Másnap a kegyelmes úr csakugyan sok szép holmit vásárol össze. A kegyelmes asszony pedig nem kimél semmi fáradságot s megnéz minden egyes darabot. Végül elégtlenül mosolyog és cseppet a komornának.

— Vigye ezeket a gyermek szobába s mondja meg a nevelőnek, hogy ossza szét az ajándékokat. Később magam is elmegyek hozzájuk.

A komorna eleget tett a parancsnak hasonlóképen a nevelő. A nevelő többször megkísérelte alkalmi magyarázattal adni át az egyes ajándékokat, de a kegyelmes urak nem sokat látszottak törődni a nevelő buzgalomával. Mi gondjuk arra, hogy miért kaptak ajándékot? Csak ha megvan, a többi mellékes. A kis Jézuska fogalma ismeretlen előttük. Szegény gyermekek!

A kegyelmes hölgy egy óra után csakugyan megjelenik a gyermek szobában.

Azonban az ajándékok nagyobb részének már csak romjait láthatta. És a kegyelmes mama csak annyit mondott: gonosz csontok! a kegyelmes mamának más szava nem volt gyermekeihez a boldogság, a szeretet ünnepén.

Vacsora alatt boszusan jegyezte meg a kegyelmes mama és badarságnak nevezte, hogy karácsonykor nem játszanak a színházban. Kedves férje mindenben igazat adott neki s szomorúan konstata: — Ma unalmas esténk lesz.

A boldogan élő hivatalnok gyermekei már napokkal a karácsony előtt ostromolják édes mamájukat a kérdések száival. Mi lesz? hogy lesz? Dörek jön? mit tesz. Mikor szabad megenni? stb.

A jó mama végre is megadja magát. Szeretettel csókolja őket, miközben szépen körülveszik, egyik a lábánál, másik az ölében, a harmadik a karján leli meg helyét. A mama pedig gondolkodik egy kissé majd imígyen szól:

— Még három nap . . . igen még háromszor kell aludnotok s akkor . . . jön a kis Jézuska . . . Szép fehér az inge, tiszta mint a patyolat . . . aranyosok a szárnyai . . . kezében a fényes csingli-lingi . . . Mellette . . . felette . . . és alatta sok . . . nagyon . . . sok angyal száll . . . szép aranyos angyalkák sok karácsonyfával és ajándékkal.

. . . Oh a Jézuska nagyon szereti a jó gyermekeket . . . azért hoz neki arany diót, almát, szent-János kenyeret, fűggét, czukorkákat, gyapjas bárányokat, szárnyas angyalkákat . . . könyvet . . . lovat . . . A ragyogó karácsonyfa alatt találja mindenki kedvencz játékát . . . ételét . . .

. . . Házról . . . házra száll . . . meg-meg nézi könyvükben kik voltak jók . . . s a hol jöhetnek . . . a gyermekek . . . oda lerepül . . . letesz az ajándékokat . . . keveset beszél s tovább megy . . . a rossz gyermekek nem kapnak semmit.

— No Laczika — szól Irénke akkor te nem kapsz semmit, mert a papa tegnap megszidott és . . .

— De te sem, felelt a Laczika, mert téged meg a mama szidott meg reggel, mert . . .

— Csitt! Különbön a Jézuska csakugyan megharagszik rátok s nem hoz semmit . . . inti őket a jó mama.

Teli reményekkel múlik a három nap . . . s elérkezik a szép karácsony est. A gyermek sereg türelmetlenül sűrőg-forog. Pici orczájuk maga a remény, szemeknek ragyogó sugári a megtestesült kérdés, naiv vágyakozás.

De nini! Pici szívök összeszorul . . . alig lélekenek . . . figyelnek, mert a mellékszóbából esőngettyű szó hallatszik . . . giling . . . giling giling ; giling . . . giling . . . Aztán lágy angyali hangon megszólal a Jézuska: — „E házban jó gyermekek vannak . . . kik szeretik egymást, engedelmeskednek a jó papának és mamának . . . Jöjjetek kedves angyalok . . . gyujtsátok meg a gyertyákat . . . aggasatok sok ajándékot a karácsony fira . . .

A gyermekek remegő örömmel . . . gyermekes félelemmel néznek egymásra . . . meg sem mocezanak . . . végre ismét megszólal a giling-giling . . . s nemsokára megjelenik a papa és mama s elvezetik őket a szobába, hogy a Jézuska a karácsonyfát vitte. Szelíd áhitattal szemlédik, miközben édes boldogság ül ragyogó orczájukra. Az édes mama szemében öröm könyek csillognak . . . míg a jó pap meghatva emeli tekintetét az Égre.

Óh mi boldog ez a karácsony!

A napszámos család együtt ül. Van egy kis házuk és 10 gyermekük. A gyengén fűtött kályhánál ülnek valamennyien, csak éppen a család fő hiányzik. Ő a városban van. Kedves pénzeszkéért ment, egy heti munkának az áráért. Boldogan ballag hazafelé, mert a jószívű gyáros egy koronával többet adott. Karácsonyi ajándék. Minden sarkon beszélés kofák kínálták a különféle portékákat. Meg-meg állt. Talán mégis kéne valamit venni!?

Micsoda? Mind a 10-nek? Sok, nagyon sok gondolta magában. Mikor még, hárman voltak, könnyen ment, sőhajtott. Nem . . . nem veszek semmit . . . lesz jó vacsora s ez elég szép és kellemes karácsonyi ajándék.

Haza érve közre fogta az apróságokat.

— Ide veletek, 1, 3, 5, 8, 10. Helyesen, mind itt vagytok. Ide figyeljétek, mondok valamit. Ma karácsony estéje van. Ez ünnep. Azért ma lesz jó vacsora és örülni, énekelni is szabad. Nagy ünnep ám a karácsony. Akkor született a kis Jézuska.

A gyermekek persze rendkívül megörültek, hogy ma örvendeni kell, s énekelni is szabad, de a jó vacsorának egyhangúlag elsőseget szavaztak. Az egyik az öröm mámorban meg is kérdezte mi lesz a jó vacsora, míg a másik a kis Jézuska megjelenése iránt tudakozódott. Miután a kedves papa és jó mama részéről mind a két kérdésre a felelet megadott — beállt az általános jólét és boldogság.

Nemsokára a gőzölgő borleves ilyesiklandó illata árasztotta el a szobát, majd a mákos tészta jelent meg s folytonos derüléségből tartotta a 12 személyből álló fogyasztó közönséget.

S most a telt gyomor kedves jóked-

vével, 12 örvendő lélek fesztelen örömeinek harmóniás hangjával énekeltek: Krisztus urunk született, örvendezünk . . .

Majd a család egy ismerőse fehér lepedőbe bújva, pálczával a kezében megjelenik a szobában s mint a büntető Jézuska diókat szór a padlóra, persze kapkodnak utána, miközben a fehér Jézuska gyengéden megfenyegeti a csintalanokat. Mi kedves a kedélyes karácsony!

Özvegy a szegény asszony. Két lánykája van. Egyik hat, a másik 7 éves. Anyjuk nincs otthon, valahol dologba van. A kis rongyos apátlan árva egyedül van a hideg szobában. A jégvirágok az ablakon, olyan szépen fénylenek a félhomályban. Kívül éles szél sivit. A két rongyos összebuji, mert hideg van. Bámul mind a kettő . . . olyan ábrándos a tekintetük! Almodnak . . . gyermekes álom szállta meg őket . . . mely gyönyörű karácsonyfáról regél. Szinte látni vélik a kis Jézuskát . . . mosolygó arccal . . . szép ruhában . . . aranyos szárnyakkal. És boldogan ölelik, csókolják egymást. A szeretetre az anyjuk tanította őket, egyebet ő sem tudott.

Pici szívök duzzadt a reményről . . . mert hisz ők reménykedhetnek . . . jók voltak, szeretik egymást . . . anyuskának szót fogadnak, nem csúfolnak senkit. A tanító úr azt mondta: a jó gyermekeket szereti a Jézuska, mert ő is jó . . . a rosszakat nem szereti . . . nem is hoz nekik karácsonyfát. És még számtalan ábránd, remény és vágyakozás lepi el gyenge lelküket. Óh a gyermekek képzelme határtalan! Végre megszólal a nagyobb, a Vera.

— Menjünk ki Kati, nézzük meg, jön-e már a Jézuska.

Ki is mennek. Vizsgálódó tekintettel nézik végig az eget, minden tájában. Sokáig, nagyon sokáig keresik a Jézuska nyomát. Végre elfárad a gyenge szem s csalóda, de nem reményvesztve térnek vissza a fűtetlen szobába. Miután szépen elhelyezkedtek, a kisebbik szófált meg:

— Te Vera, a Sipor Jolán, tudod, ki mindig olyan szép ruhában jár iskolába; azt mondta, hogy hozzánk nem jön el a Jézuska, mert nem kapunk új ruhát . . . ez meg piszkos . . . a kis Jézuska-fél, hogy az ő fehér inge is piszkos lesz. . . .

— Nekem még a patikárius lánya azt mondta, azért nem jön hozzánk a Jézuska mert szegények vagyunk.

— Hát a szegényekhez nem megy a Jézuska?

— A tanító úr azt mondta, minden-hova megy, a hol jó gyermekek vannak.

— Ugye Vera mi jók voltunk.

Vera már nem felelt, mert most jött haza az anyjuk. Boldogan sietnek elébe s reménykedve kérdik tőle, nem-e látta a Jézuskát.

Besötétült már egészen. A sötétben ül a két ábrándozó gyermek imádkozó anyjikkal. Száraz kenyér a vacsorájuk . . . víz az italuk, hideg, sötét szoba a hajlékuk. A szegény árvák hiába várnak, . . . a Jézuska nem jön. Sirva kérdik a szintén zokogó anyjuktól, miért nem jön a Jézuska. A szegény anyja igen jól tudja, miért, de nem mondja meg a szomorú jalót, helyette azt feleli:

— Elfelejtett benneteket.

A két rongyos megható siránkozásal borul egymásra és zokogva rebesgetik: elfelejtett bennünket.

Szomorú almot alszik a két árva, míg anyjuk buzgón imádkozik az éjjeli mise zajában.

Oh mi megható a szomorú karácsony.

Oh boldog anyák, kik nem ismeritek e szivettépő fájdalmakat, ne feledkeztek meg a szegény árvákról, ha már a kis Jézuska megfeledezett róluk, emlékezzetek ti reájok s veletek ő is odatalál az árvákhoz. Miért ne énekelhetnék a kis árvák is:

— Krisztus urunk született, örven-dezzünk.

Magisztrátus.

A fasiozott fázán.

Írta: Weidinger Dezső.

Mint a futó tűz, járta be a városkát, hogy a kegyelmes úr megérkezik. A fogadó bizottság rögtön összeült, tanácskoztak a város fellobogzásáról, fogadtatásról, kivilágításról stb. stb. Mindez azonban csekélység volt Vöröss Dániel úr örömehez, aki pedig amúgy is nagyon örült a várossal. Levelet kapott, amelyben őt külön értesíti a kegyelmes úr, hogy jön és őt megfogja látogatni sőt a második nap náluk is fog ebédelni, megjegyzendő, hogy egy kegyelmes úr Vöröss úrnak anyai ágról rokona volt. Vöröss úr úszott az örömtől, lólhalálba rohant haza, hogy a váratlan hírt megvigye. Az asszony is nagyon örült, mert hát a legidősebb fiú a 3. kereskedelmit végzi, egy jó ebéddelekenyerezik és meglesz valami nagy bankban a protekció.

Vöröss úr félrevonult nejével, hogy az ebédre értekezék, mert nem mindennapi dolog ám ez, és ki kell mutatni a rokonnak, hogy érdemesek ők a rokonságra. Az asszony felsorolja a menüt, csupa jó magyaros ételek, amik csak ünnepnapon terhelik Vöröss úr asztalát.

— Nem elég nőbel, veti ellen Vöröss úr.

— Már én külömet nem tudok, feleli az asszony.

Majd én gondolkodom, s azzal elkezd gondolkodni — hopp, megvan, kiált fel egyszerre, legyen fázán.

— Igen ám fázán, felel mogorván a menyecske, mikor így is alig jövök ki a háztartási költségekkel.

— Ezen a héten duplán fizetek.

Erre aztán megbékül az asszony és elküldenek a vad ereskedésbe, ahonnan a szobalány csakhamar megérkezik 2 hatalmas fázánal. Nem lehetett valami friss, mert czudar kemény volt és szaglott egy kicsit gyanusan. A városban találtak nagysokára egy tudós szakácsnét, aki értett a fázán elkészítéséhez. A tudós szakácsné megérkezik, megnézi a fázánt, megszagolja és kurtán kijelenti, hogy:

— Elkell ezt még ma készíteni, mert csakhamar megromlik.

— De hiszen csak holnapután lesz az ebéd.

— Mindegy az, hidegen majd eláll, a jég közé tesszük.

— No isten neki.

Délben, mikor Vöröss úr hazaérke-

zett, felesége diadallal kísérte be a speizba, ahol pirosrá sülve heverték egy óriási máglyában a fázán földi maradványai, a szakácsné, igazán csodákat művelt, oly remekül állította össze a két fázán tagjait hogy azok egy antidilluviális madarat mutattak, amelynek 4 lába, 2 nyaka, 2 háta stb. volt, a feje is ott volt elől, a csőre közé egy igazó petrezelyszál volt dugva. Vöröss úr diadalmasan nézett feleségére.

— No, ugye? . . .

Az asszony örömmel inlett igent és lelki szemével már az asztalnál látta ülni a kegyelmes urat, amint a markában egy czombot szorít.

— No ez a pecsenye megér a Laczinak 30 frtot az első felében havonkint és ezután fokozatosan föfelé, mert a kegyelmes úr jó protekció a bankba.

A szakácsné is kapott a dícséret. Este Vöröss úr nagyon rosszkedvűen jött haza, elmondta, hogy sürgőnyt kapott a város, a melyben értesíti őket a kegyelmes úr, hogy közbejött akadályok miatt 2 nappal elhalasztotta az utazását. Az egész család levert volt, mi lesz a fázánal, hátha addig elromlik. Megkérdezték a szakácsnét, az egyszerűen vállat vont és hidegen kijelentette, hogy lehet, hogy addig szaga lesz a fázának.

— Nekem pedig bűdös húst be ne adjatok. A szakácsné hidegen mosolygott, helyzetének magaslatáról egy lenéző pillantást vetett Vöröss úrra, aki nem tudja, hogy azon húst, mely régisége miatt illatozik, így hívják, hogy «szagavan».

De mit lehetett csinálni. A szakácsné azontul mindennap eljött, csinálta a tortákat, a salátákat minden másfél órában megszagolta a fázánt. Másnap délben nagyon szomorúan költöttek el az ebédet, most kellett volna itt ülni a kegyelmes úrnak.

Este könnyes szemmel jelentette az asszony Vöröss úrnak, hogy szaglik a fázán.

— Hagyj békét! rivalt rá, azzal vacsora nélkül dühösen lefeküdt. Másnap meg korán reggel megszökött a szemrehányó arc elől.

Délben megint visszatértek ehhez a témához, a fázának óráról órára nagyobb a szaga, a szakácsné minden félórába beküldi bulletinjait.

— Ki kell dobni! kiabál Vöröss úr.

— De nem dobom biz én, annyi pénzt adtam érte.

— Hozass másikat, fizetem.

— Izentem én már, csakhogy nem kapni többet.

— Akkor nincs más hátra mint hogy kidobjuk.

— Könnyen beszélsz te, te férfi vagy, de hogy kerüljek én a szeme elé a házi asszony, elsülyednék szegyenemben.

— Akkor kidobjuk.

— De mi lesz a menü kártyákkal, mindjárt a második helyen szerepel a fázán, csak nem fogjuk a kártyákat kidobni.

— Vöröss úr komolyan kezdett gondolkodni, nagy léptekkel járt fel és alá a szobában, az asszony leült egy sarokba és könnyezett.

Egyszerre csak kigömbölyödik Vöröss úr képe.

Hopp, megvan, kiált fel örömmel, ide halgass asszony és bámulj, a fázán meglesz, befasirozzuk.

Az asszony nem állta meg, hogy fel ne kacagjon.

— Oh naiv férfi, szólal meg gúnyosan, mit értsz te a főzéshez, hogy lehet pecsenyéből fasitot csinálni.

De Vöröss úr nem tájolt, ragaszkodott rögz eszméjéhez, mindjárt kiment a konyhába és elmondta a szakácsnénak. Az jelentette, hogy rögtön megy, ő nem teszi csuffá a mesterségit, de Vöröss úr nem engedte. Kezet fogott a szakácsnéval, mire az rögtön megjuhászott, t. i. Vöröss úr beunfelejtett valamit.

A fasirt meg készült, kész is lett és a méltóságos úr is megérkezett. Ugy 1 óra felé aztán csöngettek az ebédhez. No most. Az asszony elszántan ült az asztalhoz, ő az esett óta kinn sem volt a konyhában, mindent a szakácsnéra bízott, Vöröss úr is érzelt egy kis lelkiismeretfordulás féltét, mert nagyon szorongva közeledett az asztalhoz.

A levest kivitték; kitárul az ajtó és belép a szobaleány a tállal. A méltóságos úr röhög a tálra, ránéz a kártyára, onnan ismét a tálra, majd Vörössnére, az hirtelen lesütötte szemét, innen aztán Vöröss úron pihent meg; nagyon különösnek találta annak a hűsnek a színét.

— Igen, szólal meg Vöröss úr, tessék venni kérem, ez fasiozott fázán.

— Ugy, no ilyet még ugysem ettem, majd örülni fog a feleségem, ha elmesélem, reménylen megtanítottok az elkészítési módjára.

— Oh, nagyon válaszol Vöröss úr, aki nagy félelemtől csodálatos bátorságot nyer.

A kegyelmes ur kivett egy szeletet, lerágott belőle egy falatot és a szájába vette. Vörössné hirtelen behúnnyta a szemét, jöjjen aminek jönnie kell, ő nem bánja. A gyerekek titkon összemosolyogtak, Vöröss úr tükön ült, a térdei összeverődtek félelmében. Az asszony egy kis idő múlva kinyitja a szemét és majd fel nem ugrott örömeiben, a kegyelmes úr épen most veszi száába a harmadik falatot, tehát mégse, hirtelen körül nézett, a gyerekek megtudták tartani komolyságukat, csak férje provokált vele egy diadalmosolyt.

Ílt csodák történtek.

A méltóságos ur meg sem győzte csodálni az étel finomságát, különösen az aromája nagyszerű.

— Hogy fog örülni a feleségem a legközelebbi estélyünkön ez is lesz. Vöröss ur alig palástolhatta örömet. A kegyelmes ur eltávozott ebéd után, zsebébe téve egy receptet, amelyet az asszony gondolt ki, s midőn a kocsit elrobogott vele, Vörössné boldogan rogyott férje karjába, Vöröss ur meglegedetlen mosolygott és csak annyit mondott:

— No ugye asszony! . . .

F I A I M N A K.

(Karácsony estájén.)

Az est leszállt, kigyult a tenger csillag
A holdsugaras messze távol égen;
Kicsiny szobánkban áll a lombos fácska
Kopott, szegényes, egyszerű díszében.
Körülfálljuk a fénytelen kis asztalt
Ti, én, anyátok — összesen csak négyen
Az ötödik az nincs itt, — az hiányzik:
Kis testvérekétek kiint a temetőben.

Egyitéké a nagyobbacska játék,
— Az már megérti, hogy mire való lesz;
A másiké a tarka-barka holmi,
— Az még csak a szemecskéjével élvez;
Arany, ezüst díó csillog a fácskán
Elbúva lombos, illatos fenyőben
Valjon mivel mulat e csendes estén
Kis testvérekétek kinn a temetőben?!

Terített asztal áll az éhezőknek,
Párolgó étel vár kicsim reátok:
Az édességet majszolgotva rágva
Mint nyulaeszkáknak jár a szájaeszkátok.
Mit adhatott szerény kis éléskamránk,
Dúskálkodhattok rajta, benne bőven
Valjon lát-e terített asztalt
Kis testvérekétek kint a temetőben?

Aztán, mikor elég az istenáldás,
Az éh, a szomj már mind, mind el van oltva,
Behúzódnak négyecskén összebújva,
Hol kályha áll a kedves kis sarokba.
Kialvó tűz bizalmas fénye mellett
Ültök anyátok lágy meleg ölében
S gondolkozunk ki tartja most ölelve
Kis testvérekétek kint a temetőben?

Beállt az éj, — tüzes parázs kihavadt,
Fáradtak már nehezedő pilláim.
Eredjetekek aludni édes álmot
Ágyacskátokba kedves kis pulyáim.
Szemecskétekek egy-egy csókkal lezárom
S imádkozom nyugovóra menőben:
Viraszszon egy angyalka álmotoknál
Kis testvérekétekek kint a temetőben.

*Latinovits Planczi.***Karácsonykor.**

Ira: Szilágyi Lajos.

A hó csendesen, nagy pelyhekben hullott. Már pár nap óta folyton esett s a falu kis házikóinak tetején vastagon ült meg a hóréteg, a fehérszínű ég egybeolvadt a tárgyak fehér körvonaláival, s egy végtelen nagy beláthatatlan fehérség jelezte a mezőt, hol a falu szélén a legelő van.

Bráncsics József a fiatal szerb tanító kinn állott az utcaajtóban, fogadva a néha arra haladó ismerősök köszöntését, s gondolkozva az idők mulásán, mely oly lassu, s mégis gyorsnak tetszik. Immár harmadik esztendeje, hogy a kis faluban tanítoskodik, alig tűnik fel az a két esztendő — egy percznek. Mennyi változás két év alatt. Mennyi gond, mennyi küzdés, a felesége beteg lett, majd tűz ütött ki a faluban, majd egy kis gyermek születése, — sok gond, sok baj ilyen rövid idő alatt. S Bráncsics József most arra

gondol, milyen jó volna, ha a község még egy öl fával megtoldaná a szerény fizetést. Mennyivel jobban lehetne akkor fűteni, — így bizony spórolni kell a fával.

Ezenközben előrehaladt az idő, alkonyodni kezd, Bráncsics József összebb húzza magát a bárányszőrrel bélelt ködmönt s befordul a házba, holnap ünnep, karácsony, s a fiatal tanító arra gondol, mit is hozhatna neki valamit a karácsony.

Benn a szobában az asszony, a felesége a tisztára surolt deszkaasztalra készíti a szegényes ünnepi vacsorát, a gyerek, a másfél éves Milorád ott guggol a banyakemence oldalán, valamit lesoványodott, vézna macskával játszadozva.

Nem valami szép a Bráncsics József felesége, de jó asszony, s szegény embereknek ez a fő. Kétfelé választott, simára lefésült fekete haja alól a néhány vékony ránczczal barázdált hom-

Meséket mondok tündérszép királyról,
Angyalkáról, ki lent a földet járta,
Ki ugy szerette a jó kis fiukat
S ti hallgatjátok ajgyacskátok távta;
A bámulás, az öröm, érdeklődés
Tükrözik vissza kettőtök szemében
Ki altatgatja bábájos reggél
Kis testvérekétekek kint a temetőben?

aztán, hogy pillátok zárulni készül,
Szivarkám szálló kékes füstje mellett
Nehéz multáról, édes boldog jelenről,
Titkos jövőről némán elmerengek.
Gondok merülnek fel fáradt agyamban:
Mi vár reátok távol a jövőben?
Csak egynek sorsa nem aggasztja lelkelem:
Kis testvérekétekek kint a temetőben.

Atyai szívem minden dobbanása
Aldást, szerencsét kíván csak reátok.
Küzdés az élet — — terhes viharában
Találjátok fel teljes boldogságtok
Az étek sorsa szenvedés és bánat,
Az öröm nem jut senkinek se bőven,
Csak az boldog, ki csendesen pihen, mint
Kis testvérekétekek kint a temetőben.

Hírnév, vagyon, rang . . . másoknak jutott az:
Atyátok a munkáért van teremtve.
Lehet, hogy mást tán nem hagyhat reátok,
Mint azt, hogy megöszült a becületbe.
Tartsátok ezt örökül magatoknak,
S ne vessétek meg bárminő időben.
Atyátok áldást könyörg majd reátok
Testvérekek mellett kint a temetőben.

roka fénylik elő, jóságos szemeit szellettelt járta végig a szobán, a férjéről a gyerekekre, — és vissza.

Előkerül a vacsora, leülnek az asztalhoz, — midőn léptek hallatszanak s az udvarról belép egy atyafi, félig leemelt kalappal.

— Goszpodár! szól.

— No! Mi az, mit akarsz Nikola.

— Jöjjön goszpodár, urak vannak a faluban, nem tudják az utat. Hajdte!
Hát kicsodák azok?

— Én nem tudom, de mikor a faluba értek, kérdezték, nincs-e itt jegyző, vagy tanító. Mi mondtuk neki, hogy jegyző nincs, mert a miénk a mult hónapban halt meg, — a férfi köröszlöt vetett magára — de tanítónk az van.

Bráncsics felkelt s a sapkájaért nyult, hogy az idegenekhez menjen, de ekkor már léptek hallatszottak az utcáról s valóban csakhamar megjelent az ajtóban egy magas termetű, prémes

nagykabátú ur, mögötte egy karsu, lefátyolozott nő s utánuk néhány falusi paraszot.

— Jó estét uram, szólott a férfi, a kocsisom utat lévesztett, úgy kerülfünk ide. Messze van innen Paraszti?

— Körülből öt óra járás.

— Mert nekem, folytatta az idegen, holnapra ott kell lennem. Ugye emberek, fordult a mögötte ácsorgó paraszokhoz, ki kísérne el minket Paraszti-ra? Mert a kocsisom nem tudja az utat.

— Az emberek némán csóválták a fejüket.

A tanító megszólalt.

— Ilyen időben uram? Ilyen időben? Istenkísértés volna; ut nincs, és nagyon hideg van.

— Pedig oda kell jutnunk okvetlenül. Emberek, ötven forint jutalmat kap a ki odaig vezeti kocsimat.

A szobában csend volt, a szűrös, ködmönös paraszok egykeivűen tekintettek maguk elé, az ötven forint emlegetésére felvillant ugyan egyik másik férfi komoly szeme, arra gondoltak, hogy jó volna most a télire valóhoz így hozzájutni, de azután eszükbe jutott a hideg, a hó, a szalimicai erdő farkasai... Csend volt a szobában.

— Ugy látszik itt kell maradnunk, mondotta a kétségbeesés hangján a férfi, amire aztán a lefátyolozott nő odadobta magát egy közeli székre s hangos zokogásra fakadt.

— El kell mennünk, én elmegyek, én elmegyek egyedül... zokogta.

A zokogáson kívül más zaj nem hallatszott a szobában, s így jól hallatszott Bráncsics József tanító fojtott, ságásszerű hangja.

— Én elvezetem Paraszti-ra magukat.

Bráncsics felesége némán vetett magára keresztet, az uri férfi pedig odaugrott a tanítóhoz.

— Menjünk, siessünk, jer Olga, a tanító ur fog bennünket kalauzolni.

A nő abbahagyta a sirást, félreveltette a fát, mely alól gyönyörű arc bukkant elő, s mosolygó szemekkel olyan hálattal pillantást vetett Bráncsics Józsefre, hogy az ujjában és immár elősebben ismételte:

— Én elvezetem!

A hó kövér pelyhekben hullott alá a jéggé fagyott földre, egy egy szélroham meglánczoltatta a millió hópelyhet, melynek hullása rögtön eltakarta a kocsi nyomát, a melyen az utasok és Bráncsics József elmentek. Még egy darabig hallatszott a szánkó csörgőinek hangja s a tüzes, négy fiatal paripa trüszkölése, aztán elveszett ez a hang is, csendesség vonult a tanító szobájában, hol az asszony ringatva a gyereket, várta az urát.

Nem akart, nem tudott lefeküdni. Virrasztani akart s úgy várni az urára. Előkereste a bibliát s azt kezdte olvasgatni.

Odakünn hullott a hó.

Lassan ugyan de elmúlt az éj. A tanító felesége álmatlan, duzzadt sze-

mekkel tekintett ki az ablakon az utra, számítva, mikor jön már az ura.

Már úgy számította, hogy itthon lehetne s még mindég semmi.

Végre reggel hét óra tájban valami közeledett az uton. Imbolyogva, szédelegve jött egy fehér alak, ruháját vastagon lepte be a hó, haja, hajcsa és szakálla fehér volt a zuzmaratól.

— Jöcző, sikoltott az asszony s rohant ki a férje elé, aki majdnem értelem nélkül állt előtte, már alig volt eszméleténél. Az asszony sikoltozva kezdte levelni róla a megfagyott ruhákat s kezdte hóval dörzsölni az arcát s a kezeit, melyek már oly kékek voltak.

Az emberek, kik az utasok keresésére indultak, otttaláltak a négylovas hintót a hóban, félj eltakarva, összefagyva, Bráncsics József, ki elindult segítségért keresni az utveszettek részére, maga sem tudja, hogy került haza, Onkéntelenül gépiesen haladt a rettenlő hidegben, s az ösztöne vezette a háza felé.

Utolsó óran.

Két óra. A bedelus hosszasan rázza a csengőt, a melynek messzehangzó szavára libegve siet néhány késő jövő gyermek az ajtóhoz. Arcuk olyan, mint a bazsarózsa a decemberi csipős levegőtől.

A csengetésre a leczketanulás zaja elül, s a gyermekjajok elzsongják a szokásos imát, a mely meg sem áll a menny kapujáig. Ezeknek még a kaczagásukat is ima gyanánt veszi az Úr, oly tiszta szívből lakad.

Fohászzkodás után munkába kezdünk. Utoljára jöttünk az ünnepek előtt össze. Azért is van talán, hogy nincs meg a szokott csend, a várakozó, a kíváncsi figyelem, amint olvasgatunk. Hol az egyik, hol a másik kérdez valamit, a mi nem függ össze egész szorosan a munkánkkal; de a melyek központja a „karácsonfa.” — Tanulásról szó sem lehet. Mikor pedig a legrövidebb napok káronyodása szobánkat is homályba borítja, nem marad más hátra, mint abba hagyjunk mindent.

— Tegyétek el a könyveket, nem olvasunk tovább. A homály rontja a szemeket. Majd csevegünk valamiről.

A míg elrendezkedünk, különösen megfigyelem Kálmánt, a ki ma olyan, mintha kicserélték volna. Ima után is hátra forgott; — s arcának sötét vonásaiból azt olvasom, hogy nagyon komoly tárgy felett vitakozik Sándorral, a ki a háta mögött ül.

Most is hátra fordul, s mintha nagyobb indulat töltene be szívét, úgy ság hátra. Feltűnik nagyon, mert ő a legpéldásabb fiú, — a megtestesült figyelem és gyermekjóság, a ki egymaga képes megédesíteni azt a keserűséget, a mit a rendetlenek együttesen okoznak. Érdekel hát, vajjon mi ragadta ki rendes kedély állapotából?

— Nem mondanád meg nekem is azt, Kálmán, amit Sándornak mondtál?

— Tanító úr, kérem, — szól s hangja oly rezgősű, a melyből látom szíve fölindulását, — azt mondta Sándor, hogy a karácsonyfát... nem az angyal hozza... Pedig az hozza... siet bizonyítani, védelmezni azt a boldogító illúziót, a melyben feltétlenül hisz, s a melyet Sándor szerte akar tépni.

A rámosolygó arcok körülötte csak

kiemelik az övének sötétségét. Mintha tudná, hogy olyat készül elveszteni, a mely teljes boldogsága volt lelkének, s a melyet sosem talál úgy fel többé.

Nem hagyhatom kétségben, bár érzem, hogy óvatosan kell felvilágosítani; — ne maradjon fullánkja, keserűsége annak, hogy a karácsonyfát — nem az angyal hozza.

— Egész héten nem volt senki följegyezve a rosszak közé, tehát mesélek. Meséltek arról, a mire most gondoltok. Jó lesz?

— A karácsonyfáról, a karácsonyfáról! szólnak kitérő szóval, a karácsonyi színtelmes örömek teljes nagyságával szívükben. Repesnek az érzelemtől, — csak Kálmán kedvetlen. — Valami bántja. — A mit Sándor mondott.

Én meg mesébe kezdek.

... Az erdő föl egyszerű beszélgetek egymással. A sugár Fenyő, terebélyes tölgylevél, én cser nagy büszkeséggel mondta el, hogy azért nőttek ily hatalmas fává, hogy annál több hasznot hajtssanak az — embernek. Előre mondogatták, mi fog lenni.

— Én bútor leszek. Asztalt, szekrényt, széket készítenek majd belőlem. Sőt bútort is, a melyben a kis gyermek angyalokról álmodik, a mikor édes anyja csókolgatja, rengeti, dalol felette...

— Én meg játékszereket szorgáltatok. Puská, ló, kicsi kocsi, hatlikú kis furulya mind belőlem készül a jó gyermekek lelkevidámságára...

— Én a szorgalmas, okos gyermekeket fogom szorgálni. Tábla, pad, fogas lesz az iskolában, a tollszár, írón faja belőlem készül.

A mint így nagy boldogsággal beszélgettek az öregek arról, hogy mily öröm lesz jót tenni, — a kis fák, amint illik, szép csendesen hallgatták őket. Csak egyik-másik sügta csendesen a pajtásának: Én csónak leszek, kerek tavon, a melynek csupa nefejejt lesz a partja.

— No, én, mint jó pajtás nem hagylak el, — én evező lapát leszek melletted.

— Én meg gerenda; tartom majd a háznak egész tetejét.

Egy vig fickók azt mondták:

Halljátok csak! Én meg lekváros kánál leszek...

... Az én Kálmánom képe mint ha derülne...

Mind elsűgta már szíve vágyát, csak egy kis fenyő hallgatott.

— Hát, te mi leszel? — kérdik tőle.

Nem merte megmondani, hogy mire vágyik. De nem is volt rá ideje, mert ime: egy ember jött közéjük, ropogott a hó a talpa alatt. Szétnézett, s amint a kis fenyőt meglátta, kést vett elő s kezdte tőben eltárgni.

— Oh, ne vágj le! — kiáltott föl róműve a kis fenyő — ne vágj le! Én magásra akarok nőni, hogy árbócz legyek, s a szél erejét befogjam a hajó hajtására. Ne vágj le...

Az ember csak az ágacskák zörgését hallotta; nem értett a fenyő beszédéből semmit, s pár perc múlva a kis fa aldtan dőlt végig a havon, s aztán nem tudta, hogy mi történt vele.

Mikor feleszmélt, alig ismert magát. Asztalt tetején, nagy cserépből áll. Again színes gyertyák lobogtatják lángjukat, a melynek fényében ragyogott a sok arany dió, arany alma... Egyszerre kicsi csengő vékony hangját hallja, — megnyilik az ajtó és... Tudjátok már, mi történt. A gyermekek úgy repültek be, mint a madárkák.

— Oh, be szép karácsonyfát hozott az angyal! — ujjongtak, s a lányok a bábú, a fiúk a dobót, puskát, szedték föl, — arcuk úgy ragyogott az örömtől. — Taposoltak, táncoltak, aztán körülölgtek, meg-

ölték mosolygó szüleit. — Majd esend lett, imádkoztak, megkötözték a kis Jé zusnak, hogy az angyalt hozzájuk is elküldte. Imádságuk végén énekelni kezdtek:

„Mennyből az angyal
Lejött hozzátok“

A kis fenyő elfeledte, hogy árbócz akart lenni.

Csak nézte a gyermekek örömet, a szülők mosolyát, hangatta az ének égbeszálló hangját és állg vette észre, hogy ez az ember volt az, a ki őt az erdőben levágta, s a vállán ide hozta
. . . . Elfojtott zokogás szakította meg a mesét. Kálmán írta:

— Mi az? — mi bajod Kálmán? — kérdém meglepetten. Minden szem felé irányult egyszerre.

— Hát . . . hát mégis igaz . . . a mit Sándor mondott . . . teljesen átadva magát érzelmeinek, zokogni kezdett keservesen.

„Hát mégis igaz . . .“

Értetek zokogó gyermek, ki mindent úgy hittél szülőidnek, tanítódnak, — amint azok mondták, értem fájdalomat. Minden illúziók szerte foszlása megsebesíti szívünket, de legfájdalmasabb ép ez, a karácsonyfát környező titok felfedése, mert ez a legkedvesebb és a legelső. Hány jó még ezután! Sírj! megérdemli kiábrándulósod ezt a pár könyvet, — s azt a pár pillanatot, a mely alatt némán, részvétellel hallgatjuk mindannyian a te — sírásodat.

Mikor leltem megszába a némaság határát, mikor elégnék találtam a könyv-áldozatot, megszólítottam:

Ki mondja neked, hogy nem az angyal gondoskodik a karácsonyfáról? — Ki meri azt mondani, hogy nem angyal az, a ki annyi örömet okoz arany almával, — dióval? Ki meri azt mondani, hogy nem angyal az, a ki szívetek óhaját kitalálja, és oda teszi a fáska alá ajándék képeben? Meglepdőve vetette rám szeméit, benne volt a hit megbőbnásá, hogy hát . . . mégis angyal hozná

— Nem angyal az? a ki virraszt fölötted, — a ki szép mesékkel tündérmájdírral gondoskodik, — a ki betakarogat a mikor lefekszel; — nem angyal az? a ki hóban, hidegben, szélben erdőre megy, hogy gyermekeinek örömet szerezzen; — nem angyal az? a ki, míg alsztok, fönvirraszt, s titkon karácsonyfáá díszíti a kicsi fenyőfákat? — a ki megtanít örülni, énekelni, imádkozni; — Igen angyal, — s te most megtudtad a másik nevét is, — ki az?

— Édes anyám, — édesapám . . . szólt kissé megvigasztalva, de leverten.

— Nincs miért szomorkodnod tehát; — akit eddig kívántál látni, az angyalt, most láthatod; a kit úgy szerettél, mikor anyagnak hitted, most még jobban szerredhet, — édes anyádat, apádat.

Letörölte utolsó könyveit Kálmán; — nekem meg oly jól esett, mikor egy kíváncsi a mesém végét kérte.

Igaz bizony. Hát a kis fa, mikor azt a nagy örömet látta, mikor az imát, a szép éneket hallotta, — úgy örült, de úgy örül annak, hogy ő is segített a gyermekek boldogságát megővelni, — s úgy örült, hogy az az ember, az a jó apa őt hozta el az erdőből, — s az a jó anya őt díszítgeté föl anyai ajándékkal.

Nagyon boldog volt; mert mind boldog az, a ki másoknak szívbéli örömet szerez. Örüljetek a karácsonyfának és szeressétek a ki hozza, — az angyalt.

*

Kálmán hazament. Édes anyja épen a kis gyermekeknek mesélt.

. . . . Mikor sötét lesz, elindul az angyal; — tele van a keze karácsonyfával, ajándékkal. A hol jó gyermekeket talál, szép csendesen kimegy a vendégzobába, az asztalra teszi a fáskat. Ugy éj rajta a sok gyertya, mint a csillag az égen. Mind az angyal gyűjti meg. Mikor elkészült,

ezüst csengőjét megrázza, és azzal — eltűnik: Akkor bemejyünk majd, és nékelünk.

„Mennyből az angyal
Lejött hozzátok“

Kálmán szemében megragvog a köny-csepp, amint az ártatlan, a megsiratott hazugságot hallja, odasimul édes anyjához. Átöleli a nyakát, összecsofolja az arcját, s miközben kigördül a két könyvescsepp a szeméből, a fülbe súgja, hogy a kicsinyek ne hallják:

— Én ismerem azt az angyalt, — édes aranyos anyácskám

Lévay Nándor.

A szalonkabát.

Írta: Fekete Iván.

Téliközti Istvánt mindenki csak Pistának hívta, később midőn korban és rangban emelkedett sem vitte többre, mint „Pista úr“. Ezen rangemelkedést egyébbiránt nem kell tulajdonon komolyan venni, mert Pista úr csak napidíjas volt.

A külseje Pista urnak nagyon jelentéktelen volt, hosszú, vékony hajlott természetű, fakó haj sátorozta be, és daczára szerény anyagi viszonyainak oly nagy lábon állt, hogy cipőit csónaknak is beillették volna. Ily külső mellett még képesítés és protekció mellett is nehéz lett volna az előmenetel, így könnyen érthető, hogy képesítés és protekció nélkül még a semminél is kevesebbre vitte, vagyis napidíjas lett.

A napidíjas pedig úri ember, akármily rosszul fizetik is.

Pista úr, már rég vágott egy szalonkabátára, de semmiképen nem jutott hozzá. Többnyire nem maradt egy krajczárja sem, bármennyire takarította, gyűjtötte a filléreket.

De hosszú évek spórolása mégis meghozta eredményét: egy szép tavaszi napon, a szabó hazahozta a szalonkabátot, egy részét azonnal kifizette, a többit majd később.

És husvét vasárnapján a fekete kabát átöltötte derekát. Mily boldogság minden első ölelésnek! Akiknek gyakran van részük új ruhákban, nem tudják, mily gyönyörű új ruhát kapni. Az ember valóságos gyerek lehat.

És Pista úr kiment sétálni az utcára. Büszkén tekintett szét az ünnepelő közönségen, szépen voltak öltözve mind, de szalonkabátja egyik se volt. Pista úr azért nem lett görös, nyájasan köszönt ismerősöknek, és csak akkor vágott ki ön-bős képet, ha valaki csodálkozva nézett rá, mert erről a csodálkozásról biztosan tudta, hogy kabátjának szól.

Másodszor akkor volt rajta a szalonkabát, mikor kosarat kapott. Elkeseredve tette el a kabátot, és sírt, sírt. Milyen dolgokat is mondhat neki, napidíjas nem háziasodhat, napidíjas nem képes egy esáladot eltartani. Hát olyan szegény ő! Hát van a szegény embernek szalonkabátja. Pedig neki van, és csaknem ki van fizetve.

De meghívta a főnöke névnapj estére, ami nagy kitüntetés, és ekkor újból büszkén és boldogan öltözködött feketébe. De vacsora végén felszólította Pista urat, segítsen az inasoknak bort hozni az asztalra.

„Igenis nagyságos uram“ felelte Pista úr, és nem mert ellenkezni, féltette a bőszt ár haragjától a kényerét. A többi vendég is látva ügyefogyottságát még inkább igyekezett megalázni, és a szegény szalonkabátára talán több könyv hullott, mint mikor kosarat kapott. Egy alkalmas pillanatban megszökött.

Végkép megutálván főnökét más hivatalban akart állást, nem magasabbat mint most, csak ne itt. Megint fel kellett venni a szalonkabátját, és járni egyik úrtól a másikhoz, mindenütt elutasították, csak nehezen talált barátságos arcra egy

főnökét, aki másnap 10 órára odaren delte.

A szalonkabát megint fészült, már másnap 10 órakor. De csúfoli rászédtek, ott talalta régi főnökét, aki kárörvendve fogadta.

„Maga nincs velem megelégedve barátom, magának én nem tetszem barátom. Elmehet, barátom, és az én hivatalomba nem jöjjön többé!“ És a szalonkabát már nem fészült, hanem búsan lötyögött rajta.

Szomorú idők következtek ezután Pista úrra éhezett, fázott, a szalonkabát a zálogházat is megjárta, és immár rongyosan járta a hivatalokat, míg végre szanakozásból mégis bedugták valahová.

Itt még jobban össze húzta magát, nehogy megint megharagudjanak rá, és spórolt újból, hogy a szalonkabátját kiválthassa. Ki is váltotta, és büszkén sétált megint az utcán, sőt egy feketébe is betért az „Arany Évő“-ház, ahol is néhány jó ajánlással találkozott. Ezek már borokat ittak, és igen jó kedvék valának Pistát is kimálták, aki is ivott szívesen egy pohárral, majd kettővel, majd tizzel, és Isten tudja hányval. A szalonkabát el volt ázva, de a gazdája is, és csaknem más nap hajnal felé indult neki annak az utnak, mely hazafelé vezetne.

A levegő mindinkább ködösebb lett, Pista úr fejéből ellenben a főd mindinkább tisztult és főképen a szalonkabátját tisztogatta szomorúan mormogván, hogy alighanem folt esett a szalonkabátón. És miután többet vigyázott a kabátjára, mint a lábaira, és miután szerezésén ember volt, csak természetes doloz, hogy egy nagy köben megbolított, és úgy esett, hogy a karját eltörte.

Még ez kellett! A kórházban csak arra kérte az ápolót, hogy kefélje meg a szalonkabátot, és vigyázzon rá, mert ez az ő egyetlen kincese.

Hanem állását mással töltötte be, és most semmiképe se tudott új keresetet szert tenni.

Meggondolta a dolgot, és szakított az úri élettel. A hó seprők tömegében látni lehetett több úri képű embert, kik között Pista úrnak alakja fel se tűnt. Énen csak nem lehet halni.

Egy hűvös reggelén erős köhögés lép te meg, és sok vort köpött, ez meg ismét lödött az napon többször, és éjjel igen különös álma volt: látta magát kiterítve szép virágos ravatalon, halovány arcához éles ellentétet képezett fekete szalonkabátja.

Kéfelte, tisztogatta szalonkabátját, tudja Isten, ezelőtt nem kellett egy sokag kefélni, mégis tiszta volt, és feketébe öltözve a kórház felé vette útját. Ott mint ismerőst fogadták, és a számozott ágyba úgy fektették le, mint egy édes anyának ölelő karjaiba. Voltak ezután látálmak, félrebeszél, emlegette úri életét, elvesztett ifjúságát, kiszípolozott életét és finom szalonkabátját. A környezetet egykedvűen hallgatta, és mondogatta:

„Nagyon beteg.“

De ő lefezte az egész társaságot, egy napon egészen jól érezte magát. Mindenki meg volt lepve a hirtelen javulás miatt. Elkérte szalonkabátját és vígan sülkerezett a napon. A szegény kabátunk is ellett a szelöztetés. Azonban érezte, hogy fáradt, hiába elszokott a mozgástól, fáradt, rettenetesen fáradt. Leült egy padra, és érezte hogy feje félre hanyatlak, szempillái lecsukódnak. Odaszaladt a szolgál, hogy majd felsejti, de ő nem akart felkelni. Csak a szája járt még egy kissé. A szolgál oda tartotta fillet a beteg szájahoz, és hallotta utolsó suttogását:

„A szalonkabátomban temessenek el!“

És ezzel ledült a padra. Meghalt.

Féhr, vértelen arcával éles ellentétben állott hollófekeke kabátja, melynek szárnyai, mint vihártól megtépett vitorlák lögtak le a padról.

Atlanti nász.

Írta: Vinter Ferenc.

Hajnali négy óra volt. Tejszínt pára borult az Óceán síkjára; esőndbe o lva d hajnali hangulat.

Hoopes barátom mellett állott a fedélzeten s távesővön keresztül kémleltük a láthatár peremét, ahol már part fekszik.

— Mihelyt megérkezünk, mondta Hoopes, megnősülök. Megvásárolom valamelyik gyöngyhalásznak csokoládészíntű lányát, aztán fészket rakok vele a pálmák árnyékában.

Szinte gyermeki lelkesedéssel szólt. Régi emlékei rhapszodikus áradatként törték elő naiv tengerészlelkéből.

— Buja, vad szenvedélyek országa ez. Emlékeid, miket innen magaddal viszesz majd, sima modoru, frakkos északi hazádba, felejtethetetlen álomként fogják lelkedet örökkön ide vissza vágyakoztatni, ahol szeretni megtanult! — — Azt akarom, hogy két heti házasságom után, ha majd ismét felszedjük horgonyainkat, — engem erőszakkal kelljen hajómra visszavinnetek, mint azokat a mesebeli ló-tuszevőket, kik sohasem tudnak megválni többé a gyönyörtől, melyet megízleltek . .

Nekem úgy tetszett, mintha Hoopes tíz évvel megifjodott volna. A különös páthosz, a csöndes virradat s a szürke tenger tejszerű végtelenének hatásában pedig, azt hittem, máris álmodom. Fenn, a még sötét égboltozaton, ragyogó pompával fénylett a Déli Kereszt csillagzata; a vitorlakötélzet hárfaként zugott a hajnal szelében . . . Csak a hajógépezet szüntelen morajló zakatolása árulta el azt, hogy valóság mindez; hogy künn vagyunk az Óceán síkján, messze idegenben.

Még pedig mily végtelenül messze mindattól, ami otthonunkkal összefügg!

— Estero Lantana, ez volt a neve. Akkor — tíz év előtt — két hónapon át volt a feleségem.

Hoopes egy pillanatra elhalgatott, mintha emlékének felidézéséhez erőt kellene gyűjtenie.

— Két nappal megérkeztünk után egy este fáradtan tértem fapalotámba, melyet a külvárosi Key-West egyik utcájában, többi tisztársam példája szerint, ott tartózkodásom idejére bére vettem. Csönd volt a környéken, a kertben s a házban, csak valami sajtyszerű nesz — halk énekhez hasonló — zümmögött felém házam szentélyéből. E tájon az emberek nem ismerik a lakatot ajtaikon, első pillanatra tehát tisztában voltam azzal, hogy látogatókat kaptam; talán valamelyik barátomat a hajóról, néhány key-westi szépséggel.

— Hahó! Ki az? Kiáltottam fel a lépcső alján. A halk ének nyomban megszűnt.

Szalónom üres volt, éppen úgy az ebédlőterem. Hálószobám ajtajában azonban a meglepetés megállított.

Szönyegem közepén egy barna testű nő guggolt, csaknem teljesen szétbontott ruhában, ki tükrömet térdei között tartva, haját diszította. A legtermészetesebb

közönnyel nézett fel reám s mintha betoppantásomat várta volna, mosolyogva folytatta fekete hajszálainak egybefonását.

— Ki vagy te? kérdeztem tőle.

— Estero Lantana, mondta halkán, röviden, azzal a különös, dallamos hanglejtéssel, amelyet még most is hallani vélek.

— Te énekeltél? kérdeztem újból.

Csak fejének biccentésével válaszolt, nehogy munkájában zavartassék.

Még egyre meglepetten, leültem egy székre, szemben véle, hogy sajtyszerű vendégemet jobban megfigyeljem. Testének színe barna volt, az a sötét, határozatlan szín, mely a homályban feketének látszik, napfényben pedig topázba játszik. Tömör idomait plasztikai báj ömlötte át, mintha szobor lenne. Minden szégyénérzet nélkül mutogatta legrejtettebb titkait is, a fiatal gyermek leány naivitásának s a cocotte rutinjának pózában. Vérem hevesen lüktetett, de ekkor nagy sajnálatomra hirtelen mozdulattal befejezte öltözékét s ruhái ráncait stilszerűen sorba rakva, felegyenesedett. — Magas, nyulánk termetéről különleges izléssel omlott alá a tarka szövet, keblein szabad részt hagyva a tekintet számára.

— Ki hozott ide hozzám, Estero, és mit akarsz itt? — kérdeztem őt.

Beszédesege most valóságos áradatként folyt, egyik szó alig lévén képes a másikat gyorsaságában követni.

— Hallottam, hogy egy tiszt bére vette a Digbi házat. Eljöttem tehát hozzá feleségnek. Te vagy az a tiszt? Ha tetszem, nálad maradok, amíg csak akarod. Tudok énekelni, táncolni, szeretem a czukorkákat és te hetenkint adsz nekem tíz dollárt. — Ha nem kellek néked, mondd meg. Elküldöm néked La Costát, barát-nőmet. Az is tud énekelni, táncolni, de czukor helyett a whiskyt szereti.

— Maradj itt, mondtam én s átfon-tam csipőit, mialatt ő egyenruhám fényes gombjait az érdeklődés legnagyobb fokával csodálta.

E perctől fogva rabszolgámmá lett: egyszerre, minden átmenet nélkül, mint az állat . . . nem: mint a délszaki nő, aki szerelemre lévén teremtve, szeret, ha megkívánják; szenvedélyes, mert a szenvedély a hitvallása néki és önfeláldozó, mert egoja nincsen: lelke tükrő, melyben a férfi reflexe az erő, az akarat, a vágy.

Gazdaszonyommal — egy vén mulatt nővel — berendeztettem a szobám melletti üres fiúként női öltözőnek, melyet ruhákkal, pipérével s tükrökkel töltött meg egy key-westi kereskedő.

— Ez lesz a te lakásod, Estero, mondtam néki, s ha valamit még megkívánsz, azt is megkapod.

Hálája nyilvánítására mit sem tett, örömeinek kitörései azonban mindent kifejeztek.

Egy teljes hónapon át derült volt boldogságunk. Házunk — egy virágos kert bokrai közé ültetett nyárilak — a legédesebb emlékek tanyája volt. Mikor osténkint, a hajószolgálat befejeztével, partra mentem, úgy siettem exotikus kis palotámba, mint a mézes heteit élő férj, aki küzdelmek árán szerzett hitveséhez

siet. Ő pedig várt reám; lobogó kendőjét messze láttam a terrasról felém integetni. Kabitó gyorsasággal lettem rajba boldogságomnak s a vég gondolatát csaknem lehetetlennek hittem. Végül érezni kezdtem azt a valamit, azt a nyughatatlan, ideges érzést, melyben a legnagyobb tényező a féltékenység. Szerelem volt ez? Nem hiszem. De okvetlenül valami ahhoz hasonló: az az érzéki szenvedély, mely a vágygyal támadt s a kielégítéssel véget ér.

Valóságos orgiákat éltünk át nap-nap után, a szerelemnek azt a vad fajtát, melyet ti — északon — soha sem ismerhettek, mert ott nincsen meg ahhoz a délszaki nap intenzivitása, a szellem restsége, a meleg virágillat, a levegő és — a nő. A nő, az örökön nyugtalan, álmában is buja, barna testű nő: Estero. Soha sem feledem azt a testet. Néha éjszakákon át képtelen voltam szemeimet lezárni, annyira égett bennem a kíváncsi vágy: látni és csodálni a mellettem fekvő, mozdulatlan testet, mely a menyezetről függő színes lámpa sajtyszerű fényhatásában olyan- nak tűnt fel nékem, mint egy élő talány, melyet a véletlen teremtett nő alakjába öltve s amelyet nem fogok megérteni soha.

Ha hajóbeli szolgálatom napközben néhány szabad órához juttatott, kocsi- ba ültünk s bekalandoztuk a bizarr város tarka utcáit. Estero ilyenkor a büszkeség és boldogság legragyogóbb perezeit élvezte; én pedig hiu kérdéssel dioskedtem szépséges asszonyommal s vásárra vittem házam titkait, ami valóságos felháborodás keltett az északi kolóniájában, különösen a konzulok és hivatalnokok nejei között. Házasságomról különben mindenütt tudtak, ez okból tartózkodnom kellett az uri házak látogatásától, ami tökéletesen nyemre volt.

Mikor már csak néhány hét választott el az elutazástól, titkos terv fogamzott meg bennem: északra vinni Esterot magammal. Valami nevesítéses önbizalom azt hitette el velem, hogy az a leány éppen rajongó szeretettel csügg rajtam, mint én ő rajta. Analizáltam csókjait, mosolyát és gondolatait, amiket arcának kifejezéséből véltem leolvashatni. Es ilyenkor azt hittem, hogy minden úgy van, amint szeretném. Pedig voltaképpen épp oly kevés- sé ismertem még logikátlan lelket, mint az első napon.

Csak olyankor hűtött le kissé a valóság, amikor — szombatankint — Estero közönyös arccal, természetes módon, a tíz dollárját kérte . . .

Egy éjjel a sok tüprengés és fontol- gatás következtében képtelen voltam szemeimet álomra lezárni. Nagy esőnd volt a házban s egész környéken: álomba mélyedt, zajtalan éjszaka. Estero ott fektült mellettem a szunyoghálóból képezett sátor alatt.

Egyszerre hosszú, éles fütty hasította meg a véghetetlen csöndet, — egy a kert bokrai közül elhangzott jeladás, olyan, mint valami éjmadár szólalása: — pi- hui . . . i . . . i!

Estero felrezzent álmából s lassan felemelkedve, arcát hosszú figyéllel az ablak felé fordította.

Az elébbi hang csakhamar ismétlődött, egy fokkal halkabban, családiasg hűen utánozva a madár szólalását.

Szemeimet lecsukva, mozdulatlanul fekvé maradtam, hogy az álom ürügye alatt a titok nyitjára jöjjenek.

Ekkor Estero arcom fölé hajolt s hosszan, firkészfleg a lélekzetemet figyelte. Végül halk kérdést intézett hozzám, vajjon megértem-e?

— Cserebi, mondta aztán: „Alszik!”

A következő pillanatban gyors, zajtalan szökéssel felállott s macskaszertű, óvatos léptekkel kisompolygott a szobából minden egyes lépésnél hátratekintve.

Vérem oly hevesen toltul agyamra, hogy csaknem önkívületbe esem, s mikor magam maradtam, vad szökéssel az ablakhoz futottam.

A szótvalt függönyök nyílásán át a fényes éjszaka pompája csapott arcomba: — Lenn, a kert bokrai között, egy fekete arcu férfi silhoueteje állott, a ház falára lesve. A terrász lépcsőin aztán megjelent a nő — Estero — s egy halk sózt sugott éji látogatójának, aki zajtalanul feléje közeledett.

Annnyira erőt vett rajtam az izgatottság, hogy néhány percig képtelen voltam az eseményeket megérteni. Aztán hirtelen a szoba nyugotoldali ablakához siettem s azt feltárva . . . hosszu, éles füttyöt bocsátottam ki az éjszakába, mi az alábbi madárszólamhoz hasonló volt.

A férfi meghökken s fele utjában megállott. Egy teljes percig mozdulatlan maradt, hogy meglepetés esetén árnyékna lássék. Én pedig zsebfegyveremmel a szabadba löttem. Az Alphonz nyilsurranással tünt el a sötétségben.

A harag egész erővel tört ki bennem s ha a szobamba rontott vén gazdasszony ki nem erőszakolja kezemből a fegyvert . . .

Estero a földszinti lakásrész egyik szobájában zárkozott s nékem vállmegfeszítéssel kellett ajtaját kinyitnom.

Ijedt félelemmel, tágra nyílt szemekkel állott előttem a hűtelen asszony, egy szót sem ejtve ki mentségeül. Majd pedig letérdelt előttem s fejét a porba hajtotta.

Ütöttél te már asszonyt? Én addig a napig képtelennek hittem ezt magamról; lehetetlennek, ütni egy védtelen nőt. kiűek egyetlen fegyvere a könny. De amikor Esterora rontottam s ő kezem sulyka alatt összerokadt, határtalan új érzés vett rajtam erőt, valóságos kéj; a düh képes élvezete, a dühé, amely tulajdonképpen szintén egy fajta a szenvedélynek; és amint a szerelem csókban nyeri kifejezését, éppen oly gyönyör a harag kitörése is. Hidd el; oh, hidd el!

*
Hoopes elhallgatott.

— Mit tettél azután? — kérdém.

— Elűztem őt; mondta egyszerűen és szeméhez emelve távozóvót néhány pillanattig láthatárt kémelet. Azután halkan kacagni kezdett s így szólt: — Mikor másnap reggel a hajóhoz mentem, a Lincoln street sarkán találkoztam Esteroval. Szerecsen gavallérjának karjába fogódzva a reggeli sétát élvezte. Amint észrevetv,

hozzám sietett s arzátlan könnyedséggel csak ennyit mondott:

— Haragszol még, uram?

Úgyanazzal a nemes egyszerűséggel állott előttem, amely házasságunk idején meglevésztett. A testét fedő tarka ruhákban és izléstelen cizemóainak tulbőségében az én ajándékaimra ismertem, amelyeket most kétségkívül új kedvese fog elrabolni tőle a szerelem nevében. Gavallérja, a szerecsen ur, három lépésnyire állott tőlünk s mintha mi köze sem lenne a körülte történő dolgokhoz, mondhatlan közönynyel bontogatni kezdte egy banána gyümölcsösgyörgő burkolatát.

Esterot nem láttam többé. Hanem azóta, valabánszor eszembe jut ő, sajtáságos vágyak támadnak bennem: vágyak az ütésre, szomj a kegyetlenség után, mely ilyenkor megremegtetni egész valómat. Azóta sokszor ütöttem nőt, igen sokszor! — és hidd el, nagyon jól esett.

* * *

A Dungeness nyilsurranással futott tovább az Océán síkján, melynek tejszerű ködje itt-ott már megszakadt. Aztán megkondult a hajóóra s a vérbe borult napkelet pompája közepette előnk tárult a part, a fehér homokkal körített sziget, melyeket hajladozó pálmák erdeje borított s ennek sötét zöldjéből káprázatos látványként bukkant elő a házsorok sokadalma a végtelenbe vessző utazók képe: Key-West

Tiborka.

Írta: Jámber Béla.

Nyolcz éves, szép, szőke fiucska volt Gábor Tiborka.

Szorgalmas, igyekvő tanuló volt, kit apró kollégái, nem is rangkülömbőség nélkül szerettek. — Valóságos kis tekintély-lé nőtte ki magát közöttük, kinek szava a kopott, poros iskola harmadik osztályában időközönként felmerülő kabinet-kérdésekben, mindenkor döntő hatással bírt. — Különösen a leánykánál állt kiváló kegyben, kik ő benne a félsz és gáncs nélküli lovagot látták megtestesítve. — Tiborkát ez némi büszkeséggel töltötte el és hívva tevő őt, mint a hogy azt a gáncs nélküli lovagok kvalifikációja feltétlenül meg is kívánja.

Aggdó gondosságot fordított a mosakodásra, hogy tiszta, hófehér legyen az arca, nyaka, keze; egy parányi tükör darabka előtt meg perczegig állva komoly, vizsgálódó arczczal fésülte, kefelte rövidre nyírt haját, mely úgy állt is ám aztán mint a parancsolat. — De legnagyobb gondját, figyelmét, a színehangyott, sok folttal megrakott ruháskájára és a lyukcas talpú cipőcskéjére fordította, melytől a sarok már régen búcsut mondott. Sokszor búcs arczczal vizsgálgatta az ő rongyos, lyukas kis czókmókját, néha még a köny is szemébe szökött, de megvigasztalódott azzal a szomorú tudattal, nagy hát ő bizony szegény, nagyon szegény szülők gyermeke, meg hát a többi testvérké, azok is csak olyan foltozott rongyocskába járnak, mint szegény maga!

— — — — —
Gábor Tiborkának gyakori vendége volt, egy piros pozsgás vidéki kis leányka, a Kende Boriska, a ki a kis Tiborka

kis nő testvérevel „benső“ barátságban állt. — Egyszer aztán, hogy, hogy nem, a Kende Boris vissza került szüleihez. — A benső barátság e miatt ugyan nem szakadt meg, mert miért is találtak volna fel a postát, ha nem azért, hogy a szeretet, a barátság, a fogadott hűség, még a távolban se szünjön meg.

A kis leánykák, amennyire szerény körülményeik engedték, néha napján egy-egy képeslevelezőlapot adtak életjel egymásról. — Tiborka is egészen nekihevíülve olvasta a Kende Boriska kerek akombákomjait, aztán futva, lihegve vitte testvérkéje választát a m. kir. postára.

. . . . Egyszer aztán nagyot és mérszét gondolt Tiborka! . . . És pedig azt gondolta, hogy ha majd a tiszteletes úrtól megkapja az újsághordozásért kidukáló két filléretet akkor ő is fog írni a Kende Boriskának és hozzá fogja pingálni, hogy: választ kérek! — Már ez a gondolat egymagában is véghetetlen örömmel töltötte el a kis lovagot.

Nem is került sok időbe és össze volt kuporgatva a szükséges tíz fillér. — Rohant a Mórizz boltjába és kiválasztotta a neki legkedvesebb képeslevelezőlapot, a melyen ő kis cizca volt rápingálva. — Aztán neki ült a betűvetésnek. — Előbb más papírosra leírta ötször, hatszor, tizszer is a rövid mondatkáját; — javitgatta, törülgette meg-meg újra leírta, míg aztán végre szigorú cenzurak után, az áhitat egy bizonyos nemével ráirta arra a képeslevelezőlapra. — Hozzábigyesztette hűségesen, hogy: választ kérek! és a végén . . . végén ott zavarba jött . . . nem tudta mit írjon? . . . Azt e, hogy isten velem! . . . vagy: tisztelem . . . vagy tán . . . csókolom?! . . . Miért ne! vagy tán megharagszók érte . . . isten ments! csak azt ne! — Nem, nem, ezt nem írom, — gondola aggdóva, hanem azt, az a legszébb: Isten velem! . . . Gábor Tiborka.

Szivdobogva vitte a levélkéjét a postára halk, alázatos hangon kért négy filléres bélyeget, aztán félve, aggdóva tekintve maga körül, nagy hirtelen beledobta az ő drága levelezőlapját a trombitásos, koronás szekrénybe.

Ártatlan lelkeben csak úgy tombolt az öröm boldogság! Az első levél, melyet a nagy postára bizott, hogy a szerinte — messze, messze földre elvigye a kis Kende Boriskához, aki egy pillanattig sem fog kézni a válasz megírásával, mert hiszen oda írta: vastag betűkkel, hogy: választ kérek! . . . Isten velem! . . . Gábor Tiborka.

. . . . És attól fogva nem volt nyugodalma, békessége a Tiborkának. Minden nap ott állt hűségesen a postaablak előtt, várva a városból érkező nagy postakocsit, mely az ő választát hozza a kis Kende Boriskától. — De hát hiába várta! . . . Mindenki kapott őt, hat levelet is és neki . . . neki nem jutott egy piczurka sem! Ő pedig e milyen, de milyen nagyon várta! . . . Eljött újra, megint, másnap, harmad, negyednap, ott didergett, fázott szegényke, de azért várta, várta hűségesen a választ, várta azt a dübörgő nagy postakocsit, az ő kedves hírhozóját. — Hogy feldobbant a szivecskéje, mikor

Az a négykerekű kolosszus feltűnt az utca kanyarulatánál, hátha most . . . most . . . És még se . . . semmi! semmi!

Bizonyára beteg Boriska — vigasztalta önmagát — azért nem irt szegényke. — No majd . . . majd a jövő héten — tette hozzá — akkor meg lesz, meg! . . . Felszívított a metsző téli hideg szél, a hó már ráborította fagyasztó fehér leplet erdőre, mezőre, de azért a Gábor Tiborka nap-nap után ott várakozik

Egyszer aztán nem jött többé . . . Gyöngye testét átjárta a dermesztő hideg s most . . . most a láb viaskodik vele.

Minden neszre fölriad . . . Most hozták . . . a levélkét! suttogja száraz ujjakkal.

Mikor aztán már teljesen megtört a test s a kegyetlen láz hályogot vont a Tiborka égszínkének szemére, akorra megérkezett az annyira, oly epedve várt válasz.

— Nézd aranyom, — szólt az édes anya — irt ám a Boriska! Nesze fiacskám, itt van e! S könnyezze tettes a Tiborka sovány ujjacskaí közé a képes laposkát. —

A szegény elgyötört fiúcska lázasan tapogatta azt végig. —

— Úgy e . . . úgy e mondtam . . . anyám, hogy . . . jönni fog! . . .

— Anyám! kiáltott a kis fiú — mi van . . . ráfestve? . . .

— Egy szép angyal, karján egy kis gyermekkel, a mint az égbe száll . . .

Ó, mily gyönyörű lehet az! . . . sóhajtott fel Tiborka.

— Anyácskám! . . . Mi van rá írva? . . . úgy-e . . . testvére . . . felolvasad.

És a hű kis testvér visszafolytva könnyűit, remegő hangon mondta el az édes anyu által odasúgott választ: Édes Tiborkám . . .

— Ó, milyen szépen ír! . . . sóhajtott a beteg kis fiu.

. . . levelét megkaptam, nagyon de nagyon megörültem neki és köszönöm is sok milliószor! Csókolja magácskát — Kende Boriska.

A Tiborka ajkai boldog, átszellemlült mosolyra nyíltak és az a mosoly ott is fagyott azon a sápadt, sovány arcocskán.

Ráfagyasztotta a halál halvány szép angyala.

Falusi tájkép.

írta: Pásztor Tűz.

Mély esend éreszkedett volna már a falura, ha csak az itt-ott felbukkanó kutyauagatás nem árulná el, hogy nem verődött még össze a fiatalág a karácsonyi filkőzésra. — Valahányszor fogja a Mészáros Pálék bundása odakünn a nagy kapu alján, össze-össze néznek a nagy házban már javában vigan lévő hajadonok s egyik is másik is elsőnek iparkodik kitalálni, hogy most jön Pákozdi Pista. — Ilyenkor aztán a gazduram eladó leányának — Boreának — mindannyiszor egynehány diója bánja meg.

Mert hát mi csürés-csavarás, kilesték már a leányapjások, hogy Boreca az utolsó kendermorzsolóban is csak Pákozdi Pista felé hajított minden lábajja megmorzsolts tekereset.

No meg aztán Mészáros Pál gazda is tisztában volt már azzal, hogy a Pákozdi Imre gazda egyetlen fia most a három esztendői szolgálat után beállitana kérőknek, szava sem lenne az ellen, hogy Boreca fejét bekössék. — S így aztán —

amint számított a már — mindjárt a lakodalom napján mind a két házól egy-egy telek föld járna ki az új házásoknak. — Ezzel aztán vergődhetnek az életben. — Hiszen úgy félig-meddig meg is beszélté már ő vele a dolgot az öreg Pákozdi.

Nem csoda tehát, hogy Mészáros gazda is adta olykor közbe a tromfot mondogatván, hogy:

— no lányok, csak rajta, ha Pákozdi Pista jön, még paklizni is szabad, mind el kell nyerni a dióját, mutassátok meg, hogy különb káplár válllék ti belőletek.

Kézről-kézre járt az osztás, s közbe egyémelyik elmondta, hogy mint szedelőkdöttek fel a csordapásztorok az angyali szóra; — majd a másik azt is el tudta mondani, hogy miként köszöntötték az Üdvözítőt. A legények furlangosabbjai az ablak melletti tulipános pad végén a sarokban lévő nagy tál közelébe fúzdódtak, s lopva tömtek zsebeiket az angyali csikokkal. Ok tudják, mi végre, hiszen nem veszik rossz néven a lányok, ha majd az éjjeli miséről kijövet, a legények velük kezét fognak s olyankor egy-egy fél marok tészta adnak a kezükbe. Úgy is tudják már az eladók, hogy ez szóval azt jelenti, hogy — „annyi kérőd legyen a farsangban, a hány szent mák van az angyali csikon, és a közül a sok közül engem válaszszál ki.“

Valljuk meg őszintén, tudja azt már a gazdasszony, hogy hova tudja el a nagy tál angyali csikot, hogy a legények azt meg is találhassák.

Elsőt harangoztak épen, mikor keményen dobogja le a havat valaki a eszmájáról a pitvarajtó előtt.

— No de ez már csak Pákozdi Pista — hangzott fel a szobában s a leány had közű egy belelított a hallgass, mint mikorakotlós tyuk kerregésére csirkéi ijedten a földre lapulnak. Nem csoda, Pákozdi Pista a falu legénye mióta hazajött a huszároktól. Szemlesítve beszélnek is vele a lányok valahányan

— Az ám, ha ilyen vénecske feje nem volna — szólalt meg a betéző nem kis derültségére a benn levőknek. Majd aztán a deresedő kisbíró — mert ő jött be — elmondta a többi közt azt is, hogy épen most látta, mikor Pákozdi Pista számon kihajtott az udvarukból, s kérdezte is tőle, hogy hova hajt ilyen későn, de nem értette meg, mit mondott Pista, mert úgy látszott, sietős dolga van.

Míg Mészáros Pálék házában vigan telt az este, künn a gujárás soron a falu szélén Bálint Andrásné viskójában esendesebben voltak. Volt idő, mikor Bálinték is nem ebben az alacsony, kukoricazárral szegett földül viskóban, hanem benn a faluban a templom mellett laktak kövűgi házban. Akkor még Bálint Andrást községi pénzeszdő is lehetett, mert volt vagyon, volt tisztesség. — Hanem hát mint-mintnem történt, elég az hozzá, hogy mikor egy ízben adópénzek lettek beszéltetve, három darab százas hamis bankónak bizonyult. Bálint váltig erősítette, hogy az inkasszálokor mindig megnézte a pénzeket, de ő nem vett észre a bankók közt különbséget, de meg hát ő nem juttatta a hamisítványokat a beszédett pénzek közé. Nem is lett bántódása amiatt, hanem bizony bajnak mégis csak elég baj,

az, hogy meg kellett téríteni az összeget s ráadásul törvénybe is kellett mennie Ennek aztán mi lett a vége? Takarékpénztárból kölcsönpénz nyolcz perczentes kamatra és hat perczentes kezelési költségekre. Fizette is ezeket Bálint pontosan, amíg egy-két rossz termés be nem ütött. Akkor aztán jött az óvás, majd a perlevél. Sok kérvényezés, több végrehajtás és árverés halasztgatás, mind olyan veszedelmes portéka, hogy előbb-utóbb dombra került minden, s Bálint gazda mindenét

vesztve három évig sanyargott családjával abban a viskóban, amit később a felesége örökölt, míg nem a mult nyáron árvaságra hagyta öt gyermekét a legnagyobb s zűgénységben.

A mi kis feleségabona termelt, azt a szomszéd udvarán kiűtött tűz emésztette el; a két lehajtott lovat és a rozszant kocsi pedig elvitte Bálint Andrást betegségre.

A nyomor rá ki a szegényes hajlékból. A mai este ünnepi színeért abroszban van leterítve az asztal. Az ezen levő mécs világítja be föl-föllobbanó füstös halvány fényével a dohos de mindazon által gondos asszonyi kézzel takarított kamraszerű szobát. Bálintné ma adta el az utolsó pár tyukját, így maradt még, hogy ebből tyegének és a többi kisebb gyermekeknek a kettős ütempen meleg levest főzzön. Az eladottak árából egy kis buzalisztet vett, hogy egyetlen eddigi támasza — a Roza lánya súlyos betegségében ezeken a napokon jobb falatot chessen. Mert ami kevés kukoricza liszt még a házban volt, az ebből sült kenyert már nem bírta el.

A mély bánat, a nyomor, meg a sok sírás már a végkimerülts felé hajtják a gondos szerető anyát látva tizenhet éves leányát élethalál küzt végördni, s kisebb négy gyermekét ruhátlanul. Roza a szolgálatából kibetegedett, a tizenhárom esztendős Illés már csak megszólalnia az eltartásért, de nincs aki szánalomból is felfogadná. Ruházatot senki sem akar előlegezni jövendőbeli dolgára. — A többi gyermekek pedig még nem szolgálatba valók.

Nagy ünnep van ma, a Megváltó születik, a ki minden jó embernek meghozza az üdvőt kicsinyeknek mint a nagyoknak, szegényeknek mint a gazdagoknak egyaránt. Ezt prédikálta tavaly karácsonykor a pap s most is élőknek emlékeznék a viskóban, a pap szép szavára.

Meghozta nekik is a Jézuska a hártartalan örömet abban a kalácsban, amit Bálintné most tett a mécs mellé a leterített asztalra. Könynyek csillogtak az anyja s ennek láttára a nagyobbaeska gyermekek szemében elgondolva, hogy az édes apa halála óta milyen keserű, száraz kenyeret esznek. Szegény anya! hol találhatna most tőnek idején munkát a faluban, — hiszen nem kell most napszámos senkinek.

Az elrebegett ima után megáldotta Bálintné a kalácsot s megtörte. Mind-egyiknek nyújtott belőle egy darabot. Roza lankadó kézzel nyult utána. Hiszen nem az éhség ösztönöz erre, mert ő nem éhezik, ő beteg, nagyon beteg. Le is tette a darab kalácsot párnájára, s fejét bágyadtan hajtotta felé.

Az asztal egy üres végére Bálintné szintén tett egy darabot a kalácsból. — Térdre roskadt ott az asztalvégnél s keservesen sirt elfojtott zokogással. A családapa helye volt az, aki tavaly ilyenkor még ott ült.

— Adnak e szállást a kis Jézuskának? hangzott az ablak alól.

Az éhségtől eleségizott, mohón falatozó gyermekek az ablakhoz siettek, — nem mertek kiszólni, mert hiszen anyjuknak nincs mit adnia. Bálintné nem mert szállást adni, mert mit adjon áldozatképpen a hirmondóknak.

Még töprengett szegénységére gondolván, mikor már a szobába nyitottak az angyalok s az asztalra helyezték a betlehemet. Megtelt a szegényes hajlék nézőkkel is. A pásztorok üdvözölték a Mesiást, s minthogy több hajlék is van, ahova hírül kell vinni a kis Jézuska születését, szép angyali énekszóval távoztak anélkül, hogy a tarisznyás is benézett volna a viskó gazdjához.

Nem is kellett annak benéznie, mert

hiszen nem hiába volt utánuk Pákozdi Pista.

Mikor már utolsó emberig kitakarodtak a viskóból, akkor vette észre Bálintné, hogy Pista is — a büszke Pákozdi fia szintén ott volt a betlehemesek után s hogy bíz ő ott is maradt. Ezen viskóg akarta csak kísérni a pásztorokat s azt akarta kilesni, hogy Bálint Roza nagyon beteg-e még.

— Hát-e Roza hogy van? kérde Pista, mikor egy kissé csendesebb lett a ház környéke, s közelebb lépett a beteg ágyához. Felelet helyett zokogás hallatszott a szobában olyan elrejtett, mint mikor már végkép ki van fogva erejéből az ember.

Néhány pillanatig siri esend állott be. — Pista lehorgaszott fejfel, szóltanul állt az ágynál, mintha látni akarná, vane még irgalom a leány számára.

— Itt volt most estefelé a borbély, eret akartam vágatni Roza karján, de azt mondta, hogy nem vágja meg az eret, hanem hívassunk doktort — kezdé Bálintné a szünet után. — De úram teremtom! . . . miből? . . . nincs hova lenni se testemnek se lelkemnek . . .

Tovább nem folytathatta, a fájdalomtól torkán akadt meg a szó.

Mint korán hervadó virágszál, úgy hajlott Roza halvány arca fekvő párnájára. — Megtört szemei csak olykor-olykor emelkedtek lazán lehajló gesztenye hajfürtjei alá. — A mécs halvány világa a meghaló tűndér arczát varázsolta Pista képelele elé.

Nem tétovázott tovább a büszke Pákozdi fia, a szíve győzött.

— Roza, ha nem veszitek rossz néven, megint itt leszek mikorra beharangoznak. — S ezzel a határozást eláruló biztos léptekkel sietett ki a hajlékból.

Bálintné ki sem kísérte a beteglátogatót, azt sem tudta jóformán, hogy mi történik.

* Fenn voltak még Bálintné viskójában, mikor beharangoztak. — Fenn kellett maradni, mert nagy beteg van a házban, de meg ha már lábelleni nincsen, itthon mondják el a beteg ágya mellett imádságukat az éjfélí mise alatt.

Az anya négy gyermekével búzgón letérdelve, Roza pedig erőltlen kezeit fekvő helyén összetéve kezdték együttes imájukat hálát adva Istennek, hogy megengedte érni ezt a nagy napot, s könyörögtek lelki üdvösségért, testi egészségért és mindennapi kenyérért.

Alig folytatták az imát, midőn lovak nehéz dobogása féle zaj hallatszott az udvarról, s kis időre rá Pákozdi Pista lépett be egy talpig bűndába öltözött úrral.

Az orvos volt ez a szomszéd falúból. Meghallgatva lett a Bálint család imája fenn az égben, — az orvos azonnal felismerte a tüdőgyulladás. — Kiskarácsony napján már biztos felgyógyulást helyeztél kilátásba. — Pákozdi Pistánál boldogabb ember a faluban nem volt.

* — De már fiam, nem azért neveltek Pákozdi Imre fiának, hogy a hírem nélkül menj lánynézőbe, — mert magam is körül akarom nézni azt a portát, a hova be akarsz kopogtatni.

Ekként vonta kérdőre a büszke Pákozdi Imre a fiát, mikor hírül vette, hogy Pista a Bálintné földhöz tapadt szegényes viskójába tette be lábát.

— Edes apám apai áldását nem akartam megkerülni, nem is kerülöm meg, arra vártam még csak, hogy Bálint Roza fellabadjon, aztán úgy is tudtára adtam volna szándékomat edes apámnak.

— Hallom, hogy még doktort is jártatál hozzá. — Hogy nem bújsz a föld alá szegyenletedbe! — Tudd meg, hogy akármilyen lányt úgy se hozol a házamba, mert inkább téged is kikergetlek a házamból.

Sok szó, sok beszéd folyt még aztán két hétig az öreg Pákozdi házában. Azt szokták mondani — száz szónak is egy a vége. Így volt ez Pákozdiéknál is. — Mikorra a farsang három napja elérkezett, az öreg Pákozdi házába lakodalomra hívogattak a faluban.

Bálint Roza szívét úgy elfogta a boldogság mikor a kezét Pákozdi Pista kezével kötötte egybe a pap, hogy zokogva sirt, és szíve sugallatából ott lsten előtt tördotta meg esküjét a násznép fülle hallatára még azzal, hogy mindig csak Pákozdi Pistát szerette, s szeretni is fogja örökké.

Sohse kérdd . . .

**Sohse kérdd a rózsát,
Ki kertjébe termett,
Sohse kérdje szíved,
Hounan jó szerelmed.**

**Ha rózsát találtál
Tűzzed a szívedre,
Ha szívet találtál,
Zárdad a kebeledre.**

**Szívedé a rózsád,
Rózsádé szerelmed,
Egyiket se kérdjed:
Ki kertjébe termett?**

Pataj Sándor.

Apró zombori örömök.

A Bács-Bodrogh vármegyei agarász-egyesület november 10-iki, 11-iki és 25-iki versenyének eredményei őszinte örömet okoztak Zomborban. Mindkét alkalommal ugyanis zombori urak agarai lettek a győztesek. November hó 10-ikén és 11-ikén Fernbach János, zombori nagybirtokos Csipkéje az arany billikomot nyerte el, november 25-én pedig Roheim Zsigmond zombori nagybirtokos Schnapsza lett első a 2000 koronás vándordíjért való küzdelemben.

A Vadász- és Verseny-lap illető számaiban — ff igen élethű leírását adja ezeknek a versenyeknek. — ff ezükkéből Csipke győzelmére vonatkozólag idézzük a következőket:

„November 9-ikén az összejövetel, mint eddig minden évben a versenyt megelőző napon a Bárány-szállodában volt, hol a nevezés esti 11 óráig volt kitöltve. Összesen 26 agár lett nevezve és pedig a következő tulajdonosok által: Fernbach Károly (Klári, Snapsz, (a vándordíj győztese) és Rámpás.) Leibach Antal: (Virgoncz és Hátha.) dr. Gajári Béla: (Sürgöny.) Kovacsich Antal: (Baba.) báró Vécsey Alfonz (Parmezán, Szarka Pál és Kukoricza kapál.) Fernbach János: (Csipke.) Pilaszánovich József: (Makra és Jutka.) Vojnits Simon: (Boxer és Comtesse.) Vojnits Béla: (Sólyom I. és Holló.) Vojnits Elemér: (Günár.) Vojnits Pista: (Futár.) Roheim Zsigmond: (Tokio és Sólyom II.) Szemző Károly: (Szoritis, Föld le és Kerüld.) Leibach Keresztély: (Gyöngyös és Bérczi).“

A közönségről — ff így ír:

„A lovasok közt első sorban kitjűnt egy deli lovasú: Szakáll Margit őnagysága, ki a lovon szép tartása és bátor lovaglásával ragadta el a társaságot. Lovasok közül, kik a versenyt követték, első sorban kell említeni bajsai Vojnits Simon urat az általánosan úgynevezett Si-

mon bácsit, kinemesak mint a bácsmegyei agarász egyesület állandó bírája, minden versenyenél hivatalból játssa a vezérszerepet, hanem a ki máris szürkűlő haja daczára fiától és vejétől követe, a bácsmegyei agarászokat majd mindenikén elejétől végig ott látható a lovasok élén és bámulatos jó kedvvel, kitarással elől járván fényes példája által serkenti — buzdítja a fiatalságot sportra. Lovon követték továbbá a versenyt a messze vidékről jött vendég: báró Vécsey Alfonz, kinek mint Maccaroni tenyésztőjének Bács- megye és hazánk sok más része is leg- jobb agarait köszönni. Zomborból Szemző István nagybirtokos, Szemző Károly és Gyuzsi unokaöccsével, Zseeny Pista Halasról, a bácsmegyei agarász egyesület elnöke Bezeredy István orsz. gyűl. képviselő, alelnöke Pilaszánovich József, titkára. Leibach Keresztély, Vermes Béla, Latinovits Géza és ifj. bajsai Vojnits Sándor orsz. gyűl. képviselők, bajsai Vojnich Lajos zentai köjgyező, Vojnich Béla, Elemér, Pista és József, dr. Antunovits József, Leibach Antal, Fernbach József és Károly, Szenderovits Ödön, Pertich Kálmán, Magyar Jenő, Magyar Imre, Vermes János, dr. Gajári Béla, Roheim Zsiga és Kovacsich Antal urak, huszártisztek közül: Hoffmann Lipót őrnagy, Kyd Miklós kapitány és Vezér István főhadnagy.“

„Kocsin is nagyszámu női és uri társaság követe a versenyeket, így ott voltak: Tassról Végb Béla nejével és leányával, Vörösmarty Pista Dunavecséről, dr. Gajári Béla neje Bács-Almásról, Kuláról, Franke ezredesné leányaival.“

„Ifj. Vojnich Sándor orsz. képviselő neje, Szilárdka, Fernbach Károly és neje Karácson Dóra, Vojnich Jakabné leányaival, Vermes Béla orsz. képviselő neje, dr. Antunovics neje Vojnits Ilona, Vojnich Eta és Ilona, Magyar Mártonné, Vermes és Vojnich Piroška, Manoljovics kuriai bíró leányai Bella és Vera, Kreutzer őrnagy- né, szűl. Vojnich Helén és három leánya, Mukies Aurél dr. és neje, dr. Sánta György nejevel, Magyar György és leánya, Ilona, Varga Ágoston takarékpénztári igazgató, Regényi Gábor, Lichtneker András urak, végre tandelen is két sportman volt kűn a világ bajnok Szárics és Araczi urak.“

Az utolsó előtti összejvetésekként folyt le: Szarka Pál } Csipke Comtesse }
Csipke } Csipke }
Erővesztő } Comtesse }
Elsőnek futott Comtesse és ezzel erővesztőnek, Pillaszánovich József Jutkája. Megint erős nyúl vétetvén fel, igen érdekes futás volt, melyben Comtesse sokszor fordítván a nyulat jóval erősebbnek mutatkozott és mely futam a nyúl kitartása és az agarak lankadatlanlansága folytán nevének „erővesztő“ megfelelt.

V. összejvetés eredménye:

Csipke } Csipke }
Comtesse } Csipke }

E futásnál a nyúl ugyszólván Csipke előtt ugrott fel úgy, hogy Comtesse azt mindjárt nem is vette észre és gyenge lévén a nyul, Csipke csakhamar el is tudta fogni, miáltal ez alkalommal könnyű szerrel lett Csipke győztes.“

Az utolsó nyúlánál már csak 5 lovas követe az agarakat, de azok közt mind-

végig ott volt Simon bácsi, bajsai Vojnich Simon, ki bár tíz év óta már nagypapa, mégis fáradhatatlanul tevékeny lóháton. Mikor a verseny utáni ebédnél az arany billikom őrítésében, melyet először Bezeredy István elnök őrített a nyertesre: Fernbach Jánosra. Hoffmann őrnagyra kerülven a sor, az lelkesedéssel emelte a serleget Simon bácsira, mint ama lovasra, ki a szívet és lelket erősítő sport terén tűndő példaképe a fiataliságnak.

Roheim Zsigmond Schnapszának a győzelmét a következőleg írja le a „Vadász- és Versenylap“ december elsei száma:

„A verseny napján 25-én délelőtti 9 órákor nagyszámu társaság találkozott a verseny helyén, az ugynevezett zentai ugarakon.

Hölgyek kocsin követték a versenyt, ott voltak: többek közt ifj. Vojnich Sándor, Bezeredy István és Vermes Béla orsz. képviselők nejei, dr. Antunovich Józsefné, Rónay Lászlóné, Vojnich Eta, Ilona és Vermes Emma urhölgyek, urak pedig többnyire lóháton, ezek élén az egylet elnöke Bezeredy István orsz. képviselő, Pilaszanovits József alelnök, az oly általánosan szeretett Simon bácsi, Vojnich Simon, ki ma is a bírói tisztességben elnökösködött, továbbá dr. Antunovich József, gróf Hardenberg Aladár, báró Vécey Alfons, id. Vojnich Sándor, Vojnich Oszkár, Szemző István és Károly, Lebach Antal (győvezér) Lebach Keresztély, Fernbach Károly és János, Gombos Dezső, Koczkar Zsigmond, Kyd Sándor huszár kapitány, Magyar Jenő és Imre, Pertich Kálmán, Lichtnecker András, Roheim Zsigmond, Rohonczy Elemér, dr. Sántha György, Vermes Béla orsz. képviselő, Vezér Károly huszár főhadnagy, Vojnich Béla, Elemér, József, András és Zseny István urak.

A versenynek jó idő, szép őszi nap következett, a különben is homokos voltánál fogva e célra igen jó talaj a kellő és korántsem túlságos nedvesség folytán kívánni valót nem hagyott, maga a verseny pedig — majdnem kivétel nélkül erős nyulakra lévén hajtás, melyek az agarak teljes képességét vették igénybe és néha a lovakat is úgy fárasztották el, hogy a lovas mezőny mind kisebbé vált — elejétől végig igen édekesítő szép sportot nyújtott.

A versenyek lefolyása az egyes összevetéseknél a következő volt:

I. összevetés:

Főzd le	Főzd le	Feeske	} Snapsz
Virgoncz		Snapsz	
Csipke	Repülj	Gunár	} Snapsz
Repülj feoském	feoském	Sólyom	
Bérczi	Bérczi	Holló	} Boxer
Complesse	Boxer		
Makra	Hatha		} Gyöngyös
Vörös angol	Makra	Gyöngyös	

E nyolcz futamból egynéhány igen érdekes volt, miután majdnem valamennyi futás erős nyulakra történt, melyek az agarak és lovak képességét ugyancsak igénybe vették. Legérdekesebb hajtás volt a „Makra“ és „Vörös angol“ közötti mérkőzés. Oly erős, oly kitartó volt a nyul, oly sebes és hosszú a futás, több mint tíz dülön át, hogy ugy az agarak mint a lovak elfáradtak, az agár közül Vörös an-

gol végkép lemaradt úgy hogy a futás nagy részén Makra ugyszólván solo hajtotta a nyulat, idővel pedig a lovas is mind elmaradt, Vezér főhadnagy követte végig a hajtást. Makra is úgy fogta el a nyulat, hogy az, maga is fáradt lévén, már előbb lefeküdt és csak mikor az agarak már elérték, újra ugrott fel, de akkor csakhamar Makra zsákánya lett.

II. összevetés:

Boxer	Snapsz	Gunár	} Gyöngyös
Snapsz		Gyöngyös	
Makra	Bérczi	Repülj feoském	} Főzd le
Bérczi		Főzd le	

E futamok majd mindegyikében különleges esély adta elő magát. Így mind járt az elsőnél, amikor a végül győztes Snapsz Boxerrel mérkőzött, a nyul itt közel indulás után ugorván fel, beszaladt a kocsik és lovasok közé, úgy hogy az agarak, követvén e nyulat, szintén lovasok közé futottak, Boxer ez alkalommal tulajdonosának Vojnich Béla ur lovának közepébe jöven, ez a patával elvágta őt úgy, hogy Boxer felfordulván, Snapsz solo hajtotta és fogta el a nyulat. Boxernek, vizeli locsolás által felelevenítettén kis remüléssel kívül más baja nem lett.

„III. összevetés:

Bérczi	Gyöngyös	Virgoncz (erős.)	} Snapsz
Gyöngyös		Snapsz	

„IV. összevetés.

Gyöngyös	} Spansz
Snapsz	

E futás gyenge nyul után történt és Gyöngyös azt nem is vette azonnal észre úgy hogy Snapsz egy-kettőt fordítván rajta, csakhamar eltudta fogni és könnyű szerrel lett győztes Gyöngyös felett.

Így e verseny a Vándor díjért az angol agarak leveretésével végződött, mert három már győztes angol agár lévén, a versenyzők között a vándor díjnak ugy a tavalyi, mint ez idei védője, Makra és Virgoncz, továbbá a két hét előtti billikom nyertes „Csipke“ — mindhárom Pilaszanovics József tenyésztéséből Maccaroni után nevelt tiszta angol véri agár — ezek felett a győztes ez alkalommal mégis egy, ha nem is neve, de származása-vére után tiszta magyar agár, Roheim Zsiga ur Snapsz-a lett.

Ez a Csipke és Schnapsz diadalainak a hiteles története. Igaz, hogy a Zombor és Vidéke már megemlékezett ezeknek a híres állatoknak viselt dolgairól, tulajdonságairól, élettörténetéről. Csak hogy én ezeket a leírt győzelmeket a zombori agaraszat szempontjából olyan fontos dolgoknak tartom, a melyeket folyton szem előtt kell tartani és a melyeket eléggé méltatni nem is lehet. Ezenkívül, az igazat megvalva, úgy vagyok ezekkel a nagy sikerekkel, hogy szeretek velük hencegni. Különbösen is szegény Zombornak olyan ritkán jut ki a dicsőségéből, hogy nem esoda, ha polgárai tovább akarnak örülni az öröndetes eredményeknek, mint más városok elkényesztetett fiai.

A Vadász- és Versenylap idézett igen találó sorait valószínűleg nem bácskai agár tulajdonos írta. Ezt onnan gondolom, mert szerintem bácskai agarasz annyira szereti az agarait, hogy majdnem teljesen érzéketlen más agarainak minden előnyei és kiválóságai iránt. Az anyai sze-

retet ereje igazán csekélység ahhoz a hatalmas érzelmehez képest, a melylyel a bácskai agarász a saját agarai iránt viseltetik.

Az igazi bácskai agarász fáradt kedvencét az ölében melengeti a saját bundáját vonja föléje, simogatja, csókolgatja. Otthon a saját ágyát osztja meg vele és egész élvezettel áldozza fel érte éjjeleinek nyugalmát. Ha a közönséges kutya-ételek már nem kellene a kis hamisnak, akkor az uriasztal eledeiből kap annyit, amennyi csak a gyomrába fér. Ha peesnye nem kell az aranyosnak, hát kirántott csirkét tálnak elibe halomszáma. Téa, kávé, cukor, csokoládé, sonka, tejszín annyi áll versenyek idején rendelkezésére, amennyi tetszik. Csak egyék, a drága jószág, akkor nincs baj. Evés nélkül nincs erő. A költőség az mellékes, a diadal a fő.

A Vadászkiürt és az Elefánt törzsvendégei megmondható, hogy ki ért az agarakhoz, milyen az igazi, jó agár, mi kell az agárnak és, hogy melyik a legjobb agár Bácskában.

A régi könyvekben olvassa az ember, hogy az ősi kuriák pipázó szobáiban sokszor ráfordult a beszéd sora a régi híres agaraszatokra, melyeken hét vármegye is vetekedett sokszor egymással a billikomért. Képzem, hogy ilyen felelevenítések alkalmával milyen hatalmas szenvedélylyel lettek az egyes esetek pertraktálva. Alighanem éppen úgy, mint manapság. Azt hiszem, hogy ha azok a régi, jó öreg urak néha-néha letekintenek onnan a magasból a mai agarászó nemzedékre, hát helyeslőleg fogják jószágos fejüket bólintgatni. Az agaraszat Bács-megyében, hála a jó bácskai vérnek, ismét virul.

A bácskai uraknak vérévé kezd valni az agaraszat. Bácska rónaságát az Isten is mintha agaraszatokra teremtette volna.

A Bács-Bodrogh vármegyei agaraszegyesület mindent elkövet az agaraszat régi és nemes sportjának a fellendítésére. Hivatásit versenyek rendezése által tölti be, abból a tapasztalati tényből indulván ki, hogy az agaraszokat és az agarakat a versenyekre való készülődések fejlesztik és tökéletesítik.

A tapasztalat azt igazolja, hogy a bácskai viszonyoknak leginkább a főlvér agár felel meg. Tiszta angolvér agár a mely csak sebes és csakis kis területekhez szokott: nem versenyezhet a mi nagy vadászterületeinkhez erősödött a kitartós bácskai agarunkkal, a mely győzős. Az angol agár melegben hamar meg fog egykét nyulat, de a hidegekben egyszerűen megáll.

A bácskai agár mindig megfelel a várakozásoknak.

Még megemlítem, hogy Csanády Jenő, kiváló Bihari agarász: „Agaraszat“ című legújabb könyvében, a mely a műországos agarász-irodalmunk legpompásabb terméke: példa gyanánt bővebben foglalkozik a Bács-Bodrogh vármegyei Agaraszegyesület kiváló alapítójával: bajsai Vojnich Simonnal, a magyar agarászok Nesztorával és könyvét is Vojnich Simonnak ajánlta.